

'Wunta_əsë
'ö -gban Yesu Klito -bha 'ö
Lukö
-ya =blɛɛ

¹ Ma mɛ -wungbeezë Teofilö, mɛdhɛvadhɛ =waa-këdhɛ =mɛɛ'- kö 'wun -nu 'wo -kë yi -sɛ 'gü 'ö -gban Yesu Klito -bha bhë -waan -ya 'sëedhɛ 'gü. ² 'Wun -nu 'wo -kë 'ma bhë -wo -nu 'wo- =blɛɛ yi -dhë =nɛ -kɔ 'ö mɛ -nu 'wo -kë mü -a züdɔyi 'ka, 'ö -kë -an 'yaan, 'ö -Zlan -wo pö -sü -yö -kë -an -bha yuö 'ka, 'wo- =blɛɛ -a 'dhö. ³ =Dhɛ =ya kë 'dhö, ma -de 'pö a =dhɛɛ' -nu -kpɔ; 'ö ma =dhɛɛ' -nu -wo -gban pë -nu 'wo -kë -a züdɔyi 'ka kpinngdhö -an -bha. 'Yö =dhɛ 'a- ga -a 'gü bhë, n dë, n -ma 'ka, -yö -kë n -dhë -së kö 'aan- =blɛɛ'- ü -dhë, -a -ya 'sëedhɛ -ta -sü 'ka =nɛ -kɔ -de bhë -a 'dhö. ⁴ -Yö -kë 'dhö kö 'üën- 'wun gia- dɔ mɛ =daan' -wo 'wo ü =daan 'ka bhë -a -bha.

-Zlan -bha bɔmɛ -yö Zan Batisö -bha bhɔ -sü -wun -blɛɛ

⁵ 'Töng 'ö Elödö -yö =kaa' -gludë 'ka Zude -sɛ 'gü, slabhomɛ 'wo- -dhɛ Zakali -yö -kë mü, -yö -kë Abia -bha slabhomɛ kpö 'ö bhë -a 'gü -mɛ do 'ka. -A -bha dheɔ Elizabetö -de 'pö -yö -kë Aalɔn 'yö -kë slabhomɛ =va 'ka bhë -a =suu'- -ta 'në dhe do 'ka. ⁶ =Dhɛ 'wo- -bha =plɛ -wo -kë -Zlan wö 'dhiö kpengdhö; 'wo 'wun ma -Zlan -bha tɔng -nu waa- -a -bha -dhiodɔwo -nu 'töüdhö -an -ta 'fɛfɛdhö. ⁷ 'Kɛɛ 'në gbɛ yaa kë -an -gɔ, bhii 'ö tɔɔ Elizabetö -yö -kë 'bhüödhe 'ka; yö do bhë 'zü, kö -dhɛ 'wo- -bha =plɛ =wa kë =klöö.

⁸ Yi do 'ka Zakali -yö -kë yuö 'dhiö -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü, bhii -yö -kë slabhomɛ -nu kpö mɛ 'ö -kë -a 'gü bhë -an

-bha yi 'ka. ⁹-A yi bhë -a 'ka -wo 'töü- -bhö =nε -kɔ 'ö -an -bha slabhomε -nu -bha wɔ 'dho -a 'ka -a 'dhö. 'Ö 'töü- -yö Zakali sü, 'yö dho -dhe 'slööslö -dhe 'gü pë 'tëe -sëezë 'wo- -dhe ansaan bhë -a 'güö =dhia. ¹⁰Zuifö -nu gbung -wo -kë plaan -bhεa' =dhia 'yasa 'gü 'lεε 'yö ansaan -güö -a 'ka bhë -a 'ka. ¹¹=Dhe =ya kë 'dhö, 'ö -Zlan -bha bɔmε do -yö -wo Zakali 'dhiö mü, -Zlan -bha sla- -bho -a -ta -pë 'wo ansaan -güö -na -a -ta bhë -a 'pian 'ö =kwεε- 'gü =zian' -a 'ka. ¹²=Dhe 'ö Zakali -ya yö, 'yö 'siö -yö -kan -a 'gluu, 'ö 'suö -ya -kë. ¹³'Yö -Zlan -bha bɔmε -ya -pö -a -dhë: «Kö =kun 'ü -suö, Zakali, bhii -Zlan =ya ü bha -bhεa' -wo ma 'saadhö, ü bha dhebo Elizabetö -dho 'në gɔɔn- do kpɔ ü -gɔ; ü -dho -a -dhe Zan. ¹⁴-Yö -dho kë ü =zuögludhi -wun 'ka, 'go mü mεdhevadhε -wo -dho -a -bha bhɔ -sü 'gludhi kë, ¹⁵bhii -yö -dho kë mε =va do 'ka -Zlan wö 'dhiö. Yö 'ka 'dho -drɔɔn 'iin müpë -nu 'dhiözë gbε mü; -yö -dho pa -Zuu 'slööslö 'ka, 'yö bhɔa. ¹⁶-Yö -dho nu Izlaelö 'në -nu =va 'ka Dëmε wo -bha -Zlan 'piö; ¹⁷yö gia- -de -yö -dho 'ta -sü -a 'dhiö -Zuu 'slööslö waa- 'piigbeedhe 'ö -kë -Zlan -wodhiölomε Eli 'gü 'pö bhë -a 'ka kö -yaan 'në -nu waa- wo dë -nu -an kë do, kö -yaan nu mε -nu 'wo dɔ -Zlan -gɔ 'yënnng -mε 'ka -an 'ka -waan kë 'kpaakpa =nε mε kpengdhö -nu 'dhö. -Yö -dho 'segümε -nu -ya 'yaan Dëmε -bha 'ka.»

¹⁸=Dhe -kë 'dhö, 'ö Zakali -ya -pö -Zlan -bha bɔmε bhë -a -dhë: «-Yö -dho kë -kɔklë kö 'wun 'ö =nε 'aan- -dhe 'wun gia-, 'kεε kö ma 'dhö, ma dhebo 'dhö 'yië kë =klöö 'saadhö =nε =ε?» ¹⁹'Ö -Zlan -bha bɔmε -ya -daa -kë -a -gɔ 'ö- pö: «N tɔɔ Gablielö, ma =nε a dɔ -sü 'ka -Zlan wö 'dhiö kö 'aan- -a -bha yuö kë; -yö n -bɔ kö -naɔ -së 'ö bhë 'aan- bɔ ü -gɔ. ²⁰=Dhe -kë =nε 'wun -nu 'ö 'a -an -blεε ü -dhë bhë, ü 'ka -an -dhe 'wun gia-, 'kεε kö -a 'töng =ya -lo -sia, -an -de -dho kë bhë, -a -wun 'gü ü -dho kë 'tuunmε 'ka; ü

-kɔ yaa 'dho -mɔ -a -bha kö 'üen- 'wun =blɛɛ'- -yaan 'dho -yaan yöë pë -nu 'wo bhë -an kē -yi -bha.»

²¹ =Dhɛ kē -na 'pö zlöö kö mɛ gbung -nu 'wo -kē -bhɛa' =dhia plaan 'yasa 'gü bhë -an 'te -ya tun =glɔɔ 'ö Zakali =yaa- wo -dhɛ 'slööslö -dhɛ 'gü bhë -a -wun 'gü. ²² 'Kɛɛ =dhɛ 'ö yö plaan, yaa -mɔ -a -bha kö -yö 'wun =blɛɛ'-, 'ö mɛ -nu 'wo -kē mü 'wo- =tɛi' dɔ =nɛ Zakali =ya 'yanpiöpë do 'bhaa yö -dhɛ 'slööslö -dhɛ bhë -a 'gü. 'Ö Zakali -yö 'wun =blɛɛ -an -dhë ö -kɔ 'gü, 'yö to 'tuunmɛ 'ka.

²³ Yi 'ö Zakali dho ö bha yuö kaa -Zlan -gɔ kɔɔ mü bhë, =dhɛ =ya yën, -yö -dho ö -gɔ kɔɔ. ²⁴ =Dhɛ 'töng 'bhaa =ya ziö, 'ö Elizabetö 'yö -kē -a bɔɔ 'ka bhë, 'ö 'gu sü, 'yö ö -de -bin 'su 'sɔɔdhu 'piö, -a -pö ö -de -dhë -sü 'ka =nɛɛ: ²⁵ «Pë 'ö n Dëmɛ -ya -kē n -wun 'gü bhë, -kaa -ga 'dhɛ: -Yö -kē -a -dhë -së kö pë 'ö -kē ma lë- -wun 'ka mɛ 'bhee- -nu wö 'dhiö bhë -yaan -a bho n -ma.»

-Zlan -bha bɔmɛ do -bha Yesu -bha bhɔ -sü -wun =blɛɛ' -sü

²⁶ =Dhɛ =ya kē 'dhö -a 'su kē 'slado -naa bhë, 'ö -Zlan -yö ö bha bɔmɛ Gabliɛlö -bɔ Galile -pö do 'wo- -dhɛ Nazalɛtë -a 'gü. ²⁷ 'Yö dho 'nëdhezë 'ö yaa gɔɔn- -wun =tɛi' dɔ =kun, 'ö- -bha -zo -tën -a -dhë -mɛ bhë 'wo- -dhɛ Zozɛfu, 'ö -kē -gludë Davidö -gɔ 'kɔɔmɛ -nu =suu'- -ta do 'ka bhë -a 'piö. 'Nëdhezë 'yö bhë -a tɔɔ Mali. ²⁸ =Dhɛ 'ö -Zlan -bha bɔmɛ -yö -da -a -gɔ kɔɔ, 'yö- pö -a -dhë: «'Bha -büee! -Zlan =ya 'wun -së =va kē ü -dhë! Dëmɛ -yö ü 'piö!»

²⁹ 'Ö 'siö -yö -kan Mali 'gluu -büödawo =suu'- 'ö bhë -a -wun 'gü, 'yö- pö ö =zuö' 'piö: «-Büödawo =suu'- 'ö =nɛ -a -gɛn tɔɔ -më -ɛ?» ³⁰ =Dhɛ =ya kē 'dhö, 'ö -Zlan -bha bɔmɛ -ya -pö -a -dhë: «Kö =kun 'ö 'suö -yö ü -kē, Mali, bhii -Zlan =ya ö 'yan -së bɔ ü 'piö. ³¹ Ü -dho 'gu sü, 'ü 'në gɔɔn- do kɔɔ; 'ü -dho -a -dhɛ Yesu. ³² -Yö -dho kē =va, 'ö mɛ -nu dho -a -dhɛ -Zlan 'ö -ziö pë 'plɛ -ta bhë -a Gbö. Dëmɛ -Zlan

-yö -dho -a kë -gludë 'ka =nE -kɔ 'ö- 'bhεma Davidö =kaa' 'dhiö bhë -a 'dhö. ³³ 'Go mü -yö -dho Izlaelö -sE =kɔɔn =toëpö 'ka; -a -bha mεkɔɔnsü 'ö bhë, -a 'dhiötodhe yaa 'dho kë -dhö.»

³⁴ 'Ö Mali -ya pö -Zlan -bha bɔmE bhë -a -dhë: «'Wun =nE -a kë -kɔ -dho kë -kɔklë, 'kEε kö n 'ka gɔɔn- -wun =tEi' dɔ =kun =nEε?»

³⁵ 'Ö -Zlan -bha bɔmE -ya pö -a -dhë: «-Zuu 'slööslö -yö -dho nu ü 'gü, 'ö -Zlan 'ö -ziö pë 'plE -ta bhë, 'ö- -bha 'piigbeedhe dho kpa ü -ta =nE -dhebiëndhe 'dhö. Pë 'ö -kë 'ö 'në 'ö 'dhoë- bhɔ bhë 'wo dho -a -dhe: ME 'ö 'slööslö 'yö -Zlan Gbö 'ka bhë 'ö bhë. ³⁶ Elizabetö 'ö ka -nu 'ka -mEεzë bhë, yö -de 'pö -yö 'guzë, 'kEε kö =ya kë =klöö; 'ö yö do bhë 'zü, mE -nu -wa pö -be ö 'ka 'dho 'në kpɔ bhë, =dEε =nE -a 'gü -yö 'guzë -a 'su 'slado 'ö =nE. ³⁷ Bhii -Zlan -kɔ -kun -a 'ka -pë gbE 'yaa 'dhö.»

³⁸ 'Ö Mali -ya pö: «=Eε, a n DëmE -bha yuökëdhe 'ka, kö ü -wo 'ö bhë -yö kë =nE -kɔ 'ü- pöë bhë -a 'dhö!»

=Dhe =ya kë 'dhö, 'ö -Zlan -bha bɔmE -yö go -a 'piö mü 'ö -ziö.

Mali -dho -büö -da =dhia Elizabetö -dhë

³⁹ =Dhe 'ö -Zlan -bha bɔmE -yö go mü, -a -dhe yaa =glɔɔ, 'ö Mali -yö -da zian -ta, 'ö dho 'zozodhö pödhe do 'yö -tɔn 'piö Zude -sE 'gü bhë -a 'gü. ⁴⁰ 'ö dho, 'yö -da Zakali -gɔ kɔɔ, 'yö -büö -da Elizabetö -dhë. ⁴¹ =Dhe 'ö -büödawo 'ö bhë Elizabetö =yaa- ma, 'ö 'në 'yö- -guzë bhë, 'yö pa ö -deë. 'Ö -Zuu 'slööslö -yö Elizabetö pa, ⁴² 'yö -we 'gbee- 'ka =nEε: «-Zlan =ya 'dhuë- 'kpɔ ü -bha, dhoo -nu 'plE ziën, 'ö- -bha 'dhuë- 'dho -ya -sü 'ka 'në 'ü 'dhoë- -a kpɔ bhë -a -ta! ⁴³ Dö -mü n 'ka 'ö n DëmE dhe -yö nu n -gɔ kɔɔ =E? ⁴⁴ Bhii -bhö -dhe -ga, ü -büödawo 'a- ma bhë, 'në 'a- -guzë =nE -yö -pa ö -deë 'gludhi 'ka n 'guu. ⁴⁵ Bhi 'ö

'wun 'ö go kwa Dëmε 'piö, 'ü- ma, 'yö 'ü- -dhε 'wun gia-
=nε, -yö -dho kë bhë, 'dhuë- -yö ü -ta!»

Mali -bha 'tan

⁴⁶ =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö Mali -ya pö: «N nii -yö n Dëmε
-bha -kë =va -sü 'tö bhö, ⁴⁷ n =zuögludhi -sü 'ka n Dhame
-Zlan -wun 'gü!

⁴⁸ Bhii -yö ö 'yan -bö ma 'a- -bha yuökédhe -de -dho
sia- -sü -zë 'ka n 'piö.

'Ö =dεε =nε -a 'gü mε 'bhee- -nu 'saadhö 'wo dho -a pö
'dhuë- -yö n -ta, ⁴⁹ bhii -Zlan 'piigbeeze =ya 'wun -së =va
kë n -dhë; -a 'tö =yö 'slööslö!

⁵⁰ Mε -nu 'wo -suö -a -dhë -a =bhlë 'kpö -sü 'ka bhë, -yö
-dho -an 'yena yö 'töng 'saadhö 'ka. ⁵¹ =Ya ö bha yuö kë ö
-kö 'piigbeeze 'ka, 'ö mε -nu 'ö -de -sü =va -yö -an =zuö'
pa bhë -an -zuö ö -kö 'yan =taa.

⁵² =Ya -gludë -nu bho -an -bha 'gö -gbloo 'gü, =ya -yadhε
=bhlëzë nu -de -dho sia- -mε -nu -dhë.

⁵³ 'Ö mε -nu 'ö din 'dho -an kë -na bhë, pë 'ö -an
-bha -wun 'dho -a -bha, =yaa- nu -an -dhë =va 'ka, 'ö =ya
=bhöömε -nu kë, =wa 'dho wo -kö 'kpaan 'ka.

⁵⁴⁻⁵⁵ =Ya nu ö bha yuökëmε Izlaëlö -bha 'në -nu -dhë,
bhii 'ö töö -a -zlö 'yaa trö Ablaamö =suu'- -ta -mε -nu
'yena yö -sü -wun 'ka =toëpö 'ka =nε -kö 'yö- =blεε -a 'ka
kwa 'bhεma -nu -dhë bhë -a 'dhö.»

⁵⁶ =Dhε =ya kë 'dhö, Mali -yö -to Elizabetö 'piö mü 'su
-yaaga 'ka -yaan =tun 'dho -na ö =plöö.

Zan Batisö -bha bhö -sü

⁵⁷ =Dhε 'töng 'ö Elizabetö dho 'bë bhoë =ya -lo, 'yö 'në
göön- do kpö. ⁵⁸ =Dhε 'ö -a dömε -nu waa- -a -gö 'köömε
-nu -wa ma =nε, Dëmε =ya 'glusë kë Elizabetö 'ka, 'wo nu
'ö wo 'plεsεn 'wo =zuögludhi -kë wo 'ko -bhaa mü. ⁵⁹ =Dhε
'ö 'në bhë -a bhö -dhεkpaöyi =ya kë 'slεaga, 'wo dhoë 'wo-

-kë 'bɔn 'ka; 'wo- -kë -bezë kö -a dë Zakali 'tɔ bhë -waan -a 'kpɔ -a -bha. ⁶⁰ 'Yö- dhe -ya -pö -an -dhë: «-Daa, -a tɔɔ Zan!»

⁶¹ 'Ö 'wo- pö -a -dhë: «Με 'wo- -dhε Zan 'yaa ü -gɔ 'kɔɔmε -nu 'gü!»

⁶² =Dhε -kë 'dhö, 'wo yö -a dë =dhεε' 'kpɔ -sü -bha wo -kɔ 'gü kö -kɔ 'yö dho ö bha 'në bhë -a 'tɔ kpɔa kö -waan -a dɔ. ⁶³ 'Ö Zakali -yö pë -bεεn -a -ta -pë do -dhε -an -gɔ, 'ö Zan -tɔ bhë 'ö- -ya. 'Ö -an 'plε 'te -yö tun. ⁶⁴ -Dhε do bhë -a 'gü, 'ö Zakali -wo -yö yö plaan 'zü -dëüwo; 'yö yö 'sabla -Zlan 'tɔ 'saa -blü -sü -bha. ⁶⁵ =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö 'suö -yö -da mε 'plε 'gü, 'ö 'pian 'yö bɔ -tɔn 'gü =zian' Zude -sε 'gü bhë -a 'ka, 'wun -nu 'wo -kë =nε 'wo- =blεε wo 'ko -nu -dhë. ⁶⁶ 'Ö mε -nu 'wo 'wun 'ö -kë bhë 'wo- ma, 'wo yö wo -zo 'ta -sü 'gü =nεε: «'Në 'ö =nε -yö -dho kë dö 'ka -o?» Bhii Dëmε -yö -kë -a 'piö 'sönggö -sönggö.

Zakali -bha 'tan

⁶⁷ Zakali 'yö -kë 'në bhë -a dë 'ka bhë, -Zuu 'slööslö -ya pa, 'yö yö -Zlan -wo 'dhiö -lo -sü -bha 'ö- pö: ⁶⁸ «Kwa Dëmε 'tɔ -yö kë =va, bhi -yö Izlaelö 'sεgɔ -bha -Zlan 'ka! 'ö tɔɔ -yö ö -zo -kë ö bha 'sεgɔ bhë -a 'piö, 'ö- bho 'gan 'gü.

⁶⁹ =Ya -gludë Davidö 'yö -kë -a -bha yuökëmε 'ka bhë, -a =suu'- -ta -mε do 'ö kwa Dhame 'piigbeezë 'ka, -a nu kwa -dhë.

⁷⁰ Pë 'ö- =blεε ö -wodhiölomε 'slööslö -nu -dhë, 'yö- -dhε =ya =glɔɔ yö -mü.

⁷¹ Yö gia- -ya 'tɔ -go kwa -dhë 'dhiö =nε ö -dho kwa dha kwa yaagüümε -nu waa- kwa -sanzëmε -nu -bha -kɔ -mɔ 'wuën- -sü -gɔ.

⁷² -Yö -dho kwa 'bhεma -nu 'yena yö, 'ö- -zo dho -büö -a -bha -dhikuédhe 'slööslö 'ö- -da kwa -nu kwa ziën bhë -a 'ka.

⁷³ Bhii -yö ö -wo -bhö kwa 'bhεma Ablaamö -dhë =nε,
⁷⁴ ö -dho kwa bho kwa yaagüme -nu -bha -kɔ -mɔ 'wun
 -bha -sü 'gü, kö 'kwa yuö kë -a -dhë -zogbandhe 'ka.

⁷⁵ -Yö kë 'dhö kö 'kwa kë 'slööslö 'iin kpengdhö -a wö
 'dhiö -dhekpaoyi 'saadhö 'ka, kwa -bha -tosiadhe kë -sü
 'ka.

⁷⁶ =Dhe =ya kë 'dhö, ma 'nä, -wo -dho ü -dhe -Zlan 'yö
 -ziö pë 'plε -ta -a -wodhiöloomε, bhii ü -dho 'ta sü Dëme
 'dhiö, -a -bha zian -gblooga -nu -yuö kë -sü 'ka, ⁷⁷ kö -yaan
 -a -zɔn -a -bha 'sεgüme -nu -dhë =nε -yö -dho -an dha,
 -ziö -an -bha =sɔɔn yaa -nu -ta -sü 'ka.

⁷⁸ Bhii kwa 'yena yö -sü 'gblüünzë bhë -a -wun 'gü, -Zlan
 -yö -dho -dhepuudhe 'yö go dhuö -a bhü kwa -ta =nε lan-
 =luu' -kɔ 'ö 'bhü -na 'ka bhë -a 'dhö ⁷⁹ kö -yaan -dhe 'po
 me -nu 'wo -dhetiidhe 'gü waa- me -nu 'wo -suö ga -dhë
 -an -ta, kö -yaan kwa -da =zuöyagluu -zian -ta.»

⁸⁰ 'Në 'ö bhë -yö -kë =kpea' =dhia kö 'wundɔdhe -yö kë
 -na -a -gɔ; 'yö -kë -dhe 'ö me gbε 'yaa -bha -a -bha 'ö dho
 'ö yöë yi 'yö ö -de -zɔn -a 'ka Izlaelö -sεgüme -nu -dhë -a
 -bha.

2

Yesu bhɔ -sü (Matiö 1.18-25)

¹ 'Töng 'dhö bhë -a 'ka, -gludë =va Ogitö -yö tɔng -da kö
 me -nu 'wo Wlɔmë -me -nu -bha tɔng =löö -wo -an 'plε
 'tɔ -ya. ² 'Tɔyadhe 'ö 'dhö bhë -a -blεεzë -yö -kë 'töng 'ö
 Kilinisö 'yö kë 'sεgɔ 'wo- -dhe Sili, -a =kɔɔnmε do 'ka bhë
 -a 'ka. ³ Me -nu 'töüdhö -wo -dho wo 'tɔ -ya =dhia, me 'ö
 -dhö -a 'kpɔ -pö 'gü.

⁴ Zozεfu -de 'pö -yö -go Nazaletë Galile -sε 'gü, 'yö
 dho Zude -sε 'gü, pödhε do 'wo- -dhe Betelεmë 'ö -gludë
 Davidö -yö bhɔ -a 'gü bhë -a -bha, bhii 'ö tɔɔ yö gia- yö

-go Davidö =suu'- -ta 'gü. ⁵ Yö 'dhö waa- ö bha -zo -tën -a -dhë -mε 'wo- dhε Mali bhë -wo -dho 'wo wo 'tö -ya kö -yö 'guzë. ⁶ -Wo -kë Betelεmë, 'ö- 'bëbhoyi -yö -lo, ⁷ 'yö ö bha 'në -blεεzë kpö; -yö -kë 'në gɔɔn- 'ka; 'yö sɔ =ploö -a 'ka, 'yö- -da -du -bha pë -bhö -a 'gü -pë 'gü, bhii 'ö tɔɔ waa wɔdhε yö -nia -nu -wɔ -a 'gü -kɔ 'gü.

-Zlan -bha bɔmε -yö -wo -tuëmaakëmε -nu -ta

⁸ 'Pian gia- bhë -a -ta -tuëmaakëmε -nu -wo -kë blöö mü gbeng wo -bha -tuë -maa kë =dhia. ⁹ 'Ö -Zlan -bha bɔmε do -yö -wo -an -ta, 'ö -Zlan 'bhü -yö =nië -an -zü. =Dhε =ya kë 'dhö, 'yö 'suö =va -yö -da -an 'gü. ¹⁰ 'Yö -Zlan -bha bɔmε bhë 'yö- pö -an -dhë: «Kö =kun 'ö 'suö -yö ka -kë, bhii a -nu 'wuntaɔsë 'yö dho Izlaɛlö -sεgümε -nu 'plε =zuögludhi =va bhë -a 'ka ka =dhia: ¹¹ Gbeng do =nε -a 'gü, Davidö -gɔ plöö, ka Dhame =ya bhɔ, 'ö tɔɔ Dëmε 'ö Klito 'ka. ¹² Pë 'yö dho kë =duakëpë 'ka kö 'wun 'a- =blεε' -na =nε 'kaan- dhε 'wun gia- 'ö tɔɔ: 'Ka 'dho, ka -dho 'në 'puu 'wo sɔ =ploö -a 'ka -a yö kö -yö wɔ -sü 'ka -du -bha pë -bhö -a 'gü -pë 'gü.»

¹³ 'Yö 'kan 'wo- wo wo -ta kö -Zlan -bha bɔmε -gbaa =va =wa 'go dhang- 'gü, =wa nu -a -bha bɔmε 'ö =sia -a 'piö, 'wo yö 'tan bho -Zlan 'piö -sü -bha 'wo- pö: ¹⁴ «'Tɔbhɔdhe -yö -Zlan 'yö dhang- 'gü 'ö -ziö pë 'plε -ta bhë -a -bha 'ka; -yö ö -bha =zuöyagluu -nu mε -nu 'ö -an -dhɔ -ya -kë 'kpongtaa zö -an -dhë.»

-Tuëmaakëmε -nu -dho Betelεmë

¹⁵ =Dhε 'ö -Zlan -bha bɔmε -nu =wa 'go -an 'piö =wa 'dho dhang- 'gü, 'ö -tuëmaakëmε -nu 'wo bhë 'wo- pö wo 'ko -nu -dhë: «Kö -kwa 'dho 'kwa -lo Betelεmë, pë 'bhle 'yö -kë 'ö Dëmε -ya -zɔn kwa -dhë bhë 'kwa kwa 'yan dɔ -a -bha!»

¹⁶ 'Wo =luu 'wo -ziö 'wo dho 'zozodhö 'wo -kpen Mali 'dhö, Zozefu 'dhö waa- 'në 'yö -kë wɔ -sü 'ka -du -bha pë -bhö -a 'gü -pë 'gü bhë -an -bha. ¹⁷ =Dhε 'ö =wa -an yö, 'ö 'wun 'ö -Zlan -bha bɔmε -ya =blεε -an -dhë 'yö -gban 'në bhë -a -bha bhë 'wo- =blεε -an -dhë. ¹⁸ 'Ö mε 'saadhö 'wo -tuëmaakëmε -nu -wo bhë 'wo- ma, -an 'te -yö -tun 'wun 'wo- =blεε bhë -a -wun 'gü. ¹⁹ 'Kεε Mali -yö 'wun -nu 'wo =nε -an 'plε -kpɔ ö =zuö' 'piö, 'ö yö -a -yö 'ko 'dhiö kë -sü -bha. ²⁰ =Dhε =ya kë 'dhö, -tuëmaakëmε -nu 'wo bhë 'wo -yε wo 'zü wo 'gbloo -ta, 'wo -Zlan 'tɔ -kë =va, 'go mü 'wo -tɔ 'saa -blü pë -nu 'wo- ma, 'wo -an yö bhë -an -wun 'gü, bhii -an 'plε -wo -kë =nε -kɔ 'ö -Zlan -bha bɔmε -ya =blεε -a 'ka -a 'dhö.

Yesu 'tɔ 'kpɔ -sü

²¹ =Dhε 'ö -dhεkpaɔyi 'slεaga -naa =ya -lo, 'wo- -kë 'bɔn 'ka; 'wo- Yesu -tɔ kpɔ, bhii 'tɔ bhë -Zlan -bha bɔmε -ya -zɔn 'dhiö Mali -dhë -yaan =tun -a -gu 'sü -na.

Yesu -zɔn -Zlan -gɔ kɔɔ -sü

²² =Dhε yi 'ö -an -bha -kë 'slöösLö -yi 'ka bhë =waa- yö 'ko 'dhiö =nε -kɔ 'ö Moizö -yö tɔng -zɔn -a 'ka bhë -a 'dhö. 'Yö Zozefu waa- Mali -wo nu 'në 'ö bhë -a 'ka Zeluzalemë kö -waan -a -zɔn -Zlan -dhë. ²³ Bhii -yö =bεεn' -sü 'ka -Zlan -bha tɔng 'gü =nεε: 'Në -blεεzë 'wo 'kpɔ -na 'në gɔɔn- 'ka bhë, -wo -dho -a -ya -de -ta -Zlan -bha 'ka. ²⁴ 'Ö 'wo slabhopë 'ö -Zlan -bha tɔng -ya -zɔn bhë 'wo- nu slabhomε -dhë; -yö -kë -tönggö =plε 'iin -an =suu' -bhloo =plε 'ka.

²⁵ Gɔɔn- do -yö -kë Zeluzalemë 'wo- -dhε Simeɔn. Gɔɔn- 'ö bhë -yö -kë kpengdhö; 'yö -Zlan =bhlë -ya, 'ö -ya mε 'ö dho Izlaelö -segümε -nu dha bhë -a -bha nu -sü -gɔ. -Zuu 'slöösLö -yö -kë -a 'gü. ²⁶ 'Yö- pö -a -dhë =nε -yö -dho 'ö 'yan dɔ -Zlan -bha -Yamε 'ö dhoë- bɔ bhë -a -bha -yaan

=tun ga -na. ²⁷ -Zuu 'slööslö 'ö bhë -yö 'dhiö -sü Simeon 'ka, 'yö nu -Zlan -gɔ kɔɔ. =DhE Yesu -mE -nu =wa nu -a 'ka, -yö kë 'dhö kö pë 'ö tɔng -ya pö -waan -a kë -a -wun 'gü, ²⁸ 'Ö Simeon -ya sü 'ö- kun ö kwE 'ö -Zlan zuö pö =woë' =nE: ²⁹ «=DhE =ya kë 'dhö, n DëmE, pë 'ü- 'tɔ go bhë 'bha- -de kë, ü =kwaa' ma 'a ü bha yuökëmE 'ka n -zü, kö 'ü n 'sü =zuöyagluu 'ka 'sabra, ³⁰⁻³¹ bhii ü bha MEdhamE 'ö 'ü- -ya 'sEgümE -nu 'plE 'dhiö 'ü- bɔ bhë, ma gia- n 'yan =ya -kpën -a -bha. ³² Yö 'ö tɔɔ -dhepuudhe 'yö dho ü -zɔn 'kpongtaame -nu 'saadhö -an -dhë. 'Go mü, 'yö dho 'tɔvadhe nu ü bha 'sEgɔ Izlaelö -dhë.»

Simeon -bha -Zlan -wo 'dhiö -lo -sü

³³ Yesu dë waa- dhe -an 'te -yö -tun 'wun 'ö Simeon -ya =blE -a 'kluë- bhë -a -wun 'gü. ³⁴ 'Ö Simeon -yö 'dhuë- kpɔ -an -bha, 'go mü 'ö- pö Yesu dhe Mali -dhë: «-Zlan -yö 'në =nE -ya -ya kö -yaan kë Izlaelö 'gü -mE -nu -dhe =va -dhe -bha -püö -gEn 'ka, 'go mü 'zü -yaan kë -an medhevadhE -nu =luu' -mE 'ka. -Yö -dho kë -Zlan -bha =duaképé do 'ö mE -nu dho dɔ -a -gɔ 'yënnng -a 'ka. ³⁵ 'Go mü 'yö dho medhevadhE -bha -zo -ta -a 'gü -wun 'yö -bin -sü 'ka, -an 'plE yö -dhegbEadhE 'gü. Bhi -zë, dhebɔ, =ya kë ü -bha 'ka, =zuö' 'klobhɔdhe -dho ü =zuö' pE =nE -blaan -bha mE 'pE -kɔ 'dhö.»

Anë -yö -Zlan -wo 'dhiö -lo

³⁶ Dhebɔ do -yö -kë -dhö 'pö, 'yö -kë -Zlan -wod- hiölodhe 'ka 'wo- -dhe Anë; -yö -kë Fanuelö 'yö go AsE -gɔ 'gunng 'gü bhë -a 'dhu 'ka. -Yö -kë mE =klöö 'ka. -KwE 'slaplE =nE 'ö waa- ö =gɔn 'wo -kë wo 'ko 'piö, ³⁷ 'Ö to =gEandhe 'ka, 'ö- -kwE -kë 'gɔɔ- 'slEaga ö ga -yiisië -naa -yö =loë'. 'Yaa 'go -Zlan -gɔ kɔɔ 'gbEEdhö, 'yö yuö -kë -Zlan -dhë yi 'saadhö 'ka kö -yö ö -bEn 'to -na kö -yö =bhEa' -na. ³⁸ Yö -de 'pö -yö -wo mü, 'ö yö -Zlan zuö pö -sü -bha.

'ö 'wun 'ö -gban 'nä bhë -a -bha 'yö- =blεε mε -nu 'saadhö 'wo -ya kö -Zlan -yö Zeluzalεmë -dhε bho 'gan 'gü bhë -an -dhë.

-An -bha -yε 'zü -sü 'wo dho Nazalεtë

³⁹ =Dhε 'ö Yesu -mε -nu =wa yën pë 'ö Dëmε -bha tɔng -ya pö bhë -a kë -sü -bha, 'ö 'wo dho wo -gɔ plöö Nazalεtë, Galile -sε 'gü. ⁴⁰ 'Në bhë -yö -kpea 'wundɔdhe waa- 'kpaakpadhε -an 'ka; 'ö -Zlan -kɔ -së -yö -kë -a -ta.

Yesu -bha 'dho 'ö- wo -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü kö -a -kwε =ya kë 'gɔɔ- do ö ga =plε

⁴¹ -Kwε 'saadhö 'ka, Yesu -mε -nu -wo -dho Zeluzalεmë Paakö 'wlaan- -ta. ⁴² =Dhε 'ö Yesu -kwε =ya kë 'gɔɔ- do ö ga =plε, -wo -dho Paakö 'wlaan- -ta =nε -kɔ 'wo -kaa' -kplawo -a 'dhö. ⁴³ =Dhε 'ö 'wlaan- =ya yën, 'ö Yesu -mε -nu -wo -yε wo 'zü; Yesu -zë 'pö -yö -to Zeluzalεmë, 'kεε -a mε -nu waa- =tɛi' dɔ. ⁴⁴ 'Ö -an -bha -zotadhe -ya pö -bezë, Yesu -dho kë wo -ta 'kuë -mε -nu 'piö; 'wo -dhεkpaɔyi do =kaa' 'ta 'sü -sü 'gü. =Dhε -kë 'dhö, 'wo yö -a =mεε' -sü -bha wo -mε -nu waa- wo dɔmε -nu ziën zian -ta, ⁴⁵ 'kεε waa- yö. 'Yö 'wo -yε wo 'zü 'wo nu Zeluzalεmë -a =mεε' -sü 'ka. ⁴⁶ -Dhεkpaɔyi kë -yaaga -naa bhë 'wo -yö kö -yö -ya -sü 'ka Zuifö -nu -bha mε =daan' -mε -nu ziën, -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü, ö 'to 'to =dhia -an -wo -bha kö -yö =dhεε' -nu 'kpɔ -na -an -gɔ, kö yö -de 'pö, -yö -an -bha =dhεε' -nu -yε 'zü kë -na. ⁴⁷ Mε -nu 'wo- -bha 'wun -daa -kë -kɔ ma, -an 'te -yö -tun -a -bha 'kpaakpadhε waa- 'wun -daa -nu 'yö- kë -na -an -gɔ bhë -a -wun 'gü. ⁴⁸ =Dhε 'ö- -mε -nu =waa- yö, 'ö- -wun -yö -an kun, 'ö- dhe -ya pö -a -dhë: «Ma 'nä, -më -kë 'ü- -kë yi -gɔ 'dhö e? Ü dë 'dhö, ma 'dhö, yi =zuö' =ya dɔ -gbɔudhö ü =mεε' -sü 'ka!»

⁴⁹ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «-Më -kë 'ka n =mεε =ε? 'Kaa- dɔa =nε a -dho n -zo kë n Dë -bha yuö -nu 'piö a?»

⁵⁰ 'Kεε 'wun 'yö- =blεε 'dhö bhë waa- -gεn dɔ.

⁵¹ =Dhε -kë 'dhö Yesu -yö =luu, 'yö -ziö -an 'piö 'wo dho Nazalεtë; -yö -kë 'wun -ma -an -ta =dhia. -A dhe -yö 'wun -nu 'wo =nε -an 'plε -kpɔ ö =zuö' 'piö -dhε =kpaɔ =dhia' -dhë. ⁵² 'Ö Yesu -yö -kë =kpεa =dhia 'kpaakpadhε 'ka; 'yö -kë -Zlan waa- mε 'bhee- -nu -an wö 'dhiö -së.

3

Zan Batisö -yö -Zlan -wo -blεε

(Matiö 3.1-12; Maakö 1.1-8; Zan 1.19-28)

¹ -Kwε 'gɔɔ- do ö ga 'sɔɔdhu -naa 'ö -kë -gludë =va Tibεε -yënnng 'gü bhë -a 'ka, Pɔnsö Pilatö -yö -kë Zude -sε =kɔɔn =dhia; Elɔdö -de 'pö -yö -kë Galile -sε =kɔɔn =dhia, 'ö- dheglu Filipö -de 'pö, -yö -kë Itule -sε waa- Trasonitö -sε -kpa 'kuë- -sü =kɔɔn =dhia; 'ö Lizania -yö -kë Abilenë -sε =kɔɔn =dhia, ² 'Ö Anë waa- Kaifö 'wo -kë slabhomε =va 'ka. -A 'töng gia- bhë -a 'ka 'ö Zan 'ö -kë Zakali gbö 'ka bhë, 'ö -Zlan -yö 'wun =blεε -a -dhë 'yënnng =taa. ³ 'Ö Zan -yö dho 'pian 'ö bɔ 'yiga 'wo- -dhε Zuudεn ga bhë -a 'piö =zian', 'yö -dhoo bho 'ö- pö: «-Ka nu 'ka ka =zuö' =dhië'- -Zlan 'piö, 'ka bɔ yiö kö -yaan ziö kaa- =sɔɔn yaa -nu -ta!» ⁴ -Kɔ bhë 'ö =kaa' =nε pë 'ö -Zlan -wodhiölomε Ezai -ya =bεεn -a 'ka ö -gɔ 'sëedhε 'gü -a 'dhö: Mε -wo 'ö -dhoo bho -na 'yënnng =taa bhë -ya -pö: -Ka Dëmε -bha zian -gblooga -nu -yuö kë, 'ka -an dɔ kpengdhö! ⁵ 'Yi goo 'gü -dhε -nu 'plε 'gü -dho -blü; -tɔn -nu, goo -nu -wo -dho =wüü'-, 'ö -an -ta -yö -mɔ 'kuë. -Kpinng =kloo' -dhε -nu 'plε -dho dɔ 'trüün 'piö, 'ö zian -gblooga -nu 'waa -së, 'ö- 'plε -dho kë -së. ⁶ Mε -nu 'saadhö -wo -dho kwa dha -kɔ 'ö -Zlan -yö kwa dhaa bhë -a yö.

⁷ Mε -gbaa -nu -wo -nu Zan 'piö kö -yö -an -bha -go =sɔɔn yaa 'gü -bɔyiödhe kë, 'kεε Zan -ya -pö -an -dhë: «=Mεziëmε -nu 'ka =nε! -Yö -kë ka -zo 'piö =nε ka -dho

dha -Zlan -bha za 'ö 'dhoë- nu bhë -a -gɔ -a? ⁸ -Ka 'wun -nu 'yö dho -a -zɔn =nɛ 'ka ka =zuö' =dhië -Zlan 'piö -an kē; kö =kun 'ka- pö ka -de -dhë =nɛɛ: <Yi dë 'ö tɔɔ Ablaamö,> bhii a- -blɛɛ ka -dhë =nɛ -Zlan -kɔ -yö -mɔa kö -yaan -guö kpö -nu 'wo =nɛ -an kē mɛ 'ka -waan kē Ablaamö =suu' -ta -nu 'ka! ⁹ =Dua -yö -pë kē -sü 'ka kö mɛ -yaan 'lü bɔa. 'Lü ö 'yaa bha ö bhɛ -së 'ka, -yö -dho bɔ 'yö -lo 'siö 'gü.»

¹⁰ =Dhɛ =ya kē 'dhö, 'ö mɛ gbung -nu 'wo bhë 'wo- pö -a -dhë: «=Dhɛ 'ö 'dhö =nɛ, kö -më 'yi dho -a kē =ɛ?»

¹¹ 'Yö- -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «Mɛ 'ö -da -bha -sɔ =plɛ 'dho -a -gɔ, -ya do nu mɛ 'ö- gbɛ 'yaa- gɔ -a -dhë. 'Go mü, mɛ 'ö -bhöpë 'dho -a -gɔ, -ya -glu mɛ 'ö 'yaa -an -gɔ -an 'ka!»

¹² 'Ö 'nii- =sɔnng' 'kun -mɛ -nu -de 'pö, 'wo nu Zan 'piö kö -yaan -an bɔ yiö, 'ö 'wo Zan =dhɛɛ' kpɔ 'wo- pö: «Yi -Gɔmɛ, yi -de 'pö, yi -dho -a kē =dhë =ɛ?»

¹³ 'Yö- -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «Kö =kun 'ka bho -pë 'ö tɔng -ya pö 'kwa- bho bhë 'ö 'ka -lö -a -naa -zü!»

¹⁴ 'Ö 'dhasi -nu -de 'pö, 'wo- =dhɛɛ' kpɔ 'wo- pö: «Yi -de 'pö 'dhee, -më 'yi dho -a kē =ɛ?»

'Yö- pö -an -dhë: «Kö =kun 'ka 'wëü- gbɛ kun mɛ -nu -gɔ 'gügbeedhɛ 'ka, -kpla -ya -an -bha -sü 'ka; -ka ka -zo kē ka =saan' 'wo- bho -na bhë -a 'piö!»

¹⁵ =Dhɛ -kë =nɛ 'sɛgümɛ -nu -wo -ya -Zlan -bha -Yamɛ -bha nu -sü -gɔ 'yan -to zian- -sü 'ka bhë, -a -wun 'gü mɛ 'ö -dhö 'yö -kë -a -zo 'piö =nɛ Zan 'ö tɔɔ -Zlan -bha -Yamɛ.

¹⁶ =Dhɛ =ya kē 'dhö, 'ö Zan -ya -pö -an -dhë: «Mɛ 'ö- 'pii 'dhö 'gbee- 'ö =zië' n -ta, -yö -dho nu; yaa n -ma 'kun poo kö 'aan- =kloo'- -a 'dhiö 'aan- -a -bha -sakpa yun -bhüö' 'po. Ma -zë a ka -bɔ yiö, 'kɛɛ yö -zë -yö -dho ka pa -Zuu 'slööslö waa- 'siö -an 'ka. ¹⁷ -Yö -dho 'dhaa- kun ö kwɛɛ, pë -piö -pë 'ka kö -yaan -mlü -gbo bho -a 'flee- -nu ziën.

-Yö -dho ö bha -mlü 'flee- -nu -lo ö -gɔ 'slëëdhö, 'yö -mlü -gbo -güö 'siö 'yaa =dhuu 'gbɛɛdhö bhë -a 'gü.»

¹⁸ -Kɔ do bhë -a 'ka, 'ö Zan -yö 'wuntaɔsë =blɛɛ -a 'ka 'sɛgümɛ -nu -dhë, -an =faan' 'më -wo =plëëzë =blɛɛ' -an -dhë -sü 'ka. ¹⁹ 'Töng 'ö 'dhö bhë -a 'ka, Zan -yö za -kpa 'sɛdë Elɔdö -bha, Elɔdiadö 'yö -kë -a dheglu bɔɔ 'ka bhë -a 'kun 'ö- wo -a -gɔ waa- 'wun -nu 'ö 'waa -së 'yö -an -kë bhë -a -wun 'gü. ²⁰ =Dhɛ =ya kë 'dhö, Elɔdö -yö ko 'zü, 'ö 'wun yaa 'bhaa do kë, 'ö tɔɔ Zan 'kun 'yö- wo 'yö- -da -kanso 'gü.

Yesu -bɔ yiö -sü

(Matiö 3.13-17; Maakö 1.9-11)

²¹ 'Sɛgümɛ -nu -wo -dho 'wo -an bɔ yiö. Yesu -de 'pö, 'yö dho, 'ö Zan -ya bɔ yiö. =Dhɛ 'ö =bhɛa' -na, 'yö dhang- 'dhi -yö -po, ²² 'Ö -Zuu 'slööslö -yö go dhang- 'gü; 'kɛɛ -yö -kë -tönggö 'ka 'ö nu 'ö =yɔɔ -a -ta dhuö; 'ö -wo -yö bɔ dhang- 'gü 'yö -we 'ö- pö: «Ü n Gbö 'ö- -dhɔ -yö n -kë -a 'ka, bhi =nɛ 'ö n 'yi -kan -a -dhë -wun 'plɛ 'dho ü 'gü.»

Yesu 'bhɛma -nu

(Matiö 1.1-17)

²³ =Dhɛ Yesu -kwɛ =tɛi' =ya kë =nɛ pë 'gɔɔ- -yaaga 'dhö, 'ö -ya ö bha yuö zü dɔ -sü -bha. Pë 'ö mɛ -nu -wo wo -zo -ta -a 'gü 'ö tɔɔ Zoɛɛfu gbö -mü -a 'ka. Zoɛɛfu -yö -kë Eli gbö 'ka, ²⁴ yö -de 'pö 'yö -kë Matatö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Levi gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Mɛlisi gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zanai gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zoɛɛfu gbö 'ka, ²⁵ yö -de 'pö 'yö -kë Matatiasö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Amɔsö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Naɔmë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Esili gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Nagai gbö 'ka, ²⁶ yö -de 'pö 'yö -kë Maatö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Matatiasö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Semeinë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zoɛsö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zoda gbö

'ka, ²⁷ yö -de 'pö 'yö -kë Zoana gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Lesa gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zolobabelö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Salatielö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Neli gbö 'ka, ²⁸ yö -de 'pö 'yö -kë Melisi gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Adi gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Kosamë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Elimadamë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Elö gbö 'ka, ²⁹ yö -de 'pö 'yö -kë Yesu gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Eliezεε gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zölimë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Matatö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Levi gbö 'ka, ³⁰ yö -de 'pö 'yö -kë Simeon gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zuda gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zozεfu gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zonamë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Eliakimë gbö 'ka, ³¹ yö -de 'pö 'yö -kë Melea gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Mεna gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Matata gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Natan gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Davidö gbö 'ka, ³² yö -de 'pö 'yö -kë Zese gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Obεdö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Boozö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Saala gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Naason gbö 'ka, ³³ yö -de 'pö 'yö -kë Aminadabö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Ademinë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Aani gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Esilömë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Falε gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zuda gbö 'ka, ³⁴ yö -de 'pö 'yö -kë Zaköbö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Izaakö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Ablaamö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Tala gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Nasö gbö 'ka, ³⁵ yö -de 'pö 'yö -kë Selusö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Lagau gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Falεkö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Ebεlö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Saala gbö 'ka, ³⁶ yö -de 'pö 'yö -kë Kainamë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Aafazadö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Sεmë gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Noe gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Lamεkö gbö 'ka, ³⁷ yö -de 'pö 'yö -kë Matuzala gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Enökö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Zalεdö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Maleleelö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Kainamë

gbö 'ka, ³⁸ yö -de 'pö 'yö -kë Enɔsö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Sɛtö gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë Adan gbö 'ka, yö -de 'pö 'yö -kë -Zlan gbö 'ka.

4

*'Güdandhe 'ö nu Yesu -ta
(Matiö 4.1-11; Maakö 1.12-13)*

¹ Yesu 'ö -Zuu 'slööslö -ya pa bhë -a -go Zuudɛn =bhaa -sü 'ka, 'ö -Zuu 'slööslö -yö yö -a -dhë 'dhiö, 'ö dhoë -dhe 'ö mɛ gbɛ 'yaa- -bha bhë -a 'gü. ² -Dhɛkpaɔyi 'gɔɔ- -yiisië =nɛ 'yö- -kë mü. 'Töng 'ö 'dhö bhë yaa pë gbɛ -bhö -a 'ka. =Dhe 'ö -dhɛkpaɔyi 'gɔɔ- -yiisië 'wo bhë 'ö =wa ziö, 'ö din -ya kun. 'Ö Satan -ya 'gü dan, ³ 'yö- pö -a -dhë: «=Ya kë =nɛ -Zlan Gbö -mü ü 'ka, -bhö -guö 'ö =nɛ -a 'gla -bhöpë 'gü kö 'ü- -bhö!»

⁴ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «-Abi', bhii pë 'ö =bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëëdhɛ 'gü 'ö tɔɔ: Mɛ 'bhee- 'ka 'dho -tosiadhe kë -bhöpë -de 'sloo -ta!»

⁵ 'Yö- -sü 'yö =daa' -tɔn tuö 'yö 'kpongtaa -gludëdhɛ -pö 'plɛ -zɔn -a -dhë, ⁶ 'Ö- pö -a -dhë: «A -dho ü gbaa -wogbiindhɛ waa- 'tɔbhɔdhe -an 'ka -gludëdhɛ -pö -nu -bha zö, bhii 'ö tɔɔ pë -nu 'wo zö -wo n -gbaa -a 'plɛ 'ka, a -dho -a nu mɛ 'ö -dhi n -dhë -a -dhë. ⁷ =Ya kë =nɛ 'bha 'gblü n 'dhiö, -a 'plɛ -dho kë ü -bha 'ka.»

⁸ 'Ö Yesu -ya pö: «Pë 'ö =bɛɛn' -sü 'ka 'ö tɔɔ: -Bhö ü Dëmɛ, ü -bha -Zlan dosɛn 'kpaan gba 'ü yuö kë yö dosɛn 'kpaan -a -dhë.»

⁹ 'Ö Satan -ya sü 'zü, 'yö dhoë Zeluzalɛmë, -Zlan -bha 'kɔ =va tuö, 'yö- pö -a -dhë: «=Ya kë =nɛ -Zlan Gbö -mü ü 'ka, 'go dhuö zö 'ü -püö sia- -de, ¹⁰ bhii pë 'ö =bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëëdhɛ 'gü 'ö tɔɔ: -Zlan -dho -a pö ö bha bɔmɛ -nu -dhë -wo wo -kɔ 'kpɔ ü -gɔ zian- kö =kun pë gbɛ dho

kë ü 'ka. ¹¹ 'Go mü 'zü -wo -dho ü bun -së 'ka kö -kun ü -gɛn dho -zuö -guö -bha. »

¹² 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «Pë 'ö -bɛɛn' -sü 'ka 'pö 'ö tɔɔ: Kö -kun 'ü ü Dëmɛ ü -bha -Zlan 'gü dan! »

¹³ =Dhɛ =ya Yesu 'gü dan -kɔ =suu'- 'saadhö -ta 'ö yaa- 'kundhɛ gbɛ yö, 'yö -ziö 'ö dho 'ö yöë yi gbɛ -bha.

*Yesu -bha ö bha yuö zü -dɔ Galile -sɛ 'gü -sü
(Matiö 4.12-17; Maakö 1.14-15)*

¹⁴ Yesu -yö -yɛ ö 'zü 'ö dho Galile, pa -sü 'ka -Zuu 'slööslö -bha 'piigbeedhɛ 'ka. -Wo -yö -a 'tɔ 'saa -blü -sü 'gü 'sɛgɔ 'ö bhë -a -dhɛ 'saadhö 'gü. ¹⁵ -Yö -kë mɛ -nu =daan' =dhia Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ -nu 'gü. 'Ö mɛ -nu -wa 'tɔ -kë =va -dhɛ 'saadhö -a -bha.

*-Wo Yesu -kë Nazalɛtë
(Matiö 13.53-58; Maakö 6.1-6)*

¹⁶ Yesu -yö -go mü 'yö nu Nazalɛtë, -dhɛ 'ö =kpɛa -a -bha bhë -a -bha. 'Ö Zuifö -nu -bha =glooyi 'ka 'yö -da -an -bha -bhɔkuëkɔ 'gü =nɛ -kɔ =ya kë 'yö -kaa' -kplawo bhë -a 'dhö; 'yö =luu kö -yaan pë 'ö -bɛɛn' -sü 'ka -a pö. ¹⁷ 'Wo nu -Zlan -wodhiöloomɛ Ezai -bha 'sëedhɛ -be 'ka -a =dhia. 'Sëedhɛ -be bhë, =dhɛ 'ö- 'dhi -po, 'ö- 'yan -yö -kpën pë 'ö -kë -bɛɛn' -sü 'ka- -bha =nɛɛ: ¹⁸ -Zuu 'slööslö 'ö go n Dëmɛ 'piö -yö n 'piö, -yö n -sü 'yö n bɔ kö 'aan- nu 'wuntaɔsë 'ka 'yenamɛ -nu =dhia. -Yö n -bɔ kö 'aan- mɛ -nu bho 'gan 'gü, 'aan- 'yënnngtiimɛ -nu -dhɛ bo; 'go mü 'aan- mɛ -nu 'wo 'klobhɔdhe 'gü -an bho -a 'gü, ¹⁹ kö -kwɛ 'ö Dëmɛ dho ö bha 'glusë kaa bhë, 'aan- -a -wun =blɛɛ'- -an -dhë.

²⁰ 'Yö Yesu -yö 'sëedhɛ -be bhë -a kpa 'kuë-, 'yö- nu yuökemɛ -dhë, 'ö =yaannu kö -yaan -an =daan'-. Mɛ -nu 'töüdhö 'wo -kë -bhɔkuëkɔ 'gü mü 'saadhö, -an 'yan -yö =dhië Yesu 'piö dosɛn. ²¹ =Dhɛ =ya kë 'dhö, 'yö- pö -an

-dhë: «'Wun -dhë 'ö =bεεn' -sü 'ka, 'ka 'go -na ma =dhia bhë, -a -de -ya kë =dεε 'töng gia- 'ka- -maa bhë -a 'ka.»

²² ΜΕ -nu 'wo kë mü -wo -we -a -wo -bha, 'ö -an 'te -yö tun 'wun -sεεbɔ 'yö 'go -na -a dhiö bhë -a -wun 'gü, 'wo-pö wo 'ko -nu -dhë =nεε: «'E! Zoεfu gbö =nε 'yaa -mü -a?»

²³ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «Ka -dho 'wun =zuan' 'ö =nε -a -zɔn n -dhë: «=Dhɔngtrɔ, -bhö ü -de dha!» 'Ka dho -a pö 'zü n -dhë: «Pë -nu 'ü- -kë Kapεεnaɔmë 'saadhö 'yi- -ma bhë, -bhö -an 'plε kë ü -de -gɔ plöö zö!»

²⁴ 'Go mü 'zü 'yö- pö: «A- -pö ka -dhë 'wun gia- 'ka: 'Waa -Zlan -wodhiöloomε gbε =bhlë -ya ö -de -gɔ plöö.

²⁵ A -yɔɔn -a -ta dhuö ka -dhë 'zü =nε kö Eli -yö =tun -dhö bhë, =gεandhoo -nu -wo -kë -dhö =va Izlaεlö -sε 'gü zö, 'töng 'ö dha yaa ban -a 'ka -kwε -yaaga waa- 'su 'slado -an -bha. 'Yö- 'töng bhë -a 'ka 'yö din =va -yö -da 'sε =nε -a -ta, ²⁶ 'kεε -Zlan yaa Eli bɔ =gεandhoo -nu 'wo 'dhö bhë -an mε gbε 'piö -a 'ke yaa kë =gεandhe do 'yö -kë Salεta, Sidɔn -sε 'ö 'sε gbε 'ka bhë -a 'gü -a 'ka. ²⁷ 'Go mü 'zü, 'ö =weemε -nu -wo -kë =va Izlaεlö -sε 'gü 'töng 'ö -Zlan -wodhiöloomε Elize -yö =kaa' mü -a 'ka, 'ö -an mε gbε -dhε yaa bo -a 'ke yaa kë Naama 'yö go Sili -dhε 'ö 'sε gbε 'ka bhë -a 'gü -a 'ka.»

²⁸ ΜΕ -nu 'wo -kë -bhɔkuëkɔ 'gü mü 'töüdhö bhë, 'wun -yö -na -an -zuë 'wun 'ö- =blεε bhë -a -wun 'gü. ²⁹ 'Wo =luu 'wo- kun 'wo- =gbɔɔ gbɔ 'wo bɔa woë- pödhε 'ö -kë -tɔn 'kluë- bhë -a -bha, 'wo dhoë -tɔn gia- bhë -a tuö kö -waan -a -zuö goo 'gü. ³⁰ 'Kεε Yesu -yö -bɔ -an ziën 'yö dho.

Yesu -bha gɔɔn- 'ö -zuu yaa =yaa- 'tu bhɔ, -a -dhε bo -sü

(Maakö 1.21-28)

³¹ =Dhε =ya kë 'dhö, Yesu -yö dho Kapεεnaɔmë plöö, Galile -sε 'gü, 'ö yö mε -nu =daan' -sü -bha Zuifö -nu -bha

=glooyi 'ka. ³² 'Ö -an 'te -yö -tun -a -bha mE =daan' -ko bhë -a -wun 'gü, bhii 'ö tɔɔ -yö 'wun -blEε -wogbiindhE 'ka.

³³ Gɔɔn- do 'ö -zuu yaa -yö -kë -a 'gü bhë, -yö -kë -bhɔkuëkɔ 'gü mü 'pö, 'ö yö 'we -sü 'gü 'gbee- 'ka =nEε:

³⁴ «'Aa! -Më -mü -i, Yesu 'go NazalEtë? Ü -nu kö 'üën- yi 'gü =siö' =a? A- =dɔa' =nE, ü mE 'slööslö 'ö -Zlan -ya bɔ -a 'ka!»

³⁵ 'Ö Yesu -yö 'wun =blEε -zuu yaa bhë -a 'ka 'gbee- 'ka 'ö- pö -a -dhë: «Ü 'dhi yö 'kuë- 'ü 'go gɔɔn- 'ö =nE -a 'gü!»

'Yö -zuu yaa -yö gɔɔn- 'ö bhë -a -zuö sia- mE 'plE wö 'dhiö mü 'ö go -a 'gü; yaa pë yaa gbE kë -a 'ka. ³⁶ 'Ö mE -nu 'wo -kë mü -an 'te -yö tun, 'ö 'wo- pö wo 'ko -nu -dhë: «'Wun =blEε' -wo =suu' -mlë 'ö =nE =E? 'E, gɔɔn- 'ö =nE -yö 'wun -blEε -zuu yaa -nu 'ka -wogbiindhE waa- 'piigbeedhE 'ka, 'ö 'wo go mE -nu 'gü 'dhö e?»

³⁷ 'Ö Yesu 'tɔ -yö -pEn 'pian 'ö 'dhö bhë -a -ta mE 'plE 'dhi.

Yesu -yö 'yuamE -nu =plëézë -dhE -bo

(Matiö 8.14-17; Maakö 1.29-34)

³⁸ Yesu -yö -go -bhɔkuëkɔ 'gü mü 'ö dho Simɔ -gɔ kɔɔ. Simɔ =da -ta yaa kë 'po -sü 'ka, 'ö tɔɔ 'gii- -kɔ -yö -kë -a -bha 'gbee- 'ka; 'ö mE -nu -wo =bhEa Yesu -dhë kö -yaan -a -dhE bo. ³⁹ 'Ö Yesu -yö =yɔɔn -a -bha, 'yö 'wun =blEε 'gbee- 'ka 'gii- bhë -a 'ka, 'ö go -a 'gü, 'ö to mü 'ö =luu 'ö yö -an -bhöpë -yuö kë -sü -bha -an -dhë.

⁴⁰ =DhE lan- =ya -püö, 'ö 'wo nu mE -nu 'ö 'yua =suu'- 'oo =suu'- -yö -an -kë -an 'ka Yesu 'piö; 'yö -an -dhE bo ö -kɔ -kpa -an -ta dhuö -sü 'ka. ⁴¹ 'Ö -zuu yaa -nu -wo go mE -nu =plëézë 'gü =gblaa 'gbla -sü 'ka =nEε: «-Zlan Gbö -mü ü 'ka!» 'KEE Yesu -yö 'wun =blEε -an 'ka, kö =kun 'wo dho 'wun gbE =blEε'-, bhii 'ö tɔɔ wo gia- -wa =dɔa' =nE -Zlan -bha -YamE -mü -a 'ka.

Yesu -yö -Zlan -wo -blEE Zude -sE 'gü
(Maakö 1.35-39)

⁴² =DhE 'ö- -dhE =ya 'po, Yesu -yö -go plöö 'yö dho ö -de 'sloo 'ka -dhE do 'bhaa -bha. 'Ö mE -gbaa =va -wo yö -a =mEE' -sü 'gü. =DhE 'ö =waa- yö, 'wo- kuënnu kö -yaan 'to wo 'piö mü. ⁴³ 'KEE Yesu -ya -pö -an -dhë: «A -dho 'wuntaosë 'ö -gban -Zlan -bha -gludëdhE -bha, -a =blEE pödhE mE -nu 'wo to -an 'gü; bhii pë 'ö -Zlan -yö n bO -a -wun 'gü bhë 'ö bhë.»

⁴⁴ 'Yö -Zlan -wo =blEE Zuifö -nu -bha -bhoküekO -nu 'gü Zude -sE 'gü.

5

Yesu -bha =guë' -nu -blEEZë 'sü -sü
(Matiö 4.18-22; Maakö 1.16-20)

¹ Yi do 'ka Yesu -yö -kë Zenezalëtö 'yipüë 'kpong 'dhiö, 'ö mE -gbaa =va -wo nu 'wo =nië -a -zü zian 'plE 'ka kö -waan wo 'to -to -Zlan -wo -bha. ² -DhE bhë -a 'gü 'yitagO =plE -wo -kë 'yi 'kpong 'dhiö kö mE -nu 'wo 'yiblükëmE -nu 'ka, =wa 'go -a 'gü =wa 'dho wo -bha 'kplö 'zlu =dhia. ³ 'Ö Yesu -yö -da 'yitagO mE 'ö -kë SimO -bha 'ka bhë -a 'gü, 'ö- pö -a -dhë -ya 'bhe 'tee =yOON 'yi -ta; 'ö -yaannu -a 'gü 'ö yö -an =daan' -sü -bha.

⁴ =DhE =ya yën 'wun =blEE' -sü -bha, 'ö- pö SimO -dhë: «-BhO =yOON 'yitagO 'ka 'yi ziëndhE gia- -bha kö bhi 'dhö, ü 'bhamE -nu 'dhö 'ka ka -bha 'kplö -züö yiö 'kaan- 'yuö- 'sü!»

⁵ 'Ö SimO -ya pö -a -dhë: «N -GOMe, yi 'yi -blü -kë gbenggbeng, 'kEE yiëë pë gbE yö. =Ao', =dhE -kë =nE bhi gia- 'ü- pö 'a- kë bhë kö a -dho -a kë ü -wo 'ka.»

⁶ =DhE =ya kë 'dhö, 'wo 'kplö -züö yiö, 'ö 'yuö- -yö -an -bha 'kplö pa, =dhE 'to -na zlöö kö -yö =kaan' -na. ⁷ 'Ö 'wo =üü- -blü wo 'bhamE -nu 'wo -kë 'yitagO gbE 'gü bhë -an

-gɔ kö -waan nu wo -dhë. 'Ö 'wo nu 'wo 'yitagɔ =plɛ bhë 'wo -an 'plɛ pa 'yuö- 'ka, =dhɛ 'to -na zlöö kö 'yitagɔ -nu 'wo bhë -wo 'dho -na 'yi =löö.

⁸ =Dhɛ 'ö Simɔ Piɛɛ =ya pë -nu 'wo bhë -an yö, 'yö nu 'yö -lo ö kpɔn 'gü Yesu 'dhiö, 'ö- pö -a -dhë: «N Dëmɛ, -bhö =yɔɔn 'ma 'ü 'go n 'sɔɔ; ma 'a =nɛ 'wunyaakëmɛ -mü n 'ka!»

⁹ Pë 'ö -kë 'ö- pö 'dhö bhë 'ö tɔɔ 'suö -yö -da yö gia-waa- mɛ -nu 'wo to -an 'gü 'yuö- =va 'wo- sü bhë -a -wun 'gü. ¹⁰ -Kɔ do bhë -a 'ka 'ö =kaa' Simɔ 'bhamɛ -nu Zakö waa- Zan 'wo -kë Zebede gbö -nu 'ka bhë -an -gɔ 'pö. 'Kɛɛ Yesu -ya -pö Simɔ -dhë: «Kö =kun 'ö 'suö -yö ü -kë! 'Go =dɛɛ -bha zlöö a -dho ka kë 'kplö -zuö mɛ -nu -gɔ -mɛ 'ka kö 'ka nu -an 'ka n =dhia.»

¹¹ =Dhɛ -kë 'dhö 'wo nu wo -bha 'yitagɔ 'ka 'yi 'kpong 'dhiö, 'ö 'wo pë 'plɛ to mü 'wo -ziö Yesu 'piö.

Yesu -yö =weemɛ do -dhɛ -bo

(Matiö 8.1-4; Maakö 1.40-45)

¹² Yesu -yö -kë pödhɛ do 'bhaa 'gü, 'ö mɛ do 'ö =wee -ya -kë bhë 'yö nu. =Dhɛ =ya Yesu yö, 'yö -gblü -a 'dhiö 'yö =bhɛa -a -dhë 'ö- pö: «N -Gɔmɛ, 'ö =ya kë =nɛ -yö ü -dhi -a -dhë -wun 'ka, -bhö n bun kë 'slööslö!»

¹³ 'Ö Yesu -yö ö -kɔ -po 'ö pa -a 'ka 'ö- pö -a -dhë: «A -we -a -bha, ü bun kë 'slööslö!»

-Dhɛ do bhë -a 'gü, 'ö =wee -yö go gɔɔn- 'ö bhë -a -bha.

¹⁴ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «'Wun 'ö =nɛ kö -kun 'ü -=blɛɛ mɛ gbɛ -dhë, 'kɛɛ -bhö 'dho 'ü ü -de -zɔn slabhomɛ -dhë 'ü ü bun -kë 'slööslö -sü sla- bho =nɛ -kɔ 'ö Moizö -ya =blɛɛ -a 'ka bhë -a 'dhö kö -yaan -a -zɔn mɛ 'plɛ -dhë =nɛ ü -dhɛ =ya bo!»

¹⁵ 'Ö Yesu 'tɔ -yö -pɛn -dhɛ 'saadhö 'gü; mɛ -gbaa =va -wo -kë -nu -a 'piö =dhia mü kö -waan wo 'to 'to -a -wo -bha, kö -yö mɛ 'bhaa -nu dha -na -an -bha 'yua -nu -gɔ.

¹⁶ 'KEE Yesu -yö -go -an ziën mü, 'yö dho ö 'sloo 'ka -dhe -nu -bha kö -yaan =bhea'-.

*Yesu -yö 'tinngme do -dhe -bo
(Matiö 9.1-8; Maakö 2.1-12)*

¹⁷ Yi do 'ka Yesu -yö -kë me -nu =daan' =dhia. -Dhe bhë -a -bha Falizi -me -nu waa- tōnggōme -nu 'wo go Galile waa- Zude -pō -nu 'gü 'iin Zeluzalēmē plōö -wo -kë =yaannu -sü 'ka -a 'sōō mü. Dēmē -bha 'piigbeedhe -yö -kë Yesu 'gü, 'yö- -kë 'ö me -nu -bha 'yua bo -a 'ka. ¹⁸ Me -nu -wo gōōn- do 'yö 'tinng =yua' -ya -kë -a bun 'nuu 'gü 'wo nuë; 'wo- kēdhe =mēē kö 'waan- dhoë Yesu 'dhiö kōō. ¹⁹ 'KEE bōdhe gbē yaa kë -dhö -an -gō me gbung 'wo -kë 'kō 'dhiö bhë -a -wun 'gü. 'Yö 'wo -da -a 'ka 'kō tuö, 'wo -dhe 'dhi do bho 'wo- to ö -bha 'nuu 'gü, 'wo- =yōō me -nu gbung 'gü kōō mü Yesu 'dhiö -dhe gia- -bha. ²⁰ =Dhe 'ö Yesu =ya me -nu 'wo bhë -an -bha -zo -yö ö -bha -sü yö, 'yö- pō 'yuame bhë -a -dhë: «N 'bhamē, 'ma ziö ü bha =sōōn yaa -nu -ta.»

²¹ 'Ö tōnggōme -nu waa- Falizi -me -nu -wo yö wo 'ko =dheē! 'kpō -sü -bha =nēē: «Dö -mü gōōn- =nē -a 'ka 'yö 'wun =blēē -Zlan -gō =nēdhö e? Dö dho -mō -a -bha kö -yaan ziö me -nu -bha =sōōn yaa -nu -ta -a 'ke yaa kë -Zlan dosēn 'kpaan 'ka ē?»

²² 'KEE -zotadhe 'yö -kë -an 'gü bhë, Yesu -ya -dō; =dhe -kë 'dhö, 'ö- pō -an -dhë: «-Më -kë 'ö -zotadhe =suu' -nu 'wo =nē 'wo -kë ka 'gü i? ²³ -A pō -sü <'ma ziö ü -bha =sōōn yaa -nu -ta> 'iin <-bhö =luu' -'ü 'ta 'sü> bhë -a -mlë 'ö 'pēēpē -ē? ²⁴ 'KEE a- 'piö kö 'ka- dōa =nē -kō -mō 'wuēn- -sü -yö ma 'a Mēgbö 'ka n -gō 'kpongtaa zö kö 'aan- ziö me -nu -bha =sōōn yaa -nu -ta.»

=Dhe =ya kë 'dhö, 'ö- pō 'tinngme bhë -a -dhë: «A- -pö ü -dhë, -bhö =luu' -'ü ü bha 'nuu 'sü 'ü 'dho ü -gō kōō!»

²⁵ -DhE do bhë -a 'gü, gɔɔn- 'ö bhë 'yö =luu 'ö do ö -gEan mE 'kpekpE wö 'dhiö mü, 'yö ö bha 'nuu sü 'yö dhoë ö -gɔ kɔɔ 'tan -bho -Zlan 'tɔ 'piö -sü 'ka. ²⁶ -An 'te -yö -tun, 'wo yö -Zlan 'tɔ 'saa -blü -sü -bha, 'kEE 'suö -yö -da -an 'gü 'wo- pö: «'Yië pë 'gblüünzë yö -dEE!»

Yesu -yö Levi -dhɔɔ -kë

(Matiö 9.9-13; Maakö 2.13-17)

²⁷ =DhE =ya kë 'dhö, Yesu -yö -go pödhe bhë -a 'gü; -a -bha 'dho -sü 'ka, -yö 'nii- =sɔnng' 'kun -mE do 'wo- dhE Levi -a -yö kö -yö -ya -sü 'ka 'nii- =sɔnng' -kun -a 'gü -kɔ 'gü. 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «-Bhö =luu'- 'ü ziö n 'piö!»

²⁸ 'Yö Levi -yö =luu, 'yö pë 'plE to sia-, 'yö -ziö -a 'piö.

²⁹ =DhE =ya kë 'dhö, 'ö Levi -yö Yesu =bhlë -kë ö -gɔ kɔɔ. 'Nii- =sɔnng' 'kun -mE -dhE =va -dhE waa- mE 'waa gbE -nu, -wo -kë -an 'piö pë -bhö =dhia mü. ³⁰ ME -nu 'wo -kë Falizi -mE -nu 'ka waa- tɔnggɔmE -nu -wo 'wun -blEE -wo =löö wo 'ko -dhë, 'ö 'wo- pö Yesu -bha =guë' -nu -dhë: «-Më -kë 'ö 'ka pë -bhö, 'ka müpë mü 'nii- =sɔnng' 'kun -mE -nu waa- 'wunyaakëmE -nu -an 'piö e?»

³¹ 'Ö Yesu -ya -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «ME -nu 'ö 'yua 'yaa -an -bha bhë, -an -bha -wun 'yaa =dhɔngtrɔ -bha, 'kEE mE -nu 'ö 'yua 'dho -an -bha =nE 'wo =dhɔngtrɔ =mEE. ³² N 'ka nu mE -nu 'wo kpengdhö -an 'piö, 'kEE mE -nu 'waa kpengdhö =nE 'a nu -an 'piö kö -waan wo =zuö' =dhië'- -Zlan 'piö.»

Yesu -yö 'wun 'ö -gban -bEɔn 'to -sü -bha -a -wun -blEE

(Matiö 9.14-17; Maakö 2.18-22)

³³ Yi do 'ka, mE -nu -wa -pö Yesu -dhë 'zü: «=Ya kë Zan -bha =guë' -nu -wo wo -bEɔn -to, 'ö =ya kë 'wo =bhEa. -Kɔ do bhë -a 'ka, 'ö Falizi -mE -nu -bha =guë' -nu -wa =kaa'; 'kEE ü bha =guë' -nu 'waa wo -bEɔn 'to.»

³⁴ 'Ö Yesu -ya -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «Ka -dho -mɔa kö mɛ -nu 'wo -an -dhɔɔ kë -na dhe 'sü 'wlaan- -ta bhë 'kaan- pö -an -dhë kö =kun 'ö 'wo pë -bhö, 'kɛɛ kö dhe -gɔn -yö -an 'piö a? -Yö -dho kë ka -de 'gü 'dhö! ³⁵ 'Kɛɛ -abi', yi 'ö dhe -gɔn dho go -a 'ka -an 'piö =ya -lo, 'ö 'wo dho wo -bɛn to.»

³⁶ 'Ö Yesu -yö 'wun =blɛɛ -an -dhë 'zü 'wun =zuan' 'ka 'ö- pö: «Mɛ gbɛ yaa 'dho -mɔa kö -yaan sɔ -dëü 'klu 'kan -yaan yö sɔ zii 'blëdhɛ -bha -yaan -a -wɔ. =Ya kë 'dhö kö =ya sɔ -dëü =siö'-; 'go mü sɔ -dëü waa- -a zii waa dhi wo 'kuë-. ³⁷ 'iin 'zü mɛ gbɛ 'ka 'dho yɔ 'gbee- yö =puu' 'wɔɔnwɔn 'gü -yaan -a 'dhi -ta. =Ya kë 'dhö yɔ -dho =puu' 'ö 'dhö bhë -a wü 'ö 'daawo 'ö -an 'plɛ 'gü- =siö. ³⁸ 'Kɛɛ -abi! -Ka yɔ 'gbee- yö =puu' -dëü 'gü! ³⁹ 'Ö mɛ gbɛ 'yaa -dhɔ kë yɔ 'slëënslën 'ka kö =ya 'go yɔ 'gbee- mü =dhia, bhii -wa pö: <Yɔ 'gbee- =nɛ 'ö -sël> »

6

Yesu -yö 'wun 'ö -gban =glooyi -bha -a -blɛɛ

(Matiö 12.1-8; Maakö 2.23-28)

¹ =Glooyi do 'ka Yesu waa- ö -bha =guë' -nu -wo -kë bɔ =dhia 'blee- 'wo =bluu'- kë -na -a 'ka -a -bhlö -nu 'gü. 'Ö- -bha =guë' -nu -wo =bluu'- -kpa 'bhaa -nu bho 'wo- =sii si wo kwɛɛ 'ö 'wo- ga -nu -bhö. ² Falizi -mɛ 'bhaa -nu -wo -kë mü, 'wo- pö -an -dhë: «-Më -kë 'ö pë kwaa- tɔng -ya pö kö =kun 'kwa- -kë =glooyi 'ka 'ö 'ka- -kë -ɛ?»

³ 'Ö Yesu -ya -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «Pë 'ö -bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëëdhɛ 'gü =nɛɛ, yi do 'ka Davidö waa- ö bha mɛ -nu din -yö -an -kun bhë kaa- pö =a?»

⁴ -Ya -pö yi bhë -a 'ka -yö -dho 'yö -da -Zlan -gɔ kɔɔ, 'yö =bluu'- 'wo- -ya -Zlan -bha 'ka bhë 'ö slabhome =va -ya nu -a -dhë 'yö- -bhö 'yö- 'bhaa nu ö bha mɛ -nu -dhë, 'kɛɛ kö kwa -bha tɔng -ya -pö sla- -bho -Zlan -dhë -mɛ -nu -de

'sloo =nE 'wo dho =bluu'- bhë -a -bhö. =Ya kë 'dhö kö pë ma =guë' -nu -wa -kë bhë, 'yaa 'wun yaa =va 'kpaan 'ka.»

⁵ 'Ö Yesu -ya pö 'zü =nE: «Ma Mεgbö, 'a tɔɔ =glooyi -de gia- bhë -a -gɔmE.»

Mε- -gbiö -yö ga -a -bha

(Matiö 12.9-14; Maakö 3.1-6)

⁶ =Glooyi do 'bhaa 'ka Yesu -yö -da Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ do 'gü, 'ö yö -an =daan' -sü -bha. Gɔɔn- do -yö -kë mü, 'ö- =kwEε- 'gü -gbiö -yö ga -a -bha. ⁷ TɔnggɔmE -nu waa- Falizi -mE -nu 'yan -yö -kë Yesu -bha, kë =nE -yö -dho mE -dhe bo =glooyi 'ka kö -waan -a dɔ, bhii pë 'wo -kë -a =mEε' =dhia 'ö tɔɔ 'wun 'wo dho -a dɔ -a -bha =nE =ya 'wun yaa kë. ⁸ =Dhe -kë =nE Yesu -yö -an -bha -zotadhe -dɔ bhë, 'yö- pö mE 'yö- -gbiö -yö ga -a -bha bhë -a -dhë: «-Bhö =luu'- 'ü dɔ ü -gEan mE 'plE 'dhiö zö!»

Mε 'ö bhë 'yö =luu 'yö dɔ ö -gEan mü. ⁹ =Dhe =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -ya pö -an -dhë: «A -dho ka =dheε' kpɔ: -Më 'ö kwa -bha tɔng -ya pö 'kwa- kë =ε? -Wo 'wun -së kë =glooyi 'ka i 'iin -wo 'wun yaa kë e? -Wo mE dha =i 'iin -wo mE 'gü =siö'- e?»

¹⁰ =Dhe 'yö -an 'plE -ta -ga, 'yö- pö mE 'ö bhë -a -dhë: «-Bhö ü -gbiö 'po!»

'Yö ö -gbiö -po 'ö- -gbiö -yö to mü 'ö bo. ¹¹ 'Ö 'wun -yö -na mE -nu 'wo -kë mü -an -zuë 'sönggö -sönggö, 'wo yö pë 'wo dho -a kë Yesu 'ka -a =blEε' -sü -bha wo 'ko -nu -dhë.

Yesu -bha ö bha bɔmE -nu 'gɔɔ- do ö ga =plE 'sü -sü

(Matiö 10.1-4; Maakö 3.13-19)

¹² 'Tɔng 'ö 'dhö bhë -a 'ka, Yesu -yö -dho -tɔn tuö kö -yaan =bhEa'-; 'ö gbeng -yi do sü 'ö =bhEa -a 'ka -Zlan -dhë. ¹³ =Dhe 'ö- -dhe =ya 'po, 'yö ö bha =guë' -nu =dhɔɔ -kë, 'yö -an 'gɔɔ- do ö ga =plE sü -an 'gü; 'yö -an 'tɔ kpɔ bɔmE -nu 'ka. ¹⁴ Mε 'wo 'dhö bhë -an 'tɔ 'ö =nE: Simɔ

'yö- 'tɔ kpɔ Piεε 'ka waa- ö dheglu Andre, Zakö, Zan, Filipö, Baatelemi, ¹⁵ Matiö, Toma, Zakö Alefe gbö, Simɔ 'wo- 'tɔ kpɔ 'yënnngsiömε 'ka ö -bha 'sεgɔ -wun 'gü. ¹⁶ Zakö gbö Zudë waa- Zuda Ikaliɔtö 'yö dho zlöö 'yö -kë Yesu 'dhɔɔdɔmε 'ka.

Yesu -bha mε -nu =daan' -sü waa- -a -bha 'yuamε =plëzë -dhε bo -sü

(*Matiö 4.23-25*)

¹⁷ Yesu waa- mε -nu 'wo bhë -wo -go -tɔn tuö 'wo dho 'wo =gbaannu -dhε 'kpekpε -dhε do -bha. -A -bha =guë' -nu -gbaa =va -wo -kë mü. 'Go mü 'zü 'ö mε -gbaa =va 'wo go Zude -sε -nu, Zeluzalεmë plöö -dhε -nu 'iin pödhe -nu 'wo -an -zütodhe -nu 'gü -nu, Tii -dhε waa- Sidɔn -dhε -nu 'wo 'yoo 'kpong 'dhiö, ¹⁸ -wo -nu -a 'piö mü kö 'waan- wo 'to 'to -a -wo -bha, 'iin kö -yö -an -bha 'yua -nu bho -an 'gü. 'Ö mε -nu 'ö -zuu yaa =ya -an 'tu bɔ bhë 'yö -an -dhε bo 'pö. ¹⁹ Mε 'plε -wa këdhε -mεε kö 'waan- 'pa -a 'ka, bhii 'ö tɔɔ =ya kë 'dhö 'piigbeedhe -yö -go -a 'gü, 'yö -an 'plε -dhε bo.

Yesu -yö mε -daan -tɔn do tuö

(*Matiö 5.1-12*)

²⁰ =Dhε Yesu =ya ö bha =guë' -nu -ga, 'ö- pö -an -dhë: «=Zuögludhi -yö kë mε -nu 'ka 'yenazë ka -gɔ, bhii 'ö tɔɔ -Zlan -bha -gludëdhε -yö -dho kë ka -bha 'ka.

²¹ =Zuögludhi -yö kë mε -nu 'ö din 'dho ka kë -na bhë ka -gɔ, bhii 'ö tɔɔ -bhöpë -nu -dho kë ka -gɔ =va.

=Zuögludhi -yö kë mε -nu 'ka 'gbo bɔ -na bhë ka -gɔ, bhii 'ö tɔɔ ka -dho 'yee to 'dhiö =zian'.

²² =Zuögludhi -yö kë ka -gɔ, 'kö -kë =nε mε -nu -wo -ya ka -san 'ka, 'ö 'wo -kan ka -bha, 'iin 'wo 'si -nu bho ka -gɔ, 'ö 'wo ka bho yunnng, ma 'a Mεgbö 'ka n 'tɔ -wun 'gü 'dhee!

²³ -Ka =zuögludhi kë yi 'ö pë -nu 'wo bhë 'wo dho kaa ka 'ka -a 'ka; -ka -lö =zuögludhi 'ka, bhii 'ö tɔɔ ka 'kian =va -yö -ya -sü 'ka ka -gɔ dhang- 'gü. -Kɔ do 'ö bhë -a 'ka, 'ö -an 'bhɛma -nu -wa =kaa' -Zlan -wodhiöloomɛ -nu 'ka 'pö 'dhiö -be.

²⁴ 'Kɛɛ 'yena -wun -yö -dho kë =bhɔɔmɛ -nu ka 'ka, bhii 'ö tɔɔ 'ka ka -bha 'wun -së -nu 'plɛ yö 'saadhö.

²⁵ 'Yena -wun -dho kë pëyagɔmɛ -nu ka 'ka, bhii 'ö tɔɔ din -yö -dho ka kë! 'Yena -wun -yö -dho kë mɛ -nu 'ka 'yee 'to -na ka 'ka, bhii 'ö tɔɔ ka -dho kë =zuö' 'klobhɔdhe waa- 'gbo bɔ -sü -an 'gü!

²⁶ 'Yena -wun -yö -dho kë mɛ -nu 'ö mɛ 'plɛ 'dho 'wun -së =blɛɛ' -na ka -gɔ bhë ka 'ka, bhii 'ö tɔɔ -kɔ do 'ö bhë -a 'ka 'ö -an 'bhɛma -nu -wa =kaa' -Zlan -wodhiöloomɛ =suazë -nu -gɔ!

(Matiö 5.38-48; 7.12a)

²⁷ 'Kɛɛ mɛ -nu 'ka ka 'to 'to -na n -ma =nɛ, a- -pö ka -dhë: -Ka ka yaagümɛ -nu -dhɔ kë, 'ka 'wun -së kë mɛ -nu 'wo ka -san zë -na bhë -an -dhë. ²⁸ -Ka 'dhuë- 'kpɔ mɛ -nu 'wo 'wun 'kpöü -ya -na ka -bha bhë -an -bha, 'ka =bhɛa'-mɛ -nu 'wo 'wun 'gbee- wɔ -na ka -ta bhë -an -wun 'gü. ²⁹ =Ya kë =nɛ mɛ =ya ü 'to -ma, -bhö -a kë =plɛ -naa -zɔn -a -dhë, 'iin mɛ =ya ü bha gblang 'sü, -bhö ü =kwaä' -a -zü -yö ü bha -dasɔ 'sü 'pö. ³⁰ Mɛ =ya pë -dhɛ ü -gɔ, -bhö -a nu -a -dhë, 'ö =ya kë =nɛ mɛ =ya pë 'sü ü -gɔ, kö =kun 'ü -dhɛ -a -gɔ gbɔ. ³¹ Pë 'ka- 'piö kö mɛ -ya kë ka -dhë bhë, -kaa kë 'pö -an -dhë.

³² =Ya kë =nɛ 'ka- -dhɔ kë mɛ 'ö ka -dhɔ -kë -a 'ka, -a =truën -dho kë ka -gɔ -më 'ka ɛ? 'Kɛɛ kö 'wunyaakëmɛ -nu -wa -dhɔ -kë mɛ -nu 'wo -an -dhɔ -kë -an 'ka =nɛ -kɔ do bhë -a 'dhö 'pö. ³³ 'Ö =ya kë =nɛ 'ka 'wun -së kë mɛ 'ö 'wun -së -kë ka -dhë -a -dhë, -a =truën -dho kë ka -gɔ -më 'ka ɛ? 'Kɛɛ kö 'wunyaakëmɛ -nu -wa -kë =nɛ -kɔ do bhë

-a 'dhö! ³⁴ 'Ö =ya kë =nε 'ka 'pë dɔ mε 'ka- =dɔa' =nε, -yö -dho ka -bha 'pë bho -a -bha, -a =truën -dho kë ka -gɔ -më 'ka ε? 'Wunyaakëmε -nu -wo 'pë -dɔ wo 'ko -nu -bha. -Yö -kë 'dhö kö 'pë -nu 'wo- dɔ wo 'ko -nu -bha bhë, -waan -a -yε 'zü kë wo 'ko -nu -dhë! ³⁵ -Abi! Ka -bha 'ka, -kaa -dhɔ kë ka yaagümε -nu 'ka, 'ka 'wunsë kë -an -dhë. 'Go mü 'ka pë -nu nu -an -dhë, kö =kun 'ka ka -zo -kë -a -yε 'zü 'piö. =Ya kë 'dhö ka -dho ka 'kian =va yö, 'ö 'ka dho kë -Zlan 'ö -ziö pë 'plε -ta bhë -a -bha 'në -nu 'ka, bhii -a këwun =yö -së mε -nu 'waa mε -ya 'ti kë waa- 'gluyaame -nu -an 'ka. ³⁶ Ka 'pö, -ka pa mε -nu 'yena yö -sü 'ka =nε -kɔ 'ö ka Dë -Zlan 'dho pa -sü 'ka mε -nu 'yena yö -sü 'ka bhë -a 'dhö!

(Matiö 7.1-5)

³⁷ Kö =kun 'ka za dɔ mε gbε -bha, -yö -kë 'dhö kö =kun 'ö -Zlan -dho za dɔ ka -bha. Kö =kun 'ka za -lo mε gbε tuö, -yö -kë 'dhö kö =kun 'ö -Zlan dho za -lo ka tuö. -Ka ziö mε -nu -bha 'wun =zaa' -sü -nu -ta, =ya kë 'dhö, -Zlan dho ziö ka -bha 'wun =zaa' -sü -nu -ta 'pö. ³⁸ -Ka pë nu mε -nu -dhë, =ya kë 'dhö -Zlan -yö -dho pë nu ka -dhë 'pö; -yö -dho pë dan papasü 'ö- -lo ka -bha gblang 'yuö- 'gü, bhii 'ö tɔɔ -yö -dho ö bha gbaɔ dan 'yö- nu ka -dhë =nε -kɔ 'ka-nuë ka 'ko -nu -dhë bhë -a 'dhö.»

³⁹ 'Ö Yesu -yö 'wun =zuan' do -zɔn -an -dhë 'zü 'ö- pö: «=Ya kë =nε 'yënnngtiimε -nu =wa 'dhiö -sü wo 'ko 'ka, -dhe 'wo- -bha =plε wo 'ka 'dho -püö -glu 'kpa 'dhi do 'gü a? ⁴⁰ =Guë' gbε 'yaa =va yaa zië ö -gɔmε -ta, 'kεε =guë' mε 'ö =ya pë dɔ =duö -së 'ka, -yö -dho kë =nε ö -gɔmε 'dhö.

⁴¹ -Më 'yö- -kë 'ö =blëë' 'yö ü dheglu 'yënnngdhö bhë 'ü-ga, 'kεε kö ü -bha 'lü -gba -yö ü 'yënnngdhö =e? ⁴² Ü -dho -a pö -kɔklë ü dheglu -dhë: <N dheglu, dɔ! 'A =blëë' bho ü 'yënnngdhö>, kö bhi -de 'pö ü -bha 'lü -gba -yö ü 'yënnngdhö =e? Mε 'yan -ta -wun kë -mε, -bhö ü -bha 'lü -gba 'yö ü

'yënnghö bhë -a bho mü =kun kö 'ü -dhe yö -së 'ka 'üën-
=tun ü dheglu -bha =blëe' bho -a 'yënnghö -süë.

(Matiö 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ 'Lü -së 'yaa bha ö bhε yaa 'ka 'iin 'lü yaa -de 'pö 'yaa
bha ö bhε -së 'ka. ⁴⁴ 'Lü 'ö -dhö -wa -dö ö bhε -bha. 'Waa
figö bhε bho 'ginng -kpɔɔ 'gü 'iin 'waa lεzεn -kpa bho
dankpɔɔ 'gü. ⁴⁵ -Kɔ do bhë -a 'ka 'ö mε kēwunsēēzē -yö
ö -bha pē -së sü ö =zuö' 'gü, 'ö mε kēwunyaazē -de 'pö 'yö
ö bha 'wun yaa sü ö =zuö' 'gü, bhii 'wun 'yö mε =zuö' pa,
ö 'dhi -ya =blεε.»

'Wun 'ö -gban 'kɔ =plε -bha

(Matiö 7.24-27)

⁴⁶ 'Ö- pö: «-Mē 'ö -kē 'ka n -dhe ka Dēmε, 'ö pē 'a- pö ka
-dhē 'kaa- kē =ε? ⁴⁷ A -dho mε 'yö n -wo ma 'yö- kun -sē
'ka, -a -bhɔa -zɔn ka -dhē: ⁴⁸ -Yö -bhɔ mε 'ö dho ö bha
'kɔ dɔ =dhia, 'yö 'sε pɔn -gbiin, 'yö dho 'ö yöë -guö -bha
-a zü =luu'- -sü 'ka -a -bha. 'Kö -kē =nε 'yiga -nu -wo -pa,
'wo -ma 'kɔ 'dhö bhë -a -bha, -dɔ gεnngdhö -sü -ya -gɔ,
bhii 'ö tɔɔ 'kɔ bhë -yö -dɔ -së 'ka. ⁴⁹ 'Kεε mε 'yö ö 'to
to n -wo -bha 'ö yaa- 'kun, -yö -bhɔ mε 'ö dho ö bha 'kɔ
dɔ =dhia, 'yö- zü -gban 'sε -ta dhuö -dhe gia- -bha 'ö 'yaa
'sεidhö -a -bha. =Dhe 'ö 'yiga -nu =wa pa, 'ö 'yi -nu -wo
-ma -a -bha 'ö to mü 'ö -lo; 'yö- 'plε -yö =wüü 'töüdhö.»

7

Yesu -yö Wlɔmē 'dhasi -gɔmε -bha yuökēmε -dhe -bo
(Matiö 8.5-13)

¹ =Dhe Yesu =ya yën 'wun 'ö bhë -a =blεε' -sü -bha
'sεgümε -nu -dhë, 'yö dho Kapεεnaɔmē. ² -Dhe bhë
-a -bha, Wlɔmē 'dhasi -gɔmε do -yö -kē mü, 'yö- -bha
yuökēmε do -wungbeezē -yö -kē -a -gɔ. Yuökēmε 'ö bhë
'yua -yö -kē -a kē =dhia, 'ö- -wun 'gü =ya 'to 'tee kö -yaan
ga. ³ =Dhe 'ö 'dhasi -gɔmε 'ö bhë =ya Yesu 'tɔ ma, 'yö Zuifö

-nu -bha mE zii 'bhaa -nu bɔ kö -waan pö Yesu -dhë -yö nu -yaan ö bha yuökëmE bhë -a -dhE bo. ⁴'Wo dho 'wo -lo Yesu 'piö, 'wo yö -bhEa -a -dhë -sü -bha =naazë 'ka, 'wo -pö -a -dhë: «Gɔɔn- 'ö bhë, -nu -a -dhë -sü -ya -ma -kun, ⁵'ö tɔɔ yië- 'sɛgümE -nu -dhɔ -ya -kë, 'go mü 'zü yö =nE 'yö yië- -bhokuëkɔ dɔ.»

⁶=DhE =ya kë 'dhö, Yesu -yö -ziö -an 'piö. =DhE 'ö =wa yö 'kɔ 'ka =klöö', 'ö 'dhasi -gɔmE bhë 'yö ö 'bhamE -nu bɔ kö -waan pö -a -dhë ö -wo 'ka =nE: «N -GɔmE, kö =kun 'ü ü -de =sëë' bho 'kpaan, 'ö tɔɔ yaa n -ma 'kun kö 'üën- -da n -gɔ kɔɔ. ⁷-A -wun 'gü =nE 'a n -de yö =nE yaa n -ma 'kun kö 'a nu ü 'dhiö, 'kE -bhö ü -wo 'kpaan pö, =ya kë 'dhö ma yuökëmE -dho dha. ⁸Ma -de gia- n =kɔɔnmE -nu -wo -dhö, 'ö go mü ma 'dhasi -nu 'a -an =kɔɔn 'wo -dhö. 'Ö 'ma- pö -a mE do -dhë: <-Bhö 'dho!> 'ö dho n -wo 'ka; 'ö 'ma- pö -a mE do 'bhaa -dhë 'zü: <-Bhö nu!> 'ö nu n -wo 'ka; 'ö 'ma- pö yuökëmE -dhë: <Pë 'ö =nE, -bhö -a kë!> 'ö -kë n -wo 'ka.»

⁹=DhE 'ö Yesu =yaa- -wo 'ö =nE -a ma, 'yö 'dhasi -gɔmE -wun -ya 'te tun, 'ö =dhië mE -gbaa -nu 'wo -ziö -a 'piö bhë -an 'piö =zian', 'yö- pö -an -dhë: «A- -pö ka -dhë n 'ka -zo yö n -ma -sü 'ö =suu'- 'dhö =nE -a yö do, -abi', -a mE gbE 'yaa 'dhö Izlaelö -sE -de 'ö =nE -a 'gü!»

¹⁰=DhE =ya kë 'dhö, bɔmE -nu -wo -yE wo 'zü 'wo dho 'dhasi -gɔmE bhë -a -gɔ kɔɔ, 'ö 'wo yuökëmE 'ö =sia 'wo- yö kö -a -bha 'yua =ya bo.

Yesu -yö =gEandhe do -bha 'në -bho ga 'gü

¹¹=DhE =ya kë 'dhö, Yesu -yö -dho pödhE do 'wo- -dhE Nainë bhë -a 'gü. -A -bha =guë' -nu waa- mE -gbaa =va -wo -ziö -a 'piö. ¹²=DhE 'wo =yɔɔn -na -da plöö -dhE 'sɔɔ kö mE -nu -wo 'dho -na mE do 'ö ga bhë -a -bin -dhia. Gɔɔn- 'ö bhë -yö -kë dhe 'ö =gEandhe 'ka -a -bha 'në dosE n 'kpaan

'yö- -gɔ -a 'ka. Mɛ -gbaa =va 'wo go pödhe 'ö bhë -a 'gü, -wo -kë dhebo 'ö bhë -a 'piö mü. ¹³ =Dhe 'ö dhebo 'ö bhë Dëme =yaa- yö, 'ö- 'yena -ya -kë 'ö- pö -a -dhë: «Kö =kun 'ü 'gbo bo gbɔ!»

¹⁴ =Dhe =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -yö =yɔɔn -glöö -bun -a 'gü -pë bhë -a -bha 'yö pa -a 'ka 'ö mɛ =glöö bun -mɛ -nu 'wo bhë 'wo =gbaannu, 'ö Yesu -ya pö: «'Në gɔɔn- 'ü =nɛ, a- -pö ü -dhë, -bhö =luu'-!»

¹⁵ 'ö mɛ 'ö ga bhë 'yö =luu 'ö -ya ö -gɛan 'ö yö 'wun =blɛɛ' -sü -bha, 'ö Yesu -ya nu ö dhe -dhë.

¹⁶ 'Suö -yö -da mɛ -nu 'wo -kë mü -an 'plɛ 'gü, 'ö 'wo yö -Zlan 'tɔ 'saa -blü -sü -bha 'wo- pö: «-Zlan -ya ö -wodhiölomɛ do =va bo kwa -dhë!» 'Go mü 'wo- pö 'zü: «-Zlan =ya nu -dɔ ö bha 'sɛgümɛ -nu -gban -gɔ -dhia!»

¹⁷ 'ö 'wun 'ö Yesu -ya -kë bhë 'ö -pɛn Zude -sɛ waa- -a -zütodhe -nu 'saadhö 'gü.

*Zan Batisö -bha bɔmɛ -nu
(Matiö 11.2-19)*

¹⁸ Zan Batisö -bha =guë' -nu -wo -nu, 'ö 'wun -nu bhë 'wo- 'plɛ =blɛɛ -a -dhë. 'ö Zan -yö -an mɛ =plɛ =dhɔɔ -kë, ¹⁹ 'yö -an bo Dëme 'piö kö -waan -a =dhɛɛ' 'kpɔ =nɛɛ: «Ü mɛ 'yi- dɔa =nɛ -yö -dho nu bhë -a 'ka i, 'iin 'yi -ya mɛ gbɛ -gɔ e?» ²⁰ =Dhe 'ö =wa 'dho =wa -lo Yesu 'piö, 'ö 'wo- pö -a -dhë: «Zan Batisö 'ö yi bo kö 'yiën- ü =dhɛɛ' 'kpɔ =nɛɛ ü mɛ 'yi -ya -a -bha nu -sü -gɔ bhë -a 'ka i, 'iin yi -dho -ya mɛ gbɛ -gɔ e?»

²¹ -Dhe do bhë -a 'gü, 'ö Yesu -yö yö 'yuamɛ =plëëzë waa- 'tɔsiömɛ -nu -an -dhe bo -sü -bha, kö -yö -zuu yaa bho -na mɛ -nu 'gü, kö -yö 'yënnngtiimɛ -nu =plëëzë 'yan 'po -na. ²² =Dhe -kë 'dhö 'ö Yesu -ya pö Zan -bha bɔmɛ -nu -dhë: «-Ka 'dho, pë 'ka- yö 'iin 'ka- ma =nɛ 'ka- =blɛɛ Zan -dhë =nɛɛ: 'Yënnngtiimɛ -nu -wo -dhe yö -na,

-gɛntɔsiömɛ -nu -wo 'ta -na, =weemɛ -nu -bha =wee -yö 'go -na -an -bha, 'totamɛ -nu -wo 'wun ma -na, gamɛ -nu -wo 'go -na ga 'gü, 'wuntaɔsɛ -yö =blɛɛ' -na 'yename -nu -dhë. ²³ =Ao! =Zuögludhi -yö kë mɛ 'ö yaa 'dho go -zo -yö n -ma -sü 'gü -a -gɔ!»

²⁴ =Dhɛ 'ö Zan -bha bɔmɛ -nu =wa 'yɛ wo 'zü =wa 'dho, 'ö 'wun 'ö -gban Zan -bha, 'ö Yesu -yö yö -a -blɛɛ mɛ gbung 'wo bhë -an -dhë -sü -bha 'ö- pö: «'Yënnngtaadhɛ 'ö Zan -yö -kë -a -bha bhë, 'dho 'ö 'ka- wo -a -bha bhë, -më 'ö 'ka dho -a -ga =dhia 'ma ɛ? 'Lü 'në 'ö 'tëë 'dho -a =tuun' -na bhë 'ö 'ka dho -a -ga =dhia -a? ²⁵ 'Yaa 'dhö, -më 'ka dho -a -ga =dhia =ɛ? Gɔɔn- do 'ö sɔ -sɛ 'dho -a -bha yö -mü -a? 'Kɛɛ =dhɛ 'a -ga -a 'gü bhë, -yö -kë =nɛ mɛ -nu 'ö sɔ =sɔnng' 'gbëezë 'dho -an -bha bhë, -an këdhɛ 'ö tɔɔ -dhɛ -sɛ -dhɛ 'gü, -wo -kë -gludë -nu -bha wɔ -a 'gü -kɔ 'gü. ²⁶ =Dhɛ 'ö 'dhö =nɛ, -më 'ka dho -a -ga =dhia 'sa? -Zlan -wodhiölomɛ do -mü -a? A- pö ka -dhë 'wun gia- 'ka =nɛɛ: =Ii-, 'ö -de, mɛ 'ka- yö bhë, -yö -ziö -Zlan -wodhiölomɛ -ta, ²⁷ bhii Zan 'ö bhë pë 'ö =bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëëdhɛ 'gü 'ö -gban -a -bha -ya -pö: -Zlan -ya -pö: 'Ma ma bɔmɛ do bɔ ü 'dhiö, kö -yaan ü bha zian -gblooga -pë kë. »

²⁸ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë 'zü =nɛɛ: «A- pö ka -dhë: Mɛ 'ö- 'tɔ dho kë =va -yaan =zië' Zan -ta 'yaa 'dhö, 'kɛɛ kë- wo 'dhö bhë, mɛ 'ö 'gügaazë -Zlan -bha -gludëdhɛ 'gü, =yö =va 'yö =zië' -a -ta.»

²⁹ 'Sɛgümɛ -nu waa- 'nii- =sɔnng' 'kun -mɛ -nu -wo -nu, 'ö 'wo wo 'to to -a -wo -bha; 'ö 'wo- dɔa =nɛ -Zlan 'ö bhë -yö kpengdhö, 'ö 'wo nu Zan 'piö, 'yö -an -go =sɔɔn yaa 'gü -bɔyiödhe -kë. ³⁰ 'Kɛɛ Falizi -mɛ -nu waa- Zuifö -nu -bha tɔnggɔmɛ -nu waa 'we -a -bha kö Zan -yaan wo bɔ yiö. -A -kë 'dhö -sü 'ka, pë 'ö -Zlan dho -a kë -an -dhë -be bhë, -wa -bhɔ wo -dhë =taa'.

³¹ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «=DhE 'ö 'dhö =nE, a -dho mE -nu 'wo =dEε -yi =nE -a 'gü, -an -zɔn dö 'ka E? -Wo -bhɔ dö -bha -ε? ³² -Wo -bhɔ 'në -nu 'wo -ya -sü 'ka pö- 'dhëë ziën 'wo 'we -na wo 'ko -nu 'piö -an -bha: <'Ö 'yië 'truu 'piö kö 'kaan- 'tan kë -a -bha 'ö 'kaa 'tan kë! 'Ö 'yië gaa- -tan bho kö 'kaan- 'gbo bɔ 'ö 'kaa 'gbo bɔ =nE!> ³³ -A -gEɛ 'ö tɔɔ: Zan Batisö -yö -nu, 'ö 'yaa -bhöpë 'waa gbE -bhö, 'iin 'yaa -drɔɔn mü, 'ö 'ka- pö =nEε: <-Zuu yaa -ya 'gü!> ³⁴ 'Ö ma 'a Mɛgbö 'ka, 'a nu 'a pë -bhö 'ö 'a -drɔɔn mü 'ö 'ka- pö: <Gɔɔn- 'ö =nE -yö 'nii- =sɔnnɔg' 'kun -mE -nu waa- 'wunyaakëmE -nu -an 'bhamE 'ka; yö do bhë =yö -siözë!> ³⁵ 'KεE -Zlan -bha 'kpaakpadhE bhë mE -nu 'ö =waa- -dhE 'wun gia- -wa dɔ =nE -yö kpengdhö.»

Yesu -yö -dho Simɔ 'ö -kë Falizi -mE 'ka bhë -a -gɔ kɔɔ

³⁶ Falizi -mE do -yö Yesu =dhɔɔ -kë yi do 'ka kö 'waan- pë -bhö wo 'ko =bhaa, 'ö Yesu -yö dho gɔɔn- 'ö bhë -a -gɔ kɔɔ kö 'waan- pë -bhö. ³⁷ Pödhe 'ö bhë -a 'gü =sɔɔnkëdhe do -yö -kë mü. =DhE 'ö =yaa- ma =nE Yesu -yö pë -bhö =dhia Falizi -mE bhë -a -gɔ kɔɔ, 'yö dho -guö -kpo 'lü 'bhlöngbhlöng 'ö pë 'yi 'tëë -sëëzë -ya pa bhë -a 'ka, ³⁸ 'yö bɔ Yesu =zlöö =zian' 'yö dho -a -gEɛ 'piö 'ö 'gbo bɔ, 'ö- 'yënnɔ -yö -lo Yesu -gEɛ 'dhEadhö. =DhE =ya kë 'dhö, 'yö ö bha wun -ta -a -gEɛ 'yö ö -bEɛ -yE -a -gEɛ -bha =nE -kɔ 'wo mE 'kpeng mü -na -a 'ka bhë -a 'dhö, 'yö pë 'yi 'tëë -sëëzë bhë 'yö- =kpenng -a -gEɛ -ta dhuö. ³⁹ =DhE 'ö Falizi -mE 'ö Yesu =dhɔɔ -kë bhë 'ö pë -nu 'wo =nE =yaa- yö, 'yö- pö ö -de =zuö' 'piö =nEε: «'Ö =ya kë =nE gɔɔn- 'ö =nE -Zlan -wodhiölomE -mü 'gbödhö, kö -yö -dho dhebɔ 'yö paa =nE -a dɔ, 'go mü 'ö mE 'ö- 'ka 'yö- dɔ, bhii -yö =sɔɔnkëdhe 'ka.»

⁴⁰ =DhE =ya kē 'dhö, 'ö Yesu -ya pö Falizi -mE bhë -a -dhë: «Simɔ, 'wun do 'bhaa -yö n -gɔ kö 'aan- =blEε'- ü -dhë.» 'Ö Simɔ -ya pö: «N -GɔmE, -bhöë =blEε'-!»

⁴¹ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «'PëdɔmE do -bha 'wëü- -yö -kë mE =plE -bha, mE do -bha 'ö tɔɔ dönïe =këng' 'sɔɔdhu, 'ö mE do -bha -yö -kë 'pö -a 'gɔɔ- 'sɔɔdhu 'ka. ⁴² =DhE 'ö -kë =nE mE =plE 'wo bhë -an -kɔ yaa 'dho -mɔ -a bho -sü -bha, 'yö ö bo -dhE 'wo- -bha =plE ö bha 'pë 'yö -an -bha bhë -a 'ka. =Ya kē 'dhö mE =plE 'wo 'pë dɔ -an -bha bhë, dö 'ö dho -a -dhɔ kē 'pëdɔmE 'ka =duö =e?»

⁴³ 'Ö Simɔ -ya -daa -kë 'ö- pö: «A n -zo -ta =nE, mE 'ö -a -bha 'wëü- -yö -kë =va, 'ö ö =kwaa -a -wun -zü bhë =nE, 'yö dho -a -dhɔ kē -a 'ka =duö.»

'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «'Wun gia- 'ü- =blEε.»

⁴⁴ =DhE =ya kē 'dhö, 'ö =sië dhebɔ 'ö bhë -a 'piö, 'yö- pö Simɔ -dhë =nEε: «Dhebo =nE ü- -yö -a? Nu 'a- wo ü -gɔ kɔɔ =nE, ü 'ka 'yi nu n -dhë kö 'aan- n -gE n 'zlu -a 'ka (=nE -kɔ 'ö kwa -bha wɔ -kɔ 'dhö -a 'ka bhë -a 'dhö), 'kEε yö 'pö -yö n -gE n -zlu ö 'yënn g'ka, 'yö ö bha wun -ta -a -bha. ⁴⁵ Ü 'ka nu n -gɔ zian- n 'kpeng mü -sü 'ka, 'kEε 'yö sü n -ma -da ü -gɔ kɔɔ -sü -bha =sia, yaa ö bo ö -bE n -yE n -gE n -bha -sü 'ka =nE -kɔ 'wo mE 'kpeng mü -na -a 'ka bhë -a 'dhö; ⁴⁶ ü 'ka 'yɔn gbE -lo n tuö, 'kEε yö 'pö -yö pë 'yi 'tëë -sëëzë -lo n -gE n -ta dhuö. ⁴⁷ -A -wun 'gü 'a- pö ü -dhë: -Dhɔ =va 'yö- -zɔn bhë -ya -zɔn =nE -Zlan =ya ziö -a -bha =sɔɔn yaa =plëëzë -nu 'plE -ta, 'kEε mE 'ö -Zlan =ya ziö -a -bha 'wun yaa 'bhe 'tee -ta, -a -bha -Zlan -dhɔ =yö 'tee.»

⁴⁸ =DhE =ya kē 'dhö, 'ö Yesu -ya pö dhebo bhë -a -dhë: «'Ma ziö ü bha =sɔɔn yaa -nu -ta!»

⁴⁹ 'Ö mE -nu 'wo -kë -a 'piö pë -bhö =dhia bhë, 'wo- pö wo -de =zuö' 'piö =nEε: «Dö -mü gɔɔn- 'ö =nE -a 'ka 'yö ziö -na mE -nu -bha =sɔɔn yaa -nu -ta =nEε?» ⁵⁰ Yesu -yö -to

mü 'yö- pö dheḅ bhë -a -dhë: «Ü -bha -zo -yö n -ma -sü -ya ü dha, -bhö 'dho =zuöyagluu 'ka!»

8

*Dhoo -nu -wo -ziö Yesu 'piö
(Maakö 15.40-41)*

¹ =Dhε =ya kë 'dhö, Yesu -yö -dho pö- =vava waa- pö- 'sensεn 'gü -dhε -nu -bha -Zlan -wo =blεε' -sü 'ka; 'yö 'wuntaḅsë 'ö -gban -Zlan -bha -gludëdhε -bha, 'yö- =blεε mε -nu -dhë. -A -bha =guë' -nu 'gḅḅ- do ö ga =plε 'wo bhë -wo -kë -a 'piö. ² -Kḅ do bhë -a 'ka 'ö dhoo -nu 'bhaa -nu 'yö -zuu yaa -nu bho -an 'gü waa- -a mε -nu 'yö -an -bha 'yua -nu bho -an 'gü bhë, 'wo -ziö -a 'ka -a 'piö 'pö. -A mε 'bhaa -nu 'tḅ 'ö =nε: Mali 'ö go Madala 'ö Yesu -yö -zuu yaa 'slapε bho -a 'gü 'dhiö -be bhë, ³ Zanë 'yö -kë Elḅdö -bha yuökëmε -nu -gḅmε Suza bḅḅ 'ka bhë oo, Sizanë waa- dhoo -nu =plëözë 'ö 'wo pë -nu 'wo -kë -an -gḅ, 'wo -nu Yesu waa- ö bha =guë' -nu -dhë, -nu -an -dhë -sü 'ka.

*'Wun =zuan' 'yö -gban pëgatamε -bha
(Matiö 13.1-9; Maakö 4.1-9)*

⁴ Pö- 'saadhö -a 'gü -mε -nu -wo -go mü, 'wo nu Yesu 'piö. =Dhε mε -gbaa =va =wa nu wo 'ko =bhaa -a 'piö mü bhë, Yesu -yö 'wun =blεε -an -dhë 'wun =zuan' 'ka 'ö- pö: ⁵ «Mε do -yö -dho ö bha pëga -pεn =dhia ö -gḅ =bhlöö-. -Yö -kë ö bha pëga -pεn =dhia, 'ö -a ga 'bhaa -nu -wo -püö zian -gbloo 'piö, 'ö mε -nu -wo =taa -a -ta, 'ö -ma -nu -wa -bhö. ⁶ 'Ö- ga 'bhaa -nu -wo -püö 'sε 'ö gwa -ta dhuö -a -ta. =Dhε 'ö -a 'plüün -nu =wa bhḅ 'dhö, 'wo 'kpεa kun, 'ö tḅḅ -dhε bhë 'yaa -saa. ⁷ 'Ö- ga 'bhaa -nu -wo -püö 'zü =blëë' 'ginngzë 'plüün 'gü, 'ö waa- pëga -së =sia 'wo =kpεa wo 'ko =yië', 'ö =blëë' 'ginngzë -yö sḅ -a -ta. ⁸ 'Kεε -a ga 'bhaa

-nu -wo -püö 'sɛ -dhɛ -së -dhɛ 'gü; 'wo bhɔ 'wo =kpɛa, 'ö-
-kpa -yö -ya; -a 'bhaa -nu -kpa ga -wo -kë =këng' do.»

=Dhɛ =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -ya pö 'zü =nɛɛ: «-Ka ka 'to 'to
-së 'ka, =ya kë =nɛ ka 'wun ma -to -yö -dhö, kö 'wun =nɛ,
-kaa -gɛn do!»

Yesu -bha 'wun =zuan' -zɔn -gɛn

(Matiö 13.10-17; Maakö 4.10-12)

⁹ =Dhɛ =ya kë 'dhö, 'ö- -bha =guë' -nu -wa =dhɛɛ' kpɔ,
'wun =zuan' 'yö- -zɔn bhë -a -gɛn 'ka. ¹⁰ 'Yö- -daa -kë
-an -gɔ 'ö- pö: «Ka 'pö, 'wundɔdhe 'yö -gban -Zlan -bha
-gludëdhɛ -bha 'yö -bin -sü 'ka, 'ma -dhɛ 'po -a -ta kö
'kaan- -gɛn do; 'kɛɛ mɛ -nu 'wo to -an -bha 'ka, a- -blɛɛ
-an -dhë -a -zɔn 'wun =zuan' 'gü -sü 'ka; -yö kë 'dhö kö
-waan -a -ga 'kɛɛ kö -waan 'kun -a yö -sü 'ka, 'iin kö -waan
-a ma 'kɛɛ kö -waan 'kun -a -bho 'kou do -sü 'ka.»

'Wun =zuan' 'ö -gban pëgatamɛ -bha bhë -a -gɛn

¹¹ 'Ö- pö: «'Wun =zuan' 'a- -zɔn bhë -a -gɛn =ga =nɛ:
Pëga 'wo- -pɛn -na bhë 'ö tɔɔ -Zlan -wo. ¹² Mɛ 'bhaa -nu
-wo -bhɔ zian -gblooga 'ö pëga -yö -püö -a -ta bhë -a -bha;
'wo -Zlan -wo -ma, 'kɛɛ dü -yö nu 'yö -Zlan -wo bho -an
=zuö' 'piö. -Yö kë 'dhö kö =kun 'wun -dhɛ 'wun gia- -sü
waa- dha -sü dho kë -an -gɔ.

¹³ Mɛ 'bhaa -nu -wo -bhɔ gwatadhɛ 'ö pëga -nu -wo
-püö -a -ta bhë -a -bha. =Wa -Zlan -wo ma 'wo- kun
=zuögludhi 'ka, 'kɛɛ -an yun 'yaa 'dhö; -wo 'wun -dhɛ
'wun gia- 'töng 'bhaa 'ka; =ya kë =nɛ 'güdandhe =ya nu -an
-ta, 'wo wo =kwaa -zo -yö -Zlan -bha -sü -zü.

¹⁴ -Dhɛ =blëë' 'ginngzë 'dho -a -bha, 'ö pëga -nu -wo
-püö -a -bha bhë -ya -zɔn mɛ -nu 'wo -Zlan -wo ma 'wo
wo =kwaa wo -de -zü wo -bha -zo -ta -a 'gü -wun, =bhɔɔpë
-wun, waa- de =dhɔɔbhaapë 'ö 'kpongtaa -a -wun 'gü, 'wo
=nëng 'ö- -kpa -nu 'waa kë -dhö.

¹⁵ 'Sε -dhe -së -dhe 'ö pëga -nu -wo -püö -a -ta bhë, -ya -zɔn mε -nu 'wo -Zlan -wo ma, 'wo- -da wo =zuö' 'gü, -a -kun -së -sü 'plε 'ka, 'wo to wo -wo 'gü 'ö -an -kpa -yö -kë -dhö.»

*'Wun =zuan' 'ö -gban =labang -bha
(Maakö 4.21-25)*

¹⁶ 'Ö- pö: «Mε gbε 'yaa =labang dɔ, 'yaa 'gbonggbo 'gblü -a -ta, 'iin 'yaa- dɔ =gba =löö, 'waa- kë 'dhö. Pë =ya kë 'wo- -kë 'ö tɔɔ -a dɔ 'wo- wo -a -dɔ -a -ta dhuö -pë -ta. -Yö kë 'dhö mε 'kpεkpε 'wo -da -na kɔɔ kö -waan -dhepuudhe yö. ¹⁷ 'Ö pë 'ö -dhö 'ö -bin -sü 'ka, 'yö dho kun -yö -dhegbεadhe -bha -sü 'ka 'yaa 'dhö. Yö do bhë 'zü, 'sloo 'ka -wun 'yö dho kun -yö -dhegbεadhe -bha -sü 'ka 'yaa 'dhö.

¹⁸ -Ka ka -zo kë ka -de 'piö ka -bha 'wun ma -kɔ -wun 'gü! Bhii mε 'ö pë 'dhoë- kë -a -gɔ -a 'bhaa -dho -da -a -ta; 'kεε mε 'ö pë gbε 'yaa- -gɔ, -a pë 'bhe 'tee 'ö ö -zo 'ta -na -a -wun 'gü bhë, -yö -dho kë -kun -a -gɔ -pë 'ka.»

*Yesu dhe waa- -a dheglu 'në gɔɔn- -nu -wo -nu -a 'piö
(Matiö 12.46-50; Maakö 3.31-35)*

¹⁹ Yesu dhe waa- -a dheglu 'në gɔɔn- -nu -wo -nu wo 'yan dɔ -a -bha -dhia, 'kεε -a këdhe gbε yaa kë -dhö -an -gɔ kö -waan -lo -a 'piö mε gbung =va 'wo -kë mü bhë -a -wun 'gü. ²⁰ 'Ö mε -nu -wo -an -bha nu -sü -wun =blεε Yesu -dhë 'wo- pö: «Ü dhe waa- ü dheglu 'në gɔɔn- -nu -wo plaan, -wa 'piö kö -wo wo 'yan dɔ ü -bha.»

²¹ 'Yö Yesu -ya -pö -an -dhë: «N dhe waa- n dheglu 'në gɔɔn- -nu 'wo tɔɔ mε -nu 'wo wo 'to to -Zlan -wo -bha 'ö 'wo- -wo -kë.»

*Yesu -yö 'buu 'gbee- -dho sia-
(Matiö 8.23-27; Maakö 4.35-41)*

²² Yi do 'ka Yesu waa- ö bha =guë' -nu -wo -da 'yitagɔ do 'gü, 'yö- pö -an -dhë: «-Kwa 'yipuë 'kan 'kwa 'dho -a =zlöö =zian'!» 'Ö 'wo dho.

²³ -An -bha 'dho -sü 'ka, Yesu -yö yi zë. 'Kan 'wo- wo wo -ta =nɛ kö 'buu 'gbee- -yö ziö -sü 'gü 'yipuë bhë -a -ta; 'yitagɔ -yö -kë pa -dhiadhö 'yi 'ka, 'ö- -dhɛ -yö to 'tee kö -wo -dho 'yi =löö. ²⁴ 'Ö- -bha =guë' -nu -wo =yɔɔn -a -bha 'wo pa -a -bha, 'wo- pö -a -dhë: «Yi -Gɔmɛ! Yi -Gɔmɛ! Kwa 'dhoë- ga -ɔ!» 'Ö Yesu -yö -büö, 'yö 'wun =blɛɛ 'buu waa- 'yikpö =vava -nu 'wo bhë -an 'ka 'gbee- 'ka, 'ö 'buu -yö dho sia-, 'ö 'yi -yö =gbaannu, 'ö -dhɛ -yö ga diindhö. ²⁵ 'Ö Yesu -ya pö ö bha =guë' -nu -dhë: «'Öö! Ka -bha -zo -yö n -ma -sü -yö 'më =ɛ?»

'Kɛɛ 'suö -yö -da -an 'plɛ 'gü 'ö -an 'te -yö tun 'wo- pö wo 'ko -nu -dhë: «Dö -mü gɔɔn- 'ö =nɛ -a 'ka, 'ö 'wun =blɛɛ 'buu waa- 'yi gia- -de -an -dhë, 'ö 'wo 'wun ma -a -wo -ta =nɛɛ?»

Yesu -yö -zuu yaa -nu -bho mɛ do 'gü

(Matiö 8.28-34; Maakö 5.1-20)

²⁶ =Dhɛ -kë 'dhö 'wo -lo Zelazeni -sɛ 'ö -ya -sü 'ka Galile -sɛ wöödhö 'yi =zlöö =zian' bhë -a -bha. ²⁷ =Dhɛ Yesu -yö =yɔɔ, mɛ do -yö -go plöö =zian' 'yö nu -a -gɔ zian-. Mɛ 'ö bhë -zuu yaa -nu -wo -kë -a 'gü. =Dhɛ 'ö yaa sɔ kë ö -bha -a -dhɛ =ya =glɔɔ. 'Yaa wɔ kɔɔ gbɔ, -a këdhɛ -nu 'wo tɔɔ blɔɔn- =taa -dhɛ -nu. ²⁸ =Dhɛ =ya Yesu yö, -yö -gbla 'gbee- 'ka 'yö nu 'yö -gblü -a =gɛɛndhö 'ö- pö 'gbee- 'ka =nɛɛ: «-Më -mü -i, -Zlan 'ö -ziö pë 'plɛ -ta -a Gbö Yesu? =Bhɛa'- 'a- wo ü -dhë kö =kun 'ü n -dɔ -gbɔudhö!»

²⁹ Pë -kë 'yö- pö 'dhö bhë -a -gɛn tɔɔ Yesu -ya -pö -zuu yaa 'ö mɛ 'ö bhë -a 'gü bhë -a -dhë 'dhiö -yö 'go -a 'gü. Mɛ bhë =ya kë -wa -kɔ -nu -lö, 'ö 'wo- -gɛn -nu -lö =yɔɔ' 'ka kö -waan kuënnu, 'kɛɛ -zuu yaa =ya nu -a -ta, -yö =yɔɔ' bhë -ya 'plɛ =kaan 'ö- sü 'ö dhoë -dhɛ -nu 'ö mɛ gbɛ 'yaa-

-bha -a -bha. ³⁰ 'Ö Yesu -ya =dhεε' kɾɔ 'ö- pö: «Ü tɔɔ dö poo =e?» 'Yö -daa -kë -a -gɔ 'ö- pö: «N tɔɔ yi =val» Pë -kë 'yö- pö 'dhö bhë 'ö tɔɔ -zuu yaa -nu =plëézë -wo -kë -a 'gü. ³¹ 'Ö -zuu yaa -nu 'wo bhë 'wo =bhεa Yesu -dhë kö =kun 'yö dho wo kë -waan 'dho -glu 'kpa 'dhi =va 'gü.

³² -Bhɔtii -gbaa -nu -wo -kë wo -bha -bhöpë -nu =mεε' =dhia -tɔn 'piö mü. 'Ö -zuu yaa -nu 'wo bhë 'wo =bhεa Yesu -dhë kö -yö 'we -a -bha -an -gɔ 'wo 'dho -bhɔtii -nu 'wo bhë -an 'gü. 'Yö -we -a -bha -an -gɔ. ³³ =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö -zuu yaa -nu 'wo bhë 'wo go gɔɔn- bhë -a 'gü, 'wo dho -bhɔtii -nu -an 'gü. 'Ö -bhɔtii -gbaa -nu -blazë 'wo =yɔɔ -tɔn -bha, 'yö -an 'plεεn -wo dho 'wo -lo yiö 'töüdhö.

³⁴ =Dhε -bhɔtii -nu -maakëmε -nu =wa 'wun 'ö bhë -a yö, 'yö -an 'plε -wo =duë 'wo dho 'wuntaɔ 'yö bhë -a 'ka =plöö, 'ö 'wo dho bhlö- -gbaa 'gü -dhε -nu -bha -a =blεε' -sü 'ka. ³⁵ 'Ö mε -nu -wo -ziö, 'wo dho pë 'ö -kë bhë -a -ga =dhia. =Dhε 'wo dho, 'wo -lo Yesu 'piö -dhε gia- bhë -a -bha, 'ö mε 'ö -zuu yaa -nu -wo go -a 'gü bhë, 'wo- yö kö -yö -ya -sü 'ka Yesu =gεεndhö kö =ya ö bha sɔ -nu -da ö -bha, kö =ya ö -de dɔ, 'ö 'suö -yö -da -an 'gü. ³⁶ Pë -nu 'wo -kë bhë mε -nu 'wo -kë mü -a 'töng 'ka, -wo gɔɔn- 'ö bhë -a -bha -zuu yaa -nu -bho -a 'gü -kɔ bhë, -a -wun -blεε mε -nu 'wo bhë -an -dhë.

³⁷ =Dhε =ya kë 'dhö, mε -nu 'wo go Zelazeni -sε 'gü bhë, 'suö -yö -da -an 'gü 'wo =bhεa Yesu -dhë kö -yö 'go wo =plöö. 'Ö Yesu -yö -da 'yitagɔ 'gü 'yö dho.

³⁸ 'Ö gɔɔn- 'ö -zuu yaa -nu -wo go -a 'gü =sia bhë, 'yö =bhεa Yesu -dhë kö -yö 'we -a -bha 'yö 'to -a 'piö, 'kεε Yesu -ya -pö -a -dhë: ³⁹ «-Bhö 'yε ü 'zü 'ü 'dho ü -gɔ kɔɔ kö pë 'ö -Zlan -ya -kë ü -dhë =nε 'ü- =blεε' -an -dhë.» 'Ö gɔɔn- bhë 'yö dho, 'ö pë 'ö Yesu -ya -kë -a -dhë bhë 'yö- =blεε plöödhε bhë -a -dhε 'saadhö -a 'gü.

Zailusö 'dhu -bho ga 'gü -sü waa- dhebo 'yö -pa Yesu -bha so 'to 'dhiö 'ka

(Matiö 9.18-26; Maakö 5.21-43)

⁴⁰ =Dhe 'ö Yesu -yö -lo 'yipuë =zlöö zian gbε 'ka bhë, mε -gbaa -nu 'wo -kë -do -a -gɔ =dhia, 'yö 'wo -nu -a -gɔ zian- -kpε 'ka. ⁴¹ 'Yö mε do 'wo- -dhe Zailusö 'yö -kë Zuifö -nu -bha -bhökuëgɔmε do 'ka bhë, 'yö nu 'yö -püö Yesu =gεendhö 'yö =bhεa -a -dhë kö -yö nu ö -gɔ kɔɔ, ⁴² 'Ö tɔɔ -a 'dhu 'yö -kë -a -bha 'nä do 'ka, 'ö- -kwε =ya -mɔ 'gɔɔ- do ö ga =plε -bha, -yö 'dhoë- ga.

=Dhe Yesu 'dhö 'dho -na -a -gɔ kɔɔ, mε -gbaa -nu -wo -ziö -a 'piö -glüü -a -bha -sü 'ka zian 'plε 'ka.

⁴³ Dhebo do 'ö fεi yën =yua' =yaa- 'yënnng bhɔ -kwε 'gɔɔ- do ö ga =plε 'piö -yö -kë mü. Pë -nu 'wo =naɔpë 'ka -a -gɔ kɔɔ, =yaa- 'plε 'gü =siö' =dhɔngtrɔ -nu 'piö, 'kεε mε gbε -kɔ yaa -mɔ -a -dhe bo -sü -bha. ⁴⁴ 'Ö bɔ Yesu =zlöö =zian', 'yö pa -a -bha so 'to 'dhiö 'ka, 'yö- -bha 'yua -yö bo -dhe do bhë -a 'gü. ⁴⁵ 'Ö Yesu -yö -an =dheε' kpɔ 'ö- pö: «Dö 'yö pa n 'ka bhë =ε?»

'Yö -an 'plε -wa pö 'waa -mü. 'Ö Piεε =ya pö: «N -Gɔmε, bhi 'ö mε 'plε =wa =nië' ü -zü, =wa ü =nëng zian 'saadhö -a 'ka bhë 'ö 'ü =dheε' kpɔ a?»

⁴⁶ 'Yö Yesu -ya -pö: «Mε do =ya pa n 'ka, bhii a- =dɔa' =nε 'piigbeedhe do 'bhaa =ya 'go n 'gü.»

⁴⁷ =Dhe dhebo 'ö bhë =yaa- yö =nε ö -ta 'ka 'dho -bin, 'yö nu 'yö -püö Yesu =gεendhö =zluun -sü 'ka. Pë 'ö -kë 'ö pa Yesu -bha so 'to 'dhiö 'ka, 'iin -kɔ 'yö- -bha 'yua -yö to mü 'ö boë bhë, 'yö- 'plε =blεε mε -nu wö 'dhiö mü. ⁴⁸ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «N 'dhu, ü -bha -zo -yö n -ma -sü =ya ü dha, -bhö 'dho =zuöyagluu 'ka!»

⁴⁹ Yesu -yö -to 'wun bhë -a =blεε' -sü 'gü, 'ö bɔmε do -yö -go Zuifö -nu -bha -bhökuëkɔ -gɔmε -gɔ kɔɔ, 'yö- pö

-a -dhë: «Kö =kun 'ü -GOME =sëë' bho 'kpaan, ü 'dhu =ya ga 'saadhö.»

⁵⁰ Yesu -yö -wo bhë -a -ma; =dhe -kë 'dhö 'ö- pö Zailusö -dhë: «Kö =kun 'ö 'suö -yö ü -kë, -bhö ü -zo yö n -ma dosen, pë gbë 'ka 'dho ü 'dhu kë.»

⁵¹ =Dhe 'ö =ya 'dho =ya -lo koo, yaa 'we -a -bha kö mē gbë -yaan ziö ö 'piö -a 'ke yaa kë Piεε 'dhö, Zan 'dhö, Zakö 'dhö waa- 'në bhë -a dë waa- -a dhe -an 'ka. ⁵² Mē 'plē -wo -kë 'gbo bo -sü 'gü -wo -de =maa 'ma -sü 'ka 'në bhë -a -wun 'gü. =Dhe =ya kë 'dhö, Yesu -ya pö -an -dhë: «Kö =kun 'ka 'gbo bo, 'në bhë yaa ga; 'kεε yi =nε 'ö- zë -na bhë.»

⁵³ 'Ö 'wo wo -wo -lo -a 'ka, bhii 'ö too -an 'plē -wa =do'a' =nε 'në bhë =ya ga 'saadhö. ⁵⁴ =Dhe -kë 'dhö Yesu -yö -ya -a -ko -bha 'ö- pö -a -dhë 'gbee- 'ka =nεε: «'Nëdhezë, -bhö =luu'!»

⁵⁵ 'Ö- -zuu -yö -yε ö 'zü 'yö nu -a 'gü, 'yö to mü 'ö =luu. 'Ö Yesu -ya pö -a -mε -nu -dhë: «-Kaa gbaa -bhöpë 'ka!»

⁵⁶ 'Ö 'në bhë 'ö -a -mε -nu 'te -yö tun. 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë kö =kun 'wo 'wun 'yö- -kë bhë 'wo- =blεε mē gbë -dhë.

9

*Yesu -yö ö bha =guë' -nu 'goo- do ö ga =plē -bo
(Matiö 10.5-15; Maakö 6.7-13)*

¹ Yesu -yö ö bha =guë' -nu 'goo- do ö ga =plē 'wo bhë -an =dhoo -kë, 'yö -ko -mo 'wun -bha -sü waa- -wogbiindhe nu -an -dhë kö -waan -zuu yaa -nu 'plē bho -a 'ka mē -nu 'gü, 'go mü kö -waan mē -nu -dhe bo. ² =Dhe =ya kë 'dhö, 'yö -an bo kö 'wun 'ö -gban -Zlan -bha -gludëdhe -bha bhë -waan -a =blεε' - 'iin kö -waan 'yua -nu bho mē -nu 'gü.

³ 'Yö- pö -an -dhë: «Kö =kun 'ka -taatalü -nu, 'tasubhoo -nu, 'bluu- -nu, 'wëüga -nu, -dabhasoo kë =plē -naa -nu,

-an gbE sü ka -bha 'ta 'sü -pë 'ka! ⁴ -DhE 'saadhö -bha, 'kɔ 'wo 'dhoë- ka -nia kun -a 'gü bhë, -ka 'to 'kɔ do bhë -a 'gü -yö 'dho -yö yöë ka -go mü -yi -bha. ⁵ Ö pö- 'oo pö- 'ö 'wo 'ka dho ka -nia kun -a 'gü bhë, -ka 'go -a 'gü. 'Go mü, ka 'dho -na, -ka ka -gEn =kpënnng -büö -bi -yö 'go ka -gEn -nu -bha, -yö -dho kë -an -zo -büö -an -de -wun 'ka -sü =duakëpë do -zɔn -an -dhë -sü 'ka.»

⁶ 'Ö- -bha =guë' -nu -wo dho 'wo bɔ 'wuntaɔsë =blEε' -sü waa- mE -nu -dha 'yua -gɔ -sü 'ka pödhE 'saadhö 'plE 'gü.

Elɔdö -bha -dɔ -de =zɔnnng' -ta -sü

(Matiö 14.1-12; Maakö 6.14-29)

⁷ 'Töng 'dhö bhë -a 'ka, Elɔdö 'ö -kë 'sedë 'ka, -yö pë -nu 'wo- -kë 'töüdhö bhë -a -ma; 'yö -ya ö -zo 'ta -sü -bha, bhii 'ö tɔɔ mE 'bhaa -nu -wa -pö: «Zan Batisö =ya 'go ga 'gü!»

⁸ 'Ö mE 'bhaa -nu -wa pö =nEε: «Eli 'ö -kë -Zlan -wodhiölome 'ka 'kpa bhë yö =nE 'ö nu bhë!»

'Ö mE 'bhaa -nu -wa pö 'zü =nEε: «-Zlan -wodhiölome -nu 'wo -kë 'dhiö bhë 'ö- mE do -yö go ga 'gü bhë!»

⁹ 'Yö Elɔdö -ya -pö: «Zan 'pö 'ma- -gɔ 'kan 'saadhö, =dhE -kë 'dhö =nE gɔɔn- -mlë 'wo- -bha 'wun -nu =blEε' -na -kplawo =nE =ε?» =DhE -kë 'dhö 'yö- këdhE =mEε kö -yaan -kpën Yesu -bha.

Yesu -bha mE -vuu 'sɔɔdhu 'dhi -gba -sü

(Matiö 14.13-21; Maakö 6.30-44; Zan 6.1-14)

¹⁰ Yesu -bha =guë' -nu -wo -yE wo 'zü, 'ö pë -nu 'wo- -kë 'ma 'töüdhö bhë 'wo- =blEε -a -dhë. 'Yö -an sü 'wo -ziö, 'wo dho wo -de 'sloo 'ka pö- do 'wo- -dhE Betesaida -a -zian 'ka. ¹¹ 'KEε mE -gbaa -nu -wa -bha 'dho -sü -wun -ma, 'wo nu 'wo -ziö -a 'piö. 'Ö -an nu -sü 'yi -yö -kan Yesu 'dhi; 'yö yö -Zlan -bha -gludëdhE -wun -blEε -an -dhë -sü -bha, 'ö mE -nu 'ö 'yua =ya -an =sëë' bho, 'yö -an -dhE bo.

¹² =DhE 'ö- -bha =guë' -nu 'gɔɔ- do ö ga =plE 'wo bhë =waa- yö =nE 'bin -yö 'më -na, 'wo =yɔɔn -a -bha, 'wo- pö -a -dhë: «-Bhö ü =kwaa' mE gbung 'wo =nE -an -zü kö -wo 'dho pödhe -nu waa- bhlö- -gbaa 'gü -dhe -nu -bha kwa -zü 'to kö -waan wɔdhE -nu waa- -bhöpë -nu =mEε'-, bhii -dhe 'ö =nE mE gbE 'yaa- -bha.»

¹³ 'Ö Yesu -ya -pö -an -dhë: «Ka gia-, -ka -bhöpë nu -an -dhë!»

'Wo- pö -a -dhë: «Pë 'ö yi -gɔ zö 'ö tɔɔ =bluu'- bhE 'sɔɔdhu waa- 'yuö- =plE. Ü- 'piö kö 'yi 'dho mE gbung 'ö =nE -an -bha -bhöpë 'dho =dhia =a?»

¹⁴ Gɔɔn- -nu 'wo -kë mü -an =tei' -kë =nE mE -lü -vuu 'sɔɔdhu 'dhö. 'Ö Yesu -ya pö ö bha =guë' -nu -dhë: «-Kaa -an -ya kpöë -an dan -sü 'ka 'gɔɔ- 'sɔɔdhu 'gɔɔ- 'sɔɔdhu!»

¹⁵ 'Ö 'wo- -kë 'dhö, 'wo -an 'plE =yaannu. ¹⁶ =DhE -kë 'dhö 'ö Yesu -yö =bluu'- bhE 'sɔɔdhu waa- 'yuö- =plE 'wo bhë -an sü, 'yö ö 'yan =luu dhang- 'gü =bhεa' -sü 'ka, 'yö -Zlan zuö pö -bhöpë bhë -a -ta, 'yö -an 'klu =kaan, 'ö- nu ö bha =guë' -nu -dhë kö -waan -a -glu mE gbung bhë -an 'ka. ¹⁷ -An 'plE -wa -bhö 'ö -an 'gu -yö dɔ. -A 'kluklu -nu 'wo to, 'wo =kpasE 'gɔɔ- do ö ga =plE pa, 'wo dho -a 'ka.

PiEε -ya -pö -Zlan -bha -YamE -mü Yesu 'ka

(Matiö 16.13-28; Maakö 8.27-9.1)

¹⁸ Yi do 'ka Yesu waa- ö -bha =guë' -nu -wo -dho wo 'sloo 'ka, 'ö Yesu -yö -bhεa. 'Yö ö -bha =guë' -nu =dhEε' kpɔ 'ö- pö: «ME -nu -wa -pö dö -mü n 'ka ε?»

¹⁹ 'Wo -daa -kë -a -gɔ 'wo- pö: «ME 'bhaa -nu -wa pö Zan Batisö -mü ü 'ka; mE 'bhaa -nu -wa -pö Eli -mü ü 'ka, 'ö mE 'bhaa -nu -wa pö 'zü -Zlan -wodhiölomE -nu 'wo 'dhiö bhë -a mE do 'yö go ga 'gü yö -mü ü 'ka.» ²⁰ 'Ö Yesu -yö -an =dhEε' kpɔ 'zü 'ö- pö: «'KEε ka 'pö 'dhee, ka- -pö dö -mü n 'ka ε?»

'Ö Piεε -ya -daa -kë 'ö- pö: «-Zlan -bha -Yamε -mü ü 'ka!»

Yesu -bha ö bha ga -sü waa- ö -go ga 'gü -sü -wun =blεε' -sü

²¹ 'Ö Yesu -yö -an 'paan bho 'gbee- 'ka =nε kö =kun mε 'ö- 'ka 'wo- =blεε mε gbε -dhë. ²² 'Yö- pö 'zü =nεε: «Ma 'a Mεgbö 'ka n 'yënnng -dho bhö =va, 'ö tɔɔ mε ziizii -nu, slabhomε -gɔmε -nu waa- tɔnggɔmε -nu waa 'dho 'we n -wun -bha; -wo -dho n zë; 'ö- dhεkpaɔyi kë -yaaga -naa bhë 'a goë ga 'gü.»

²³ =Dhε =ya kë 'dhö, 'yö- pö -an 'plε -dhë: «Mε 'ö- 'piö kö 'ö ziö n 'piö, kö -yö ö =kwaä' -zo -ta ö -de -wun 'gü -sü -zü, -yö ö -bha -gaatalü 'sü -dhεkpaɔyi 'saadhö 'ka, -yö ziö n 'piö. ²⁴ Bhii mε 'ö- 'piö kö 'ö ö -de -bha -tosiadhe kë ö -de -ta, -yö -dho -a 'gü =siö' -'kpaan, 'kεε mε 'ö 'dhoë- ö bha -tosiadhe 'gü =siö' -n -wun 'gü, -yö -dho dha -sü yö. ²⁵ -A =truën -dho kë -më 'ka kö 'kpongtaapë 'plε -yö -kë mε -gɔ, 'kεε kö -an 'gü -yö =siö' -sü 'ka ε? ²⁶ =Ya kë =nε mε =ya lë- kë n -gɔ 'iin n -wo -nu -gɔ, ma 'a Mεgbö 'ka, ma -de 'pö a -dho lë- kë -a -gɔ yi 'a 'dhoë- nuë ma 'tɔbhɔdhe waa- n Dë waa- -a -bha bɔmε -nu 'slööslö 'wo n 'piö -an -bha 'tɔbhɔdhe 'ka -a 'ka. ²⁷ A- =blεε ka -dhë 'wun gia- 'ka: Mε -nu 'wo zö =nε, -an 'bhaa -nu waa 'dho ga kö waa -Zlan -bha -gludëdhε yö =kun.»

Yesu -bha -dhië bun gbε 'gü -sü

(Matiö 17.1-8; Maakö 9.2-8)

²⁸ =Dhε 'ö- -dhεkpaɔyi -kë =nε pë 'slεaga 'dhö kö =ya yën 'wun -nu 'wo =nε -an =blεε' -sü -bha bhë, 'ö Yesu -yö Piεε 'dhö, Zan 'dhö waa- Zakö 'dhö -an kpa ö -bha, 'wo dho -tɔn tuö =bhεa' =dhia. ²⁹ -Wo -kë =bhεa' =dhia, 'ö- wöödhε -yö =dhië -kwaä, 'ö- -bha sɔ -nu -wo -kë 'puu 'ö =zië' -naa 'gü. ³⁰ =Dhε 'wo- -ga kö mε =plε =wa nu Yesu 'piö mü, kö wo -nu -wo 'wun =blεε' -na wo 'ko =bhaa. Mε =plε

'wo bhë 'wo tɔɔ Moizö waa- Eli 'wo dhang- 'gü 'wo nu -a 'piö mü. ³¹ 'Ö 'wo nu -dhepuudhe 'bhü -sü 'ö go dhang- 'gü bhë -a 'gü. Waa- Yesu -nu -wo 'wun =blɛɛ wo 'ko =bhaa -kɔ 'ö Yesu dho ö bha yuö 'dhiö =mɔa' 'kuë -a ga -kɔ 'ka Zeluzalemë bhë -a -wun 'gü. ³² 'Yö Piɛɛ waa- ö 'bhamɛ -nu -wo -püö yië- ziögɔüsüzë. 'Kɛɛ =dhe =wa -büö, -wo Yesu -bha -dhepuudhe 'bhü waa- mɛ =plɛ 'wo -kë -a 'piö mü bhë -an -yö. ³³ =Dhe mɛ -nu 'wo bhë 'wo 'go -na Yesu 'piö (kö waa 'dho =gbiin =kun), 'ö Piɛɛ -ya pö Yesu -dhë: «N -Gɔmɛ, =yö -së kö 'kwa 'to zö, 'kwa sɔ 'kɔ -yaaga dɔ, -a do- kë ü -bha 'ka, -a do- kë Moizö -bha 'ka, -a do- kë Eli -bha 'ka!» 'Wun -nu 'yö- =blɛɛ bhë yaa- gbɛ dɔ ö -de -gɔ.

³⁴ -Yö -to 'wun 'ö bhë -a =blɛɛ' -sü 'gü, 'yö dha kpö -yö -nu -an -ta dhuö, 'yö- 'bin -yö sɔ -an -zü. 'Ö 'suö -yö -da -a -bha =guë' -nu 'gü, dha kpö 'ö sɔ -an -ta bhë -a -wun 'gü. ³⁵ -Wo do 'bhaa -yö -we dha kpö bhë -a 'gü, 'ö -we =nɛɛ: «Mɛ 'ö =nɛ 'ö tɔɔ n Gbö (do 'ö n -gɔ,) 'a- -ya; -ka ka 'to kë -a -wo -bha!»

³⁶ =Dhe 'ö -wo 'ö bhë =ya yën, Yesu dosɛn 'kpaan =nɛ 'wo- yö zlöö; 'yö -an 'dhi -yö kun. 'Ö go 'töng 'ö 'dhö bhë -a -bha, 'ö pë 'wo- yö bhë waa- =blɛɛ' -mɛ gbɛ -dhë.

Yesu -bha -zuu yaa -bho 'në do 'gü -sü

(Matiö 17.14-18; Maakö 9.14-27)

³⁷ -Dhekpaɔyi mɛ 'ö yö -a 'piö, -wo -yɔɔ 'wo go -tɔn bhë -a tuö, 'ö mɛ -gbaa =va -wo nu Yesu -gɔ zian-. ³⁸ Mɛ do -yö -kë mɛ -gbaa -nu ziën mü, 'ö yö 'gbla -sü -bha =woë' =nɛɛ: «N -Gɔmɛ, =bhɛa' -'a- wo ü -dhë, -bhö ma 'në 'ö =nɛ -a -ga, ma 'në ga do 'kpaan -mü! ³⁹ =Ya kë -zuu yaa -yö -püö -a -ta, 'ö =gblaa gbla, 'go mü 'yö- =zaan zan 'gbee-, 'yö- 'dhee 'vuu -yö dɔ -gbɔudhö; 'yö- 'yënnng bhɔ; 'ö -a -go -a 'gü -sü -yö -kë 'gbee-. ⁴⁰ A- -bhɛa ü bha =guë' -nu -dhë kö -waan -a bho -a 'gü, 'kɛɛ -an -kɔ yaa -mɔ -a -bha.»

⁴¹ 'ö Yesu -ya pö: «ME -nu 'ö -zo -yö n -ma -sü 'yaa ka -gɔ, 'ö ka kēwun 'dhö ya, 'töng =dhē 'a dho -a sü 'zü 'kwaan- kaa- kwa 'ko =bhaa =ε? 'Töng =dhē 'a dho -a sü 'zü 'aan- dɔ -a 'ka ka -gban -gɔ -ε?» =Dhε =ya kē 'dhö, 'ö- pö mε 'ö bhē -a -dhē: «-Bhö nu ü bha 'nä bhē -a 'ka!»

⁴² =Dhε 'ö 'nä bhē 'ö =yɔɔn -na Yesu 'sɔɔ, 'ö -zuu yaa -ya -zuö sia-, 'yö- =zaan zan 'gbee- 'ka. 'ö Yesu -yö 'wun =blεε 'gbee- 'ka -zuu yaa bhē -a 'ka, 'yö go 'nä bhē -a 'gü, 'yö dha, 'yö- nu ö dē -dhē. ⁴³ 'ö -an 'te -yö tun -Zlan -bha 'piigbeedhε -kē =va -sü -wun 'gü.

Yesu -yö ö bha ga -sü waa- ö bha -go ga 'gü -sü -wun -blεε 'zü -dēüwo

(Matiö 17.22-23; Maakö 9.30-32)

=Dhε -kē =nε -an 'plε 'te =ya 'tun pē 'saadhö 'ö Yesu -ya -kē -a -wun 'gü bhē, 'ö Yesu -ya -pö ö bha =guē' -nu -dhē: ⁴⁴ «-Ka ka -zo kē 'wun -nu 'a- =blεε' -na ka -dhē =nε -a 'piö: Ma 'a Mεgbö 'ka, -wo -dho n dɔ mε -nu kwεε.»

⁴⁵ 'Kεε 'wun 'ö Yesu -ya =blεε bhē, waa- -gεn gbε dɔ; -a -gεn giagia 'wo dho -a dɔ -yö -kē -bin -sü 'ka -an -gɔ; 'ö 'suö -yö -an -kē Yesu =dhεε' 'kpɔ -sü 'ka 'wun 'yö- =blεε bhē -a -gεn -wun 'ka.

Yesu -bha =guē' -nu -bha wo 'ko 'kun -sü mε 'ö dho kē mε =va 'ka wo ziën -a -wun 'gü -sü

(Matiö 18.1-5; Maakö 9.33-37)

⁴⁶ Yesu -bha =guē' -nu -wo -yö za -ya wo 'ko -bha -sü 'gü mε 'ö dho kē mε =va 'ka wo ziën -a -wun 'gü. ⁴⁷ 'Kεε -an -bha -zotadhe bhē Yesu -ya -dɔ. =Dhε -kē 'dhö, 'yö 'nä 'tee do sü 'yö- dɔ ö 'sɔɔ, ⁴⁸ 'yö- pö -an -dhē: «ME 'ö 'dhoë- 'nä 'tee 'ö -kē =nε mε =nε -a 'dhö -a kun -sē n -wun 'gü, kö =ya ma gia- n 'kun -sē; 'ö mε 'yö 'dhoë- n kun -sē, kö =ya mε 'ö n bɔ, -a 'kun -sē 'pö; bhii mε 'ö -de -sü 'tee -mε 'ka ka 'plε ka ziën bhē =nε 'ö tɔɔ kaa- mε =va -Zlan wö 'dhiö.»

ME 'ö yaa nu ka -gɔ kö kaa- mE -mü

(Maakö 9.38-40)

⁴⁹ Zan -ya pö -a -dhë: «N -GɔmE, yi mE do -yö kö -yö -zuu yaa -nu bho -na mE -nu 'gü ü 'tɔ 'ka, 'ö 'yi- pö -a -dhë kö =kun 'ö- -kë 'dhö gbɔ, bhii 'yaa kwa 'piö.»

⁵⁰ 'Ö Yesu -ya -pö -a -dhë: «-Ka ka =kwaaw' -a -zü, bhii mE yaa nu kwa -gɔ kö kwaaw- mE -mü.»

Samali pö- do 'gü -mE -nu -bha -kɔ Yesu -bha -da plöö -sü 'ka -sü

⁵¹ =DhE 'ö Yesu -bha -dho dhang- 'gü -yi 'dho yö -na =klöö', kö -dho ZeluzalEmë -sü =yaa- -kaan wo; 'yö -da zian-. ⁵² =DhE -kë 'dhö, 'yö mE -nu bɔ ö 'dhiö, 'wo dho 'wo -da Samali -pö do 'gü kö -waan -a -bha wɔdhE -wun 'yan bhɔ. ⁵³ 'KEE pö- bhë -a 'gü -mE -nu waa 'we -a -bha -an -gɔ kö -wo wɔ -an -gɔ plöö, bhii -wo -kë 'dho =dhia ZeluzalEmë =zian'. (Kë- wo 'dhö bhë -a -gEn 'ö tɔɔ Samali -mE -nu waa- Zuifö -nu 'waa wo 'ko -dhë -së.) ⁵⁴ =DhE -kë 'dhö, Zakö waa- Zan 'wo- -bha =guë' -nu 'ka bhë 'wo- pö: «Yi DëmE, ü- 'piö kö 'yi 'siö -dhE 'yö go dhang- 'gü kö -yaan -an 'gü =siö' -a?»

⁵⁵ Yesu -yö -dhië -an 'piö 'ö 'wun =blEë -an 'ka giagiawo, ['ö- pö: «-Zuu 'ö ka 'gü 'ö 'ka pë kë -na -a -kwaaw' bhë 'kaadɔ. ⁵⁶ 'Ö tɔɔ ma MEgbö, n 'ka nu kö mE -nu 'gü -yaan =siö; 'KEE a -nu kö -waan dha =zian'.»] 'Ö 'wo go mü, 'wo dho pödhE gbE 'gü.

-Ziö Yesu 'piö -sü -dhɔ

(Matiö 8.19-22)

⁵⁷ -Wo -kë zian -gbloo 'piö, 'ö mE do -ya -pö Yesu -dhë: «-DhE 'saadhö 'ü dho -a -bha, a -dho ziö ü 'piö.»

⁵⁸ Yesu -ya pö -a -dhë: «Ü- =dua' =nE diɔng -wɔ -a 'gü -du -yö -dhö, 'ö -ma -nu -wɔ -a 'gü -kɔ 'dhö -dhö, 'KEE

ma 'a Mɛgbö 'ka, ma -dhɛ do 'a dho wɔ -a -bha kö 'aan- n
'tɛɛ pa 'yaa -dhö.»

⁵⁹ 'Ö Yesu -ya pö mɛ do 'bhaa -dhë: «-Bhö ziö n 'piö!»

'Kɛɛ mɛ 'ö bhë -ya -pö -a -dhë: «N Dëmɛ, -bhö 'we -a
-bha n -gɔ, 'a 'dho poo =kun 'a -ya n dë 'sɔɔ kö -yaan 'dho
n 'yaan!»

⁶⁰ 'Ö Yesu -ya -daa -kë -a -gɔ 'ö- pö: «-Bhö ü =kwa
gamɛ -nu -zü, -wo wo 'ko -bin, bhi 'pö 'ü 'dho 'ü -Zlan
-bha -gludëdhɛ -wun =blɛɛ' -mɛ -nu -dhël»

⁶¹ Mɛ do 'bhaa -ya pö 'zü =nɛɛ: «A -dho ziö ü 'piö, n
Dëmɛ; 'kɛɛ -bhö 'we -a -bha n -gɔ, 'a 'dho 'a n -wo -da n
-mɛ -nu -dhë.»

⁶² 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «Mɛ 'ö =ya -ya -dhɛ -ya -sü
-bha, 'go mü 'ö -dhɛ -ga -na ö zlöö bhë, yaa -mɔa kö -yö
yuö kë -Zlan -bha -gludëdhɛ -bha 'ka.»

10

Yesu -yö ö bha -guë' -nu 'gɔɔ- 'slaplɛ ö ga =plɛ -bɔ

¹ =Dhɛ =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -yö ö bha -guë' -nu 'bhaa -sü;
-wo -kë 'gɔɔ- 'slaplɛ ö ga =plɛ, 'yö -an dan =plɛ =plɛ, 'yö
-an bɔ ö 'dhiö pödhɛ -nu 'saadhö waa- dhɛ -nu 'töüdhö
'ö yö gia- 'ö dho bɔ -a -bha -a 'gü. ² 'Yö- pö -an -dhë: «-Mlü
=ya ga =va, 'kɛɛ -a 'kanmɛ -nu -wo 'tee. -Ka =bhɛa' -bhlö-
dëmɛ -dhë kö -yö yuökëmɛ 'bhaa bɔ kö -waan -a -bha
-mlü 'kan. ³ -Ka 'dho! A ka -bɔ =nɛ 'bhlanë -nu 'dhö -tɔn
-bha gbɛn- -nu ziën. ⁴ Kö =kun 'ka 'wëüga -nu gbɛ sü; kö
=kun 'ka 'ta 'sü =bhɔɔ' -nu gbɛ sü; kö =kun 'ka -sakpa gbɛ
sü; kö =kun 'ka =gbaannu 'ka -mɛɛ -kë mɛ gbɛ 'ka zian
-gbloo -nu -ta. ⁵ 'Ö =ya kë =nɛ 'ka -da 'kɔ do 'gü, -kaa -a pö
-blɛɛzë 'ka: =Zuöyagluu -yö kë 'kɔ 'ö =nɛ -a 'gü! ⁶ 'Ö =ya kë
=nɛ mɛ 'bhaa 'ö dho we ka -bha 'dhuë- -wun -bha =ya kë
mü, ka -bha 'dhuë- -yö 'to -a -ta; 'yaa 'pö ka -bha 'dhuë-
bhë -yö 'to ka -gɔ. ⁷ -Ka wɔ ka -nia -kun -a 'gü -kɔ 'gü 'ka

-bhöpë -nu 'ö mE -nu 'dhoë- nu ka -dhë bhë 'ka- -bhö, bhii -yö yuökëmE -bha 'ka kö -waan -a =saan' bho. Kö =kun 'ka -nië koōtodhE -nu -bha! ⁸=Ya kë =nE 'ka -da pödhe do 'gü, 'ö =wa ka -nia 'kun, -ka -bhöpë -nu 'ö mE -nu dho nuë ka =dhia bhë -an -bhö. ⁹-Ka mE -nu -dhE bo pödhe bhë -a 'gü, 'go mü 'ka- pö pö- 'ö bhë -a 'gü -mE -nu -dhë: -Zlan -bha -gludëdhE =ya yö ka 'ka =klöö'. ¹⁰'KEE =ya kë =nE 'ka -da pödhe 'bhaa 'gü 'ö waa 'we -a -bha kö -wo ka -nia 'kun, -ka -da zian -ta 'ka- pö -an -dhë: ¹¹'SE -de 'yö to yi -gEñ -bha bhë 'yi- bho -na yi -gEñ -bha pë 'ka- -kë bhë -a -wun 'gü =nE, 'kEE -kaa döa =nE -Zlan -bha -gludëdhE =ya yö ka 'ka =klöö'. ¹²A- -blEE ka -dhë: -Zlan -bha zakanyi 'ka, pö- 'ö 'dhö bhë -a -bha 'klobhódhe -yö -dho kë =va 'giasü 'ö =zië' Sodömë -mE -nu 'ö 'wo -kë 'kpa =zuö' yaa -mE -nu 'ka bhë -an -bha -ta!»

Pödhe -nu mE 'ö -an 'gü -mE waa 'we Yesu -wun -bha
(*Matiö 11.20-24*)

¹³ 'Yö Yesu -ya pö 'zü: «'Yena -wun =ya kë ka 'ka, KolazEñ -mE -nu! 'Yena -wun =ya kë ka 'ka, Betesaida -mE -nu! Bhii -dhidhaapë -nu 'wo -kë ka =plöö =nE, -wo -kë Tii -dhE waa -Sidon -dhE -nu -an -bha -bezë, kö pödhe -nu bhë -an 'gü -mE -nu =wa wo -bha -kë -a 'gü -sü =dhië' -kwa -a -dhE =ya =glöö 'saadhö, 'iin kö =wa =bhöö' 'kaazë -da wo -bha 'iin =wa 'yoo -lo wo -bha.

¹⁴ -A -wun 'gü, -Zlan -bha zakanyi 'ka, ka -bha 'klobhódhe -yö -dho kë =va 'giasü 'ö =zië' Tii -dhE waa -Sidon -dhE -an -bha -ta. ¹⁵=DhE -kë 'dhö bhi 'dhee, KapEEnaömë, -yö -kë ü -de 'gü =nE ü -gö -dho yö dhang- -bha! 'KEE -abi! Ü -gö -dho =yöö' - =glöötiaandhö 'siö 'gü.»

¹⁶ 'Ö Yesu -ya pö ö bha =guë' -nu -dhë 'zü: «ME =ya ö 'to kë ka -wo -bha, kö =ya ö 'to kë n -wo -bha; mE yaa bö ka

'ka kö yaa bɔ n 'ka =nɛ bhë; 'ö mɛ yaa bɔ n 'ka, kö mɛ 'ö n bɔ bhë =nɛ yaa bɔ -a 'ka bhë.»

=Guë' -nu 'wo bhë -an -bha -yɛ 'zü -sü

¹⁷ =Guë' -nu 'gɔɔ- 'slapɛ ö ga =plɛ 'wo bhë -wo -yɛ wo 'zü 'wo nu =zuögludhi 'ka, 'ö 'wo- pö Yesu -dhë: «Yi Dëmɛ, -zuu yaa -nu -de 'yië 'wun =blɛɛ'- -an 'ka ü 'tɔ 'gü, -wo 'wun -ma yi -ta 'wo go mɛ -nu 'gü.»

¹⁸ 'Ö Yesu =ya -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «A Satan -bha -go dhang- 'gü -sü 'yö -püö bhë -a -yö =nɛ pë -bha 'yan bɔ -sü 'dhö. ¹⁹ 'Kɛɛ -ka ka 'to 'to: A -kɔ -mɔ 'wun -bha -sü -nu ka -dhë kö 'kaan- =taa'- =mɛɛ -nu, gian -nu -an -ta, 'iin 'kaan- dü -bha 'piigbeedhɛ 'plɛ 'gü =siö'-; 'go mü pë gbɛ yaa 'dho pë 'dhiö- kë ka 'ka. ²⁰ 'Kɛɛ kö -kun 'ö ka =zuö' 'glu -yö 'dhi, -zuu yaa -bha 'wun -ma ka -ta -sü -wun 'gü; ka =zuögludhi =zian' ka 'tɔ -bha -ya -Zlan -bha 'sëedhɛ 'gü -sü -wun 'gü!»

Yesu -bha =zuögludhi -wun

(Matiö 11.25-27; 13.16-17)

²¹ 'Töng gia- 'ö 'dhö bhë -a 'ka, Yesu -yö -pa =zuögludhi 'ka -Zuu 'slööslö =kwaa' 'yö- pö: «O n Dë, 'ü dhang- waa- 'kpongtaadhɛ =kɔɔnmɛ 'ka, a ü zuö -pö pë 'ü- -bin mɛ -nu 'wo 'kpaakpa waa- 'wundɔmɛ -nu -an -gɔ, 'ü- -zɔn mɛ -nu 'wo wo -de -sü 'tee -an -dhë bhë -a -wun 'gü; =ii-, n Dë, -yö -kë =nɛ -kɔ bhë -a 'dhö, bhii 'ö tɔɔ bhi gia- ü 'yi -kan -a -dhë -wun -mü.»

²² 'Go mü 'yö- pö: «N Dë -yö pë 'plɛ -lo n kwɛɛ; mɛ gbɛ 'yaa ma 'a- Gbö 'ka n dɔ -a 'ke yaa kë n Dë 'ka. 'Ö go mü mɛ gbɛ 'yaa n Dë dɔ -a 'ke yaa kë ma 'a- Gbö 'ka waa- mɛ -nu 'ö 'a- -zɔn -na -an -dhë bhë -an 'ka.»

²³ =Dhɛ Yesu waa- ö bha =guë' -nu =wa 'to wo 'sloo 'ka, 'yö- pö -an -dhë: «=Zuögludhi -yö kë ka -gɔ, pë -nu 'ö 'ka -an yö bhë -an -wun 'gü, ²⁴ bhii a- -pö ka -dhë

mɛdhɛvadhɛ 'wo -kɛ -Zlan -wodhiöloomɛ -nu 'ka waa-
-gludɛ -nu 'wo 'dhiö -be, -wa -dhɔ -kɛ kö n kɛpɛ -nu 'ö
'ka -an yö -na =nɛ 'waan- -an yö 'kɛɛ waa -an yö; 'iin pɛ
-nu 'ka -an ma =nɛ 'waan- -an ma 'ö waa -an ma.»

'Wun =zuan' 'yö -gban Samali mi kɛwunsɛɛzɛ -bha

²⁵ =Dhɛ =ya kɛ 'dhö, tɔnggɔmɛ do -yö -luu 'yö Yesu 'gü
dan -a =dhɛɛ' 'kpɔ -sü 'ka 'ö- pö: «N -Gɔmɛ, a -dho -a kɛ
=dhɛ kö =toɛpö -kɛdhösü -yaan kɛ n -gɔ -ɛ?»

²⁶ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhɛ: «-Mɛ 'ö =bɛɛn' -sü 'ka -Zlan
-bha tɔng 'gü i? 'Bha -a pö, ü- -ma -kɔklɛ =ɛ?»

²⁷ 'Ö gɔɔn- bhɛ 'ö- pö -a -dhɛ: «Pɛ 'ö =bɛɛn' -sü 'ka 'ö
tɔɔ: -Bhö ü Dɛmɛ ü -bha -Zlan -dho kɛ ü =zuöga 'plɛ 'ka,
ü nii 'plɛ 'ka, ü =faan' 'plɛ 'ka, ü -zo -ta 'gü -wun 'plɛ 'ka!
'Go mü, -bhö ü -ya 'yɔɔ -dho kɛ =nɛ ü -de 'dhö!»

²⁸ =Dhɛ =ya kɛ 'dhö, 'ö Yesu -ya -pö -a -dhɛ: «Ü -daa
-kɛ -sɛ, -bhö -a kɛ =nɛ -kɔ 'ö bhɛ -a 'dhö, ü -dho kɛ -dhö
=toɛpö 'ka!»

²⁹ 'Kɛɛ tɔnggɔmɛ 'ö bhɛ 'yaa- 'piö kö za -yö ö 'kun.
=Dhɛ =ya kɛ 'dhö, 'yö Yesu =dhɛɛ' kpɔ 'zü =nɛɛ: «Dö tɔɔ
n -ya 'yɔɔ =ɛ?»

³⁰ 'Ö Yesu -ya -daa -kɛ -a -gɔ 'wun =zuan' -zɔn -a -dhɛ
-sü 'ka, 'ö- pö: «Gɔɔn- do -yö -go Zeluzalɛmɛ, 'yö -kɛ 'dho
=dhia Zeliko. =Dhɛ 'ö kɛpɛyaamɛ -nu =wa -lo -a -ta zian-,
'wo- -bha pɛ -nu 'plɛ kun -a -gɔ 'wo- -ma, 'ö to -an kwɛɛ
'ö =fuɛ. 'Wo- to sia- mü 'wo -ziö. ³¹ -Zlan -bha slabhome
do -yö -kɛ zian bhɛ -a -ta 'pö ziö -dhiadhö. =Dhɛ =ya gɔɔn-
bhɛ -a yö, 'yö bɔ -kpinng 'to 'pian gbɛ -ta, 'ö -ziö.

³² -Kɔ do bhɛ -a 'ka 'ö mɛ do 'yö go Levi -nu =suu' -'gü
'yö nuɛ. =Dhɛ =ya yö -a =tɛi' 'ka, 'yö =yɔɔn gɔɔn- bhɛ -a
-bha. =Dhɛ 'ö =yaa- yö, 'yö saan 'yö bɔ -kpinng 'to gbɛ -ta
'ö -ziö.

³³ 'Kɛɛ Samali (-sɛ 'ö- 'gü -mɛ -nu waa- Zuifö -nu 'waa
wo 'ko -dhɛ -sɛ bhɛ -a) mi do 'yö -kɛ 'dho =dhia 'ta 'gü; -yö

-kë zian -gblooga do bhë -a -ta; 'yö -wo -a -ta mü. =DhE 'ö =yaa- yö, 'yö- 'yena -yö -da -a 'gü, ³⁴ 'yö =yooon -a -bha, 'yö -droon waa- 'yoon yö -a -bha bhüö -nu 'gü, 'yö -an -lö so 'pen 'ka. =DhE =ya kë 'dhö, 'yö- -ya ö bha =soofang =taa 'yö dhoë -wo -a 'gü -ko 'wo- =saan' bho -na bhë -a do 'gü. -DhE bhë -a 'gü, 'yö ö -zo -kë -a 'piö. ³⁵ =DhE 'ö -a -tadhE =ya 'po, 'yö dönne =plE sü 'yö- nu -wo -a 'gü -ko bhë -a -gome -dhë -a pö -a -dhë -sü 'ka =nEE: <-Bhö ü -zo kë mE 'ö =nE -a 'piö; =ya kë =nE a 'yE -na n 'zü a 'dho -na n =plöo, pë -nu 'ü 'dhoë- kë -a -wun 'gü 'töüdhö bhë a -dho ü -bha -yE 'zü kë.> »

³⁶ 'Yö Yesu -ya pö -a -dhë 'zü: «=Ya kë 'dhö kö mE -yaaga 'wo bhë -a dö -zë 'yö too mE 'ö këpëyaame -nu -wa -ma bhë -a -ya 'yoo =E?»

³⁷ 'Ö tonggome -ya -daa -kë -a -go 'ö- pö: «'Ö too mE 'ö- 'yena yö bhë.»

=DhE -kë 'dhö Yesu -ya pö -a -dhë: «Kö -bhö 'dho 'ü- kë =nE -ko bhë -a 'dhö!»

Yesu -bha -dho Maatö waa- Mali -an -go koo -sü

³⁸ =DhE Yesu waa- ö bha =guë' -nu =wa -da zian -ta, -wo -dho 'wo -da pödhE do 'gü. Dhebo do -yö -kë mü, 'wo- -dhE Maatö; 'yö Yesu -nia kun ö -go koo. ³⁹ -A dheglu 'nëdhe 'wo- -dhE Mali, -yö -kë =yaannu =süë' DëME =gEendhö ö 'to -to -a -bha -mE =daan' -wo -bha =dhia. ⁴⁰ Maatö -yö -kë yuö =plëezë kë =dhia, 'yö nu 'ö- pö: «N DëME, kö n dheglu -yö yuö -nu 'wo =nE -ya 'plE 'to n -ko -ta =nëdhö =nE, 'yaa ü -dhë pë gbE 'ka a? -Bhöë pö -a -dhë -yö nu n -dhë!»

⁴¹ 'Yö DëME -ya -pö -a -dhë =nEE: «Maatö, Maatö, -zo -ta 'wun 'gü -sü waa- pë =plëezë kë -dho -yö ü -kë, ⁴² 'kEE 'wun do -yö mü, 'ö- -wun 'dhö 'gbee-. Yö =nE 'ö Mali 'dhoë- 'piö bhë; yaa 'dho 'go -a -go gbö.»

11

'Wun 'ö -gban =bhεa' -kɔ -bha -a =blεε' - 'ö Yesu -ya wo
(Matiö 6.9-13; 7.7-11)

¹ Yi do 'ka Yesu -yö -dho =bhεa' =dhia -dhε do 'gü. =Dhε
=ya yën =bhεa' -sü -bha, 'yö- -bha =guë' -nu mε do -ya pö
-a -dhë: «N Dëmε, -bhö yi =daan' =bhεa' -kɔ 'ka =nε -kɔ 'ö
Zan -yö ö bha =guë' -nu =daan -a 'ka bhë -a 'dhö!»

² 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «Ka 'dhoë- =bhεa' -, -kaa pö:
Yi Dë, ü 'tɔ 'slööslö bhë, mε -nu -wa =bhlë -ya.

Ü -bha -gludëdhε -yö kë 'kpongtaa.

³ -Dhεkpaoyi 'saadhö 'ka, -bhöpë 'ö -mɔ yi =tian' -a nu
yi -dhë!

⁴ -Bhö ziö yi -bha 'wun =zaa' -sü -nu -ta =nε -kɔ 'yi =zië'
mε -nu -bha 'wun =zaa' -sü -nu -ta bhë -a 'dhö.

Kö =kun 'ü ü =kwaa yi -zü 'ö dü -yö yi -püö!»

⁵ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë 'zü =nεε: «-Ka ka -zo 'ta 'wun
'ö =nε -a 'gü, =ya kë =nε mε do =ya kë -dhö ka ziën, -a
'bhamε =ya kë -dhö, =ya 'dho -a 'piö gbeng ziën -yaan pö
-a -dhë: «N 'bhamε, -bhö 'bluu- bhε -yaaga 'pë dɔ n -ma,

⁶ bhii 'ö tɔɔ n 'bhamε do 'yö go 'ta 'gü, 'yö -wo n -ta =nε,
pë gbε 'yaa n -gɔ kö 'aan- nu -a -dhë.» ⁷ 'Ö =ya kë =nε, -a
'bhamε =ya bɔ kɔɔ =yaa- pö -a -dhë: «-Bhö ü =kwaa' n -zü
'sengdhö! 'Ma 'kwεε ta 'saadhö =lakele 'ka, yië- ma 'në
-nu 'yië =waannu, n -kɔ yaa -mɔ -a -bha kö 'a =luu' -'aan-
'bluu- nu ü -dhë!»

⁸ =Ao', a- -pö ka -dhë yaa 'dho =luu' -yaan 'bluu- nu -a
-dhë, -an -bha -kë 'kobaɔngzë 'ka -sü -wun 'gü, 'kεε -yö
-dho =luu' - 'ö pë 'ö -dho =kaa' bhë 'ö- nu -a -dhë 'kwεε -ta
'ö -ma -na -kplawo bhë -a -wun 'gü. ⁹ =Dhε -kë 'dhö ma
-zë a- -pö ka -dhë: «-Ka pë -dhε -Zlan -gɔ, -yö -dho -a nu
ka -dhë; -ka pë =mεε' -Zlan 'piö, ka -dho -a yö; -ka 'kwεε
-ta -ma, -Zlan -yö -dho 'kwεε po ka -gɔ. ¹⁰ Bhii mε 'oo
mε 'ö pë -dhε -Zlan -gɔ, -ya -nu -a -dhë; 'ö mε 'ö pë =mεε

-a 'piö, 'yö- yö; 'ö 'kwεε -po mε 'yö 'kwεε -ta -ma -a -gɔ.
¹¹ 'Ö =ya kē =nε ka ziēn mε do -yö -dhö 'ö- -bha 'nē 'dho
 -dhö, =ya 'yuö- -dhε -a -gɔ, -yö -dho =mεε nu -a -dhē -a?
¹² 'Iin =ya pē -yan -dhε -a -gɔ, -yö -dho gian nu -a -dhē -a?
¹³ 'Wunyaakēmε -nu 'ka dɔ =nε, ka pē -sē -nu kaa- 'nē -nu
 -dhē -dhε -dɔ. =Dhε 'ö 'dhö, -mē 'yö -kē 'ö ka Dē 'yö -ya
 -sü 'ka dhang- 'gü, yaa 'dho -Zuu 'slööslö nu mε 'ö- -dhε
 -a -gɔ -a =dhē =ε?»

'Wun 'wo- dɔ Yesu -bha bhē -a -daa 'yö- -kē -an -gɔ
 (Matiö 12.22-30; Maakö 3.22-27)

¹⁴ Mε do -yö -kē 'tuunzē, bhii -zuu yaa -yö -kē -a 'gü.
 =Dhε 'ö Yesu -ya bho -a 'gü, 'yö yö 'we -sü -bha. 'Ö mε
 gbung 'wo -kē mü bhē 'ö -an 'te -yö tun. ¹⁵ 'Kεε mε 'bhaa
 -nu -wo -kē mü 'wo- pö: «Bεεzebilö 'ö tɔɔ dü 'ö -zuu yaa
 -nu -gɔmε 'ka bhē, 'yö -kɔ -mɔ 'wun -bha -sü nu -a -dhē,
 'ö -zuu yaa -nu kē -na -a 'ka bhē!»

¹⁶ 'Ö mε 'bhaa -nu -wa -kē kö 'waan- -a 'gü dan 'wo-
 pö -a -dhē: «-Bhö -dhidhaapē do 'yö dho -a -zɔn =nε ü
 bha -kɔ -mɔ 'wun -bha -sü bhē -yö -go -Zlan 'piö -a kē!»
¹⁷ Yesu -yö -an -bha -zotadhe -dɔ. =Dhε -kē 'dhö, 'yö- pö
 -an -dhē: «'Sεgɔ =suu'- 'oo =suu'- 'wo 'ko zē -na wo 'ko 'ka
 -an 'dhiötodhε 'ö tɔɔ -an 'gü =siö' -sü, -an -bha 'kɔ -nu
 -wo -dho -lo. ¹⁸ =Ya kē =nε dü =ya 'ko zē ö -de 'ka, -a -bha
 'sεgɔ -dho =glɔɔ -kɔklē =ε? Bhii ka- -pö =nεε a -zuu yaa
 -kē mε -nu 'gü, 'ö tɔɔ Bεεzebilö =nε 'ö -kɔ -mɔ 'wun -bha
 -sü nu n -dhē. ¹⁹ =Ya kē 'dhö kö dö 'ö -kɔ -mɔ 'wun -bha
 -sü nu ka -bha mε -nu -dhē 'wo -zuu yaa -kē -a 'ka ε? Ka
 -de -bha mε -nu -wa -zɔn =nε za yaa -yö ka 'piö. ²⁰ 'Wun
 gia- 'ka, -Zlan -bha 'piigbeedhε =nε 'a -zuu yaa -kē -a 'ka,
 kö -Zlan -bha -gludēdhε =ya nu ka 'piö 'saadhö.

²¹ Bhii =ya kë =nE gɔɔn- 'gügbeezë 'ö 'ko =zaa' -piö 'dhoë- -gɔ, =ya ö -zo kë ö bha 'kɔ 'piö, -a -bha kɔɔpë 'plE -dho =waannu -së 'ka.

²² 'Ö gɔɔn- do 'yö- 'gü 'dho 'gbee- 'yö -ziö -a -ta, =ya -wo 'ö =ya 'to -a 'gbee- 'ka -a -ta, -ya -bha 'ko =zaa' -piö 'yö ö -zo yö -a -bha bhë -ya 'plE -sü -a -gɔ; 'go mü 'yö- -bha pë -nu 'yö- sü bhë, 'yö- -glu ö -bha mE -nu 'ka.

²³ A- -pö ka -dhë: ME 'yaa n 'piö, kö ma mE 'yaa -mü; 'go mü mE 'ö yaa nu n -dhë ma pë -kpɔ 'kuë- -sü 'gü, kö -yö -nu n -ma pë 'pɛn =dhia.»

'Wun 'ö -gban -zuu yaa -bha -yE 'zü -sü -bha -a =blEɛ' - 'ö Yesu -ya wo

(Matiö 12.43-45)

²⁴ 'Yö Yesu -ya pö: «-Zuu yaa -ya 'go mE -nu 'gü, 'yö dho 'ö =nië nië -dhe 'ö mE gbE 'yaa- -bha -a -bha kö -yaan ö -yadhE =mEɛ'-. =Ya kë =nE 'yaa- yö -na, 'yö- pö ö -de -dhë =nEɛ: <A -dho yE n 'zü 'a dho n -yadhE 'a go -a -bha bhë -a -bha.» ²⁵ 'Ö -yE ö 'zü 'yö nu; 'yö -dhe mE 'ö -kë -a -bha 'dhiö bhë -a yö kö =ya kë =nE 'kɔ 'ö -a 'gü -dhe 'dho go -sü 'ka, 'ö pë 'plE 'dho -dho 'kuë- -sü 'ka -a 'gü bhë -a 'dhö.

²⁶ =Ya kë 'dhö 'ö -zuu yaa 'slaple 'ö -an këwun 'dho ya 'ö =ziö' -a -ta bhë 'yö -an kpa ö -bha, 'ö wo 'plE 'wo nu 'wo wo -yadhE kun -dhe bhë -a -bha. =Ya kë 'dhö zlöö kö gɔɔn- 'ö bhë -a -bha 'wun kë -kɔ =ya kë ya, =ya ziö -a mE 'ö 'dhiö -a -ta.»

=Zuögludhi -wun giagia

²⁷ =Dhe Yesu =ya yën 'wun 'ö bhë -a =blEɛ' -sü -bha, 'ö dhebɔ do -yö -bɔ mE gbung 'gü, 'yö- pö: «=Zuögludhi -yö kë dhebɔ 'yö ü -gu sü 'yö ü gbaa 'yɔn 'ka bhë -a -gɔ!»

²⁸ 'Ö Yesu -ya -pö -a -dhë: «=Zuögludhi -yö kë =zian' mE 'wo -Zlan -wo ma 'ö 'wo- =bhlë -ya -an -gɔ.»

-Dhidhaapë do -dhε -sü

(Matiö 12.38-42)

²⁹ =Dhε 'ö mε -nu 'dho bhɔ -na 'kuë- =va Yesu -zü, 'yö- pö -an -dhë: «Mε 'bhee- -nu 'wo =dεε =nε -a 'gü =nε -an këwun 'yaa -së; wo 'ö 'wo 'dhö bhë, 'wo -dhidhaapë 'yö dho kë =duakëpë 'yö go -Zlan 'piö 'wo- =mεε, 'kεε -dhidhaapë gbε 'ka 'dho kë -a 'ke yaa kë Zonasö -bha -dha ga -gɔ -sü 'ka; ('kεε kö =ya -dhεkpaoyi -yaaga kë 'yuö- 'guu). ³⁰ -Kɔ do 'ö Zonasö -yö =kaa' =duakëpë do 'ka, mε -nu 'wo Ninivö -an -bha 'ka 'dhiö -be bhë, -kɔ do bhë -a 'ka 'ö ma 'a Mεgbö 'ka 'a dho kaa mε -nu 'wo =dεε =nε -an -bha =duakëpë do 'ka. ³¹ -Zlan -bha zakanyi 'ka, -gludhe 'yö -kë Seba -sε =kɔɔnmε 'ka bhë -yö -dho =luu'- mε 'bhee- -nu 'wo =dεε =nε -a 'gü -an -gɔ, 'yö za -lo -an tuö; bhii 'ö tɔɔ -yö -go 'sε =gbiin gbε -ta, 'yö nu 'yö ö 'to to Salomɔ -wo 'ö 'kpaakpadhε 'ö -Zlan -ya nu -a -dhë bhë -a -bha. Yö do bhë 'zü, -dhε 'ö =nε -a 'gü mε do 'yö =va 'ö =zië' Salomɔ -ta -yö zö. ³² 'Go mü -Zlan -bha zakanyi 'ka, mε -nu 'wo Ninivö -wo -dho =luu'- mε 'bhee- -nu 'wo =dεε =nε -an -gɔ, 'wo za -lo -an tuö, bhii 'ö tɔɔ =dhε Zonasö =ya -Zlan -wo =blεε' -an -dhë, -wo wo -bha -kë -a 'gü -sü =dhië -kwaä -Zlan 'piö, 'kεε kö mε 'yö =va 'yö =zië' Zonasö -ta 'yö zö.»

Bun -bha -dhεpuudhε

(Matiö 5.15; 6.22-23)

³³ 'Ö- pö: «'Waa =labang dɔ kö -waan -a -bin, 'iin kö -waan 'gbonggbo 'gblü -a -ta. -Abi!' -Wa -dɔ =zian' ö -dɔ -a -ta dhuö -pë -ta; -yö -kë 'dhö kö mε -nu 'wo -da -na kɔɔ bhë -waan -dhεpuudhε yö. ³⁴ Mε 'yan -yö -kë =nε mε bun -bha =labang 'dhö. 'Ö =ya kë =nε -potaasü =ya kë -an -gɔ, kö bun -yö -dhεpuudhε 'gü; 'kεε =ya kë =nε -potaasü 'yaa -an -gɔ kö bun -yö -dhεtiidhε 'gü. ³⁵ =Dhε 'ö 'dhö kö -ka ka -zo kë ka -de 'piö, kö =kun 'ö -dhεpuudhε 'yö ka 'gü

bhë 'yö -kë ka -gɔ -dhɛtiidhɛ 'ka. ³⁶ 'ö =ya kë =nɛ ka bun -dhɛ 'saadhö =ya 'bhü, 'ö -a -dhɛ gbɛ yaa 'to -dhɛtiidhɛ 'gü, -dhɛpuudhɛ -dho -a pa =nɛ -kɔ 'ö =labang 'dho ö bha 'bhü -sü yö -na -a 'ka kɔɔ bhë -a 'dhö 'papadhö.»

Yesu -yö Falizi -mɛ -nu waa- tɔnggɔmɛ -nu këwun -nu -blɛɛ

(*Matiö 23.1-36; Maakö 12.38-40*)

³⁷ =Dhɛ Yesu =ya yën 'wun =blɛɛ' -sü -bha 'dhö, 'ö Falizi -mɛ do -ya =dhɔɔ -kë ö -gɔ kɔɔ kö 'waan- pë -bhö. Yesu -yö -dho -a -gɔ kɔɔ, 'yö- -nia kun kö -waan pë -bhö. ³⁸ Falizi -mɛ bhë -a 'te -yö -tun -kɔ 'ö Yesu yaa- 'zlu =nɛ -an -bha wɔ 'dhö -yaan =tun pë -bhö -na bhë -a -wun 'gü. ³⁹ 'ö Dëmɛ -ya pö -a -dhë: «Pë 'ö Falizi -mɛ -nu, 'ka -a 'ka, =ga 'ö =nɛ: Ka 'yi mü -kɔɔ -nu waa- 'tia- -nu -an bun 'kpaan -zlu 'kɛɛ 'kaa -an 'gü -dhɛ 'zlu; ka -de =zuö' 'piö, ka -ya -sü 'ka =kwaan -sü waa- 'glu yaa -an -wuën! ⁴⁰ 'Wun -yö 'yaan -mɛ -nu 'ka =nɛ! -Zlan 'yö pë plaan -dhɛ -pë -kë bhë, yö do kun 'ö pë 'gü -dhɛ -yuö -kë 'pö a? ⁴¹ -Ka pë -nu nu ka =zuöga 'plɛ 'ka =zian', 'ka pë -nu 'wo ka -gɔ -an nu 'yenamɛ -nu -dhë; =ya kë 'dhö ka -bha pë 'plɛ -dho kë 'slööslö.

⁴² 'Yena -wun -dho kë ka 'ka, Falizi -mɛ -nu, 'ö tɔɔ ka ka -bha pë 'gɔɔ- do -naa -bho ka -bha 'too =dhɛɛ' -pë 'sɛnsɛn 'plɛ 'ka, 'ö 'kaa ka -zo -kë ka -de 'piö, -kë kpengdhö -sü 'ka waa- -Zlan -dho -ya ka =zuö' 'piö -sü 'ka bhë. Pë 'ö 'ka dho -a kë -bezë 'ö bhë, kö -yaan 'to -an mɛ -nu 'wo to -an -bha.

⁴³ 'Yena -wun -dho kë ka 'ka, Falizi -mɛ -nu, 'ö tɔɔ ka -dho -kë -yadhɛ =bhlëzë -nu 'ö 'wo -bhɔkuëkɔ -nu 'gü bhë -an 'ka 'iin kö mɛ -nu -wo -mɛɛ kë ka 'ka =bhlë 'gü 'dhëédhɛ -nu 'gü.

⁴⁴ 'Yena -wun -dho kë ka 'ka, 'ö tɔɔ ka -kë =nɛ blɔɔn- 'ö mɛ gbɛ 'yan 'yaa- yö 'ö 'wo =taa -a -ta, 'waa -a =tɛi' dɔ =nɛ mɛ =glöö 'buu -ya 'gü bhë -a 'dhö!»

⁴⁵ =DhE -kë 'dhö 'ö tōnggōmE do -ya pō Yesu -dhē: «N -GōmE, ü 'wun =blEε' -na =nE -kō bhē -a 'dhö kö 'si 'ü- bho -na yi -de 'pō yi -gō bhē!» ⁴⁶ 'Ö Yesu -ya -daa -kë -a -gō 'ö- pō: «'Yena -wun -dho kë tōnggōmE -nu ka -de 'pō ka 'ka! Bhii 'ö tōō ka =kwEε- =va -sü 'ka- dō mE -nu tuö 'ö 'kaa nu -an -dhē 'bhe 'tee wo kö 'kaan- -an -bha =kwEε- -nu bho -an -ta.

⁴⁷ 'Yena -wun -dho kë ka 'ka! Bhii 'ö tōō -Zlan -wodhiōlomE -nu 'ö ka 'bhEma -nu -wo -an zē bhē ka- blōōn- -ta dhuö -dhE -pē -kē. ⁴⁸ -A -kë 'dhö -sü 'gü ka- zōn =nE ka 'bhEma -nu -bha yuö kë -kō 'yi- -kan ka 'dhii! Bhii wo -zē -wo -an -zē, 'ö ka -zē 'ö 'ka 'kō -nu dō -an blōōn- -ta. ⁴⁹ Bhii -Zlan -ya -blEε ö -bha 'kpaakpadhE 'ka 'dhiö -be =nEε: A -dho ma -wodhiōlomE -nu waa- ma bōmE -nu bō -an -dhē; -wo -dho -a mE 'bhaa -nu zē 'ö 'wo- mE 'bhaa -nu 'klo bhō.

⁵⁰ 'KEε pē dho kë 'ö tōō mE -nu 'wo =dEε =nE -a 'gü bhē, -an 'klo -dho bhō -Zlan -wodhiōlomE -nu 'wo -an zē 'ö sü 'kpongtaadhE züdüyi -bha bhē -a -wun 'gü ⁵¹ 'Ö sü Abelö zē -yi 'ö -kē mE zē -sü -blEεzē 'ka 'kpongtaa zō bhē -a -bha -yö yōē Zakali 'wo- zē sla- bho -dhE waa- -dhE 'slööslö -dhE =duö -an ziēn bhē -a -wun 'gü. A- -blEε ka -dhē giagia 'ka =nEε: Mε -nu 'wo =dEε =nE, -an 'klo -dho bhō mE zē 'ö -an 'bhEma -nu -wa wo bhē -a -wun 'gü.

⁵² 'Yena -wun -dho kë ka 'ka, tōnggōmE -nu, bhii 'ö tōō 'ka =lakele 'yö dho 'kwEε po mE -nu -gō kö -waan -Zlan -bha 'wun -nu dō bhē, 'ka- sü 'ö ka 'ö ka 'ka 'dho -da kōō bhē, 'ka- -kē 'ö mE -nu 'wo- -dhō =kaa' kö 'waan- -da kōō bhē, 'kaa 'we -a -bha kö -wo -dakōōdhE yō.»

⁵³ =DhE 'ö Yesu =ya 'go -dhE bhē -a 'gü, tōnggōmE -nu waa- Falizi -mE -nu -wo yō -ziö -a 'piö -sü 'gü -naazuēdhe 'ka, 'ö 'wo =dhEε' -nu kpō -a -gō 'wun -nu =plēzē -gEη 'ka; ⁵⁴ 'kEε -yö -kē 'slē 'ka 'wo- -kan -a -gō -a kēdhE =mEε' -sü 'ka kö -waan -a 'kun ö -wo -nu -ta.

12

-Zo -kë -de 'piö mε 'yan -ta -wun kë -mε -nu -gɔ -sü
(Matiö 10.26-27)

¹ -A 'töng bhë -a 'ka, mε -nu -wo -dho wo 'ko =bhaa -vuu =plëezë 'ka. 'Ö =dhε to zlöö kö -wo =taa' -na wo 'ko -nu -gεn 'dhε -ta, 'ö Yesu -yö =dhië ö bha =guë' -nu 'piö, 'yö-pö -an -dhë: «-Ka ka -zo kë ka -de 'piö Falizi -mε -nu 'ö -an -bha 'wun kë -kɔ -yö -kë =nε =bluubhεεpë 'dhö bhë -an -gɔ, 'ö tɔɔ mε 'yan -ta -wun kë -mε -nu -mü -an 'ka! ² Pë 'yö -bin -sü 'ka -a 'plε -yö -dho yö -dhεgbeadhε 'gü; 'ö 'sloo 'ka -wun 'yö -bin -sü 'ka 'yö dho yö plaan. ³ -A -wun 'gü, 'wun -nu 'ka dho -a =blεε' - -dhεtiidhε 'gü, 'wo dho -a ma -dhε 'po -sü 'gü; 'ö 'wun -nu 'ka dho -an =blεε' - ka 'ko 'toodhö ka -gɔ kɔɔdhε -nu -bha, 'wo dho -a =blεε' - mε -nu ziën.»

-Suö -a -dhë -mε
(Matiö 10.28-31)

⁴ «'Wun mε 'ö =nε a- -blεε mε 'ka n 'bhamε -nu 'ka ka -dhë: Kö =kun 'ka -suö mε -nu 'wo dho ka zë, 'ö 'go mü waa 'dho pë 'waa gbε kë gbɔ bhë -an -dhë. ⁵ A -dho mε 'ka dho suö -a -dhë -a -zɔn ka -dhë: -Ka 'suö -Zlan 'ö =ya mε 'sü 'ö -kɔ -mɔ 'wun -bha -sü 'dhoë- -gɔ kö -yaan mε -zuö =glöötiaandhö 'siö 'gü bhë -a -dhë. =li-, a- -pö ka -dhë: -Ka 'suö -a -dhë 'dhε!

⁶ Kë 'kwa- wo =nε 'waa =zöng' 'sɔɔdhu 'dhɔɔ do 'wëü- 'tama ga =plε -bha -a? 'Kεε kö -Zlan -zlö 'yaa trö -a do -de -bha. ⁷ 'Go mü 'ö ka tuö -wun 'plε 'dho -dhong' -sü 'ka. Kö =kun 'ö 'suö -yö ka -kë, ka -wun =yö 'gbee- 'yö =zië' =zöng' -nu -ta!»

-We Yesu -wun -bha -sü 'iin -kploo -a -wun 'ka -sü
(Matiö 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ 'Ö- pö: «A- -pö ka -dhë: Mε 'oo mε 'yö 'dhoë- -a pö mε -nu ziën -yö n -ma 'ka, ma 'a Mεgbö 'ka 'pö a -dho -a

pö -Zlan -bha bɔmɛ -nu -dhë -yö n -ma 'ka. ⁹'kɛɛ mɛ 'oo mɛ 'ö 'dhoë- pö mɛ -nu ziën 'yaa n dɔ, ma 'a Mɛgbö 'ka 'pö, a -dho -a pö -Zlan -bha bɔmɛ -nu -dhë 'maa- dɔ.

¹⁰ Mɛ 'oo mɛ 'ö 'dhoë- 'wun yaa =blɛɛ'- ma 'a Mɛgbö 'ka n 'ka, -Zlan -dho ziö -a -bha 'wun yaa 'ö 'dhö bhë -a -ta; 'kɛɛ mɛ 'ö 'dhoë- 'wun yaa =blɛɛ'- -Zuu 'slööslö -gɔ, yö 'ka 'dho ziö -a -bha 'wun yaa 'ö 'dhö bhë -a -ta.

¹¹ =Ya kē =nɛ =wa ka 'kun, 'to 'ka- wo -na n 'piö bhë -a -wun 'gü, 'ö =wa 'dho ka 'ka Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ 'gü, 'iin 'dhiö -sü -mɛ 'ka -mɛ -nu, 'iin 'sɛ =kɔɔnmɛ -nu -an 'dhiö kö -waan 'wun dɔ ka -bha, kö =kun 'ka dɔ pē 'ka dho -a =blɛɛ'- -a -wun =zɔnnɔg' -ta ka -de -gɔ -wun =blɛɛ' -sü 'gü; ¹² bhii -Zuu 'slööslö -dho 'wun 'ka dho -a =blɛɛ'- -a -zɔn ka -dhë 'töng gia- bhë -a 'ka.»

'Wun =zuan' 'yö -gban =bhɔɔmɛ 'ö 'yaa 'wun dɔ -a -bha

¹³ 'Töng bhë -a 'ka, mɛ do -yö -bɔ mɛ gbung ziën 'ö- pö Yesu -dhë: «N Dëmɛ, -bhö -a pö n dheglu -dhë, pē -nu 'ö yi dē -ya to yi -gɔ bhë 'yi -an -glu!»

¹⁴ 'Ö Yesu -ya -daa -kē -a -gɔ 'ö- pö: «Gɔɔn- =nɛ, dö 'ö n -ya kö 'aan- kē ü bha za -nu 'kan -mɛ 'ka, 'iin 'aan- kaa- pē -nu -glu ka 'ka ɛ?»

¹⁵ =Dhɛ =ya kē 'dhö, 'ö- pö -an 'plɛ -dhë: «Kö =kun 'ka -klu =bhɔɔpē -nu -bha, bhii mɛ -bha -kē -a 'gü -sü yaa 'dho yö =bhɔɔpē -nu -bha -kē -a -gɔ -sü -bha, 'kö -kē =nɛ -yö =bhɔɔzē =duö 'dhee.»

¹⁶ 'Yö Yesu -yö 'wun =zuan' do -zɔn -an -dhë 'ö- pö: «Gɔɔn- =bhɔɔzē do 'ö tapē -nu -wo -kē -a -gɔ =va -yö -kē -dhö; 'yö pē -yö -dhi -a -gɔ. ¹⁷ 'Yö ö -zo -ta 'ö- pö ö =zuö' 'piö =nɛɛ: «A -dho -a kē -kɔklē =oo? =Dhɛ 'a dho ma pē -nu -lo -a -bha, 'maa- yö -na!» ¹⁸ 'Yö- pö ö =zuö' 'piö 'zü =nɛɛ: «Pē 'a dho -a kē 'ö =nɛ: A -dho ma 'slëëdhɛ -nu wü 'a- gbɛ =va kē, 'ö 'a ma -mlü -nu waa- ma pē -sɛɛbɔ 'töüdhö 'a -lo -a 'gü. ¹⁹ =Ya kē 'dhö kö ma pē 'plɛ 'dhiö =ya -mɔ, bhii kö n

-bhöpë -nu =wa kë =va -kwe =plëezë -bha 'ka, kö n =yaannu -sü -mü 'aan- n 'tεε pa, 'aan- -bhöpë -nu -bhö 'aan- müpë -nu mü =zuögludhi 'ka.»

²⁰ 'ΚΕΕ -Zlan -ya -pö mε 'ö 'dhö bhë -a -dhë: «ΓΟΩΝ- 'ö 'yaa- 'wun dɔ =nε, gbeng -yi do 'ö =dεε =nε -a 'gü =nε ü bha 'të -sü -yö -dho =gbaannu, =ya kë 'dhö pë -nu 'ü -an =waannu ü -bha 'ka =nε, dö 'yö dho to -a -gɔ -ε?» »

²¹ 'Ö Yesu -ya pö 'zü =nεε: «-Κɔ do 'ö =nε 'yö dho kë -a 'ka mε 'yö ö -bha -bhɔɔpë -nu 'kpuε- 'kpɔ -na yö gia- ö -bha 'ka ö -de -yö =bhɔɔzë -sü 'ka bhë -a 'ka, 'kεε kö -yö 'fεεzë -Zlan wö 'dhiö.»

-Zo -yö -Zlan -bha -sü

(Matiö 6.25-34)

²² =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -ya pö ö bha =guë' -nu -dhë: «-A -wun 'gü a- -pö ka -dhë: Kö =kun 'ka dɔ -bhöpë 'ka dhoë -bhö 'kaan- -tosiadhe kë -a -ta -a -wun =zɔnng' -ta, 'iin sɔ -nu 'ka dhoë -da ka -bha -an -wun =zɔnng' -ta 'pö, ²³ bhii -kë -a 'gü -sü -wun =yö 'gbee- 'ö =zië' -bhöpë -wun -ta, 'ö kwa bun -wun 'dho 'gbee- 'ö =zië' sɔ 'ka dho -a -da ka -bha -a -wun -ta. ²⁴ -Ka mua- -nu -ga! 'Waa pë gbε ta -waan 'dho -a 'kan, 'ö -an -bha 'siödhe 'iin 'slëédhe gbε 'yaa -dhö, 'kεε -Zlan -yö -bhöpë -nu -an -dhë 'sa. Ka -wun =yö 'gbee- 'ö =zië' -ma -nu -ta! ²⁵ Dö -mü ka ziën 'yö dho -mɔ -a -bha kö -yaan ö -de -bha yi -da 'dhiö -a -bha -dɔ -de -wun =zɔnng' -ta -sü -wun 'gü i? ²⁶ =Dhε 'ö ka -kɔ gbε 'ka 'dho -mɔ pë 'sεnsεn -nu 'wo =nε -an kë -sü -bha =nε, -më -kë 'ka dɔ ka -de -wun =zɔnng' -ta pë -nu 'wo to -a -wun 'gü i? ²⁷ -Ka 'lübin -kë -së -kɔ -nu -ga bhë 'dhε! 'Waa yuö gbε kë 'iin 'waa =yee'- =zloo'- -waan 'dho sɔ bɔ, 'kεε a- -pö ka -dhë ka gia-, ka Salomɔ 'ö -kë -gludë 'ka 'kpa bhë -a -bha -kë =bhɔɔzë -kɔ -wun -dɔ. -Yö -kë 'dhö 'kεε sɔ 'yö 'yan dho kë -së =nε 'lübin -nu 'wo =nε -an do 'dhö yaa kë

-a -gɔ. ²⁸ =Ya kë =nɛ 'lübin 'ö bhlö- lɛnng =nɛ, -Zlan =yaa-
 -kë -së, 'kɛɛ kö =dhia' -wo -dho -a -güö, -më 'yö- -kë ka -de
 'pö yaa 'dho ö -zo kë ka buɛnpë -nu -wun 'piö 'pö e? Ka
 -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü bhë, kë 'ö- wo 'tee bhë yö -mü!
²⁹ Kö =kun 'ka dɔ pë 'ka dho -a -bhö waa- pë 'ka dho -a mü
 -a -wun =zɔnng' -ta -an =mɛɛ' -sü 'ka -kplawo, 'iin kö =kun
 'ka ka -zo -ta pë gbɛ -wun 'gü, ³⁰ bhii 'kpongtaamɛ -nu
 'ö 'waa -Zlan dɔ bhë =nɛ 'ö- -wun 'gü 'wo pë -nu bhë 'wo
 -an =mɛɛ' -na -kplawo bhë. 'Kɛɛ ka -zë ka Dë -ya =tɛi' -dɔ
 =nɛ pë -nu 'wo bhë ka -bha -wun -ya -bha. ³¹ 'Wun -nu 'wo
 -gban -Zlan -bha, -kaa -an =mɛɛ' 'dhiö =kun; =ya kë 'dhö,
 -yö -dho pë -nu 'wo to -an nu ka -dhë.»

=Bhɔɔpë -nu 'wo dhang- 'gü

(Matiö 6.19-21)

³² 'Ö- pö: «Ma =guëzë -nu, 'kö -kë =nɛ ka 'tee 'dhee, kö
 =kun 'ö 'suö -yö ka -kë, bhii -yö -kë ka Dë -dhë -së kö 'ka
 kë -a -bha -gludëdhɛ 'gü -në -nu 'ka! ³³ Ka -bha pë -nu
 'wo ka -gɔ, -ka -an 'dhɔɔ dɔ, 'ka- =naɔ -nu nu 'fɛɛmɛ -nu
 -dhë. -Ka ka -bha =naɔ -da -a 'gü -pë -nu 'ö- 'gü 'yaa =siö'-
 -a -yuö kë, 'ka ka -bha =naɔ -nu -da dhang- 'gü -dhɛ 'ö-
 'gü -yö 'ka 'dho =siö'- 'gbɛɛdhö bhë -a 'gü, bhii =kwaanmɛ
 gbɛ 'ka 'dho -wo 'ma 'iin 'lɔɔn -nu gbɛ 'yaa 'ma -yaan -a
 =siö'-. ³⁴ Bhii -dhɛ 'ö ü bha =naɔpë -nu 'dho -a -bha, 'ö ü
 =zuö' 'dhoë- -bha 'pö.»

Yuökëmɛ -nu 'wo -ya wo 'yaan

³⁵ 'Ö- pö: «-Ka -zo kë ka -de 'piö, 'ka ka -bha -du kwi dɔ
 sɔ -ta, 'ka ka -bha =labang dɔ! ³⁶ -Ka kë =nɛ yuökëmɛ -nu
 'wo -ya wo -gɔmɛ -gɔ -an 'dhö! 'Ö =ya kë =nɛ -an -gɔmɛ
 =ya 'go 'wlaan- -ta =ya nu yi 'oo yi 'ka, 'ö =ya 'kwɛɛ -ta -ma
 kö -waan 'to mü -waan 'kwɛɛ 'po -a -gɔ. ³⁷ =Zuögludhi -yö
 kë yuökëmɛ -nu 'ö -an -gɔmɛ =ya nu, 'ö dho -an yö -ya
 'yaan -sü 'ka -an -gɔ! Bhii a- -pö ka -dhë 'wun gia- 'ka -an

-gɔmɛ -yö -dho ö bha -du kwi dɔ sɔ -ta 'yö -yadhɛ nu -an -dhë kö -waan pë -bhö, 'yö -bhöpë nu -an -dhë. ³⁸ Ö =ya kē =nɛ =ya nu gbeng ziën 'iin 'töng gbɛ 'ka, =ya -an yö -ya 'yaan -sü 'ka, kö =zuögludhi -yö kē mɛ -nu 'wo 'dhö bhë -an -gɔ! ³⁹ -Yö kē ka 'yaan =nɛ 'kɔdɛmɛ -yö =kwaanmɛ nu -yi -dɔ -bezë, yaa 'dho ö =kwaan' -a -zü kö -yaan -da kɔɔ. ⁴⁰ Kö ka -de 'pö, -ka ka -zo kē ka -de 'piö, bhii ma 'a Mɛgbö 'ka, n -yɛ 'zü -yi 'a dho nuë bhë 'kaa- dɔ!»

Yuökëmɛ -to -wo 'gü -sü -zë waa- yuökëmɛ 'ö 'yaa 'to ö -wo 'gü

(*Matiö 24.45-51*)

⁴¹ =Dhɛ =ya kē 'dhö, Piɛɛ -ya -pö: «N Dɛmɛ, 'wun =zuan' 'ö =nɛ ü- -zɔn yi -de 'sloo yi -dhë, 'iin ü- -kē mɛ 'saadhö yi -dhë e?»

⁴² Ö Dɛmɛ -ya -daa -kē -a -gɔ 'ö- pö: «Yuökëmɛ 'ö to ö -wo -ta 'yö 'wun dɔ, 'ö tɔɔ mɛ 'ö- -gɔmɛ 'dho 'wun 'plɛ -lo -na -a kwɛɛ kö mɛ -nu 'wo to -yaan -an -bha -bhöpë nu -an -dhë 'töng 'wo dho -bhöpë =bhöe' -a 'ka bhë. ⁴³ =Zuögludhi -yö kē yuökëmɛ 'ö- -gɔmɛ -yɛ 'zü 'töng 'ka -yaan nu ö =plöö 'yö dho -a yö yuö -nu 'yö- nu -a -dhë bhë -a 'dhiö bhë -a -gɔ. ⁴⁴ A- -pö ka -dhë 'wun gia- 'ka: -A -gɔmɛ -yö -dho ö bha pë -nu 'saadhö -a 'kluën bho -a -bha. ⁴⁵ 'Kɛɛ =ya kē =nɛ yuökëmɛ 'ö 'dhö bhë =yaa- pö ö -de 'gü =nɛɛ: «N -gɔmɛ 'yaa nu -na 'siö-», 'ö =ya -ya yuökëgɔɔn -nu 'iin yuökëdhoo -nu mɛ 'wo to -an -ma -sü 'gü, 'ö -ya ö -de nu pë -bhö -sü waa- -drɔɔn 'yi mü -sü -an -dhë, ⁴⁶ -a -gɔmɛ -dho nu yi 'ö 'yaa- dɔ 'iin 'lɛlɛ 'yaa- dɔ 'pö -a 'ka. -Yö -dho yuökëmɛ 'ö bhë -a 'klo bhɔ 'gbee- 'ka, 'yö- -kē 'yö dho mɛ -nu 'ö 'waa -Zlan -bha mɛ 'ka -an 'piö.

⁴⁷ Yuökëmɛ 'ö pë 'yö- -gɔmɛ 'dho -a 'piö 'yö- dɔ, 'kɛɛ 'ö 'yaa- 'piö kö 'yö -an kē bhë, -a 'klo -dho bhɔ -klaa -yan =plëzë -sü -a -bha -sü 'ka, ⁴⁸ 'Ö =zië' yuökëmɛ 'ö pë 'ö-

-gɔmε 'dhoë- 'piö 'yaa- dɔ, 'kεε 'ö 'wun -nu 'ö 'waa -së 'ö -an -kë, 'ö- -bha -klaa -yan -dho kë 'tee bhë -a -ta. Mε 'ö 'wo pë nu -a -dhë =va =nε, 'wo dho pë -dhε -a -gɔ 'pö =va. 'Ö mε 'wo pë 'kluën bho -a -bha =va, 'wo dho -a -dhε -a -gɔ =va 'zü!»

Yesu -yö -kë 'gügludhe 'ö dho -da mε -nu ziën bhë -a -bɔa -ta 'ka

(Matiö 10.34-36)

⁴⁹ 'Yö- pö 'zü: «A -nu 'siö -da =dhia 'kpongtaa. -Mé 'kpaan 'ö dho kë n -dhë -së -yaan zië -a -bha 'kun -sü -ta -ε! ⁵⁰ 'Kεε 'dhiö -blεεzë a -dho bɔ 'yënnghɔdhe 'gü; n =zuö' =ya -da -dewo -a 'yena 'gü -yaan 'dho -yaan yöë -a 'dhiö -mɔ 'kuë -yi -bha! ⁵¹ -Yö -kë ka -zo 'piö =nε a -nu =zuöyagluu nu =dhia 'kpongtaame -nu -dhë -a? A- -pö ka -dhë: -Abi', 'kεε 'gügludhe -da ka ziën -sü -mü =zian', bhii 'ö tɔɔ mε 'bhaa -nu -wo -dho we n -wun -bha, 'ö -an 'bhaa -nu -wo -kɔ n -wun 'ka. ⁵² =Dεε =nε -a 'gü zlöö, 'gügludhe -yö -dho -da 'kɔ do 'gü -mε -nu 'wo wo 'kuëdhö 'sɔɔdhu -an ziën; mε -yaaga -wo -dho -trö mε =plε -bha, 'ö mε =plε -wo -ya mε -yaaga -bha. ⁵³ 'Nëdë -dho dɔ ö bha 'në -gɔ 'yënnng, 'ö 'në -de 'pö 'yö dɔ ö dë -gɔ 'yënnng; 'ö dhe dho dɔ ö 'dhu -gɔ 'yënnng, 'ö- 'dhu -de 'pö 'yö dho dɔ ö dhe -gɔ 'yënnng. 'Në gɔɔn- dhe -dho dɔ ö bha 'në bɔɔ -gɔ 'yënnng, 'ö 'në bɔɔ -de 'pö 'yö dɔ 'në gɔɔn- dhe -gɔ 'yënnng.»

=Duakëpë -nu dɔ -sü

(Matiö 16.2-3)

⁵⁴ Yesu -ya -pö 'zü mε gbung 'wo -kë mü -an -dhë: «'Sε 'ö =nε -a 'gü, =ya kë =nε dha =ya nu lan- -püö =zian', 'ö 'ka to mü 'ka- pö dha 'dhoë- ban; =ya kë 'ö- -de -kë. ⁵⁵ 'Ö 'ka- ma =nε 'tëë -yö -piö -na lan- 'sian 'piö -kwεε- 'gü =zian', 'ka- pö 'siö 'dhoë- dɔ, =ya kë 'ö- -de -kë. ⁵⁶ 'Ö, mε 'yan -ta

-wun kë -mε -nu! Ka -kɔ -yö -mɔ -a -bha 'ka =duaköpë -nu
'wo dho kë sia- 'iin dhang- 'gü -an dɔ; =dhε =ya kë 'dhö,
-më 'yö- -kë 'wun -nu 'wo =dεε =nε -a 'gü bhë 'ö 'kaa- gεn
kpinngdhö dɔ =ε?

Dhidhe 'ü dho -a =mεε' kaa- ü yaagümε ka ziën

(Matiö 5.25-26)

⁵⁷ -Më -kë ka gia- 'kaa 'wun 'ö kpengdhö -a -bho 'kou dɔ
=nεε? ⁵⁸ =Ya kë =nε mε =ya 'wun dɔ ü -bha, 'ka 'dho -na
zakanmε -nu 'dhiö, -bhöë këdhε =mεε' ka -wo -yö -mɔ
'kuë kö ka =tun zian -ta; -yö -kë 'dhö kö =kun 'ö dho ü dɔ
zakanmε -nu kwεε, kö zakanmε -nu -de 'pö -waan ü dɔ
'dhasi -nu kwεε, kö 'dhasi -nu -de 'pö -waan ü -zuö -kanso
'gü. ⁵⁹ A- -pö ü -dhë =nεε: Ü 'ka 'dho go -kanso 'kɔɔdhö -a
'ke ü 'ka -su ga 'pë 'ö to ü -bha bhë -a 'dhiö 'to nu -a 'ka!»

13

-Ka ka -ta yö ka wɔ -kɔ yaa -bha 'ka =sië' -Zlan 'piö

¹ 'Töng 'ö 'dhö bhë -a 'ka, mε 'bhaa -nu -wo -nu Yesu
'piö, 'wo- pö -a -dhë: «Pilatö -yö Galile -mε 'bhaa -nu -zë
'töng 'ö 'wo sla- bhoë -Zlan -dhë bhë -a 'ka!» ² 'Ö Yesu
-ya -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «-Yö -kë ka 'gü =nε mε -nu
'wo Galile 'wo -an zë bhë, -an -bha =sɔɔn yaa =yö =va 'ö
=zië' Galile -mε -nu mε 'wo to bhë -an -ta, 'ö- -wun 'gü 'ö
'klobhɔdhe =suu'- bhë 'ö nu -an -ta -a? ³ A- -pö ka -dhë:
-Abi', 'kεε =ya kë =nε kaa ka -bha -kë -a 'gü -sü =dhië'
-kwa, ka 'plε ka -dho ga 'töüdhö =nε -an 'dhö! ⁴ 'Iin -dhe
'ka- -ga -a 'gü 'sengdhö bhë, mε -lü 'gɔɔ- do ö ga 'slεaga
'ö böü- 'kplong 'ö Siloe 'ö -an zë 'töng 'ö =loë' -a 'ka bhë
'wun -bha -to -an tuö -sü bhë, -yö =gbaɔnsü 'yö =zië' mε
-nu mε 'wo to 'wo Zeluzalεmë bhë -an -ta -wun -mü -a?
⁵ A- -pö ka -dhë: -Abi', 'kεε kaa ka -bha -kë -a 'gü -sü =dhië'
-kwa, ka 'plε ka -dho ga =nε -an 'dhö 'pö 'töüdhö!»

'Wun =zuan' 'yö -gban figö -lü 'ö 'wo- ta 'ö- -yö -a -bha -pë gbE 'yaa 'dhö bhë -a -bha

⁶ Go mü, Yesu -yö 'wun -blE -an -dhë 'wun =zuan' 'ka 'ö- pö: «ME do -yö 'ö -bha figö -lü do -ta 'ö -bha lEzE -dhE dhö; 'yö nu -kpɔɔ -a bhE -wun 'gü =dhia, 'kE yaa -bhE gbE yö -a tuö. ⁷ 'Yö- pö yuö -kë -a 'gü -mE -dhë: <-Bhö -dhE -ga 'dhE! Figö -lü 'ö =nE, =dhE 'a yö -kpɔɔ -a bhE -wun 'gü -sü -bha, -a -kwE kë -yaaga; 'kE n 'ka- bhE gbE yö -a tuö do. -Bhöë 'kan! -Më 'bhaa 'yö -kë -na -dhE 'ö dɔ -a -bha =nE -a -bha -kplawo bhë =E?> ⁸ 'Yö yuö -kë -a 'gü -mE -ya pö: <N -GɔmE, -bhö ü =kwaa' -a -zü -kwE mE 'ö =nE -yö ziö, a -dho 'sE pɔn 'a =nië -a 'ka -a -zü 'a 'dunng -lo -a 'piö. ⁹ =Ya kë 'dhö 'ma -dhE -ga, -kwE mE 'ö 'dhoë -kë =kwEa, -yö -dho 'ö bhE -ya, 'ö =ya kë =nE yaa bha, to 'a -kaan.> »

Yesu -yö dhebo do 'ö- 'tɔ- -siö, -a -dhE -bo Zuifö -nu -bha =glooyi 'ka

¹⁰ Zuifö -nu -bha =glooyi do 'ka, Yesu -yö -kë mE -nu =daan' =dhia -an -bha -bhɔkuëkɔ do 'gü. ¹¹ Dhebo do 'ö- 'tɔ- -siö -zuo yaa =kwaa', 'ö- -kwE =ya kë 'gɔɔ- do 'ö ga 'slEaga, 'ö 'yaa -dɔ zE nngdhö -dhE yö -yö -kë mü.

¹²⁻¹³ =DhE 'ö Yesu -ya yö, 'yö- =dhɔɔ -kë 'yö 'ö -kɔ -lo -a tuö -a pö -sü 'ka =nE: «Dhebo, ü 'tɔsiödhE =ya bo!» -DhE do bhë 'wo to -a -bha, 'yö -po zE nngdhö, 'yö yö 'tan -bho -Zlan 'tɔ 'piö -sü -bha. ¹⁴ 'KÉ Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ -gɔmE bhë, 'wun bhë yaa kë -a -dhë -së 'ö bhii kö Yesu =ya mE -dhE bo 'ö- wo wo -bha =glooyi 'ka bhë. 'Yö- pö mE gbung 'wo -kë mü bhë -an -dhë: «-DhE kpaɔyi 'slado =nE 'ö tɔɔ yuö kë -yi, -ka nu -a -bha kö -waan ka -dhE bo, kö -kun 'ka nu =glooyi 'ka!»

¹⁵ 'Ö DëmE -ya -daa -kë -a -gɔ 'ö- pö: «ME 'yan -ta -wun kë -mE -nu 'ka =nE! =Glooyi 'ka, ka ka -bha -du -nu 'iin

=soofang -nu -po 'ka dho -an 'ka 'yi mü =dhia! ¹⁶ 'Yö =dhe 'ö 'dhö =ne, -më -kë 'ö dhebo 'ö Ablaamö =suu'- -ta -në 'ka 'ö Satan -ya -lö 'ö -kwe =ya kë 'gɔɔ- do ö ga 'sɛaga =ne, 'yaa -së kö 'a =bhüö' 'wo =löë' bhë -a 'po =glooyi 'ka ε?»

¹⁷ -A -daa 'ö Yesu -ya -kë bhë, -yö lë- -kpɔ -dɔ -a -gɔ 'yënnɔ -mε -nu 'wo bhë -an -ta; 'ö mε gbung 'wo -kë mü bhë 'yö -an =zuö' 'glu -yö dhi 'wun -sεεbo -nu 'ö -an kë bhë -a -wun 'gü.

'Wun =zuan' 'ö -gban mutaadö ga -bha

(Matiö 13.31-32; Maakö 4.30-32)

¹⁸ Yesu -dho 'dhiö ö bha mε =daan' -sü 'ka, 'ö- pö: «-Më 'ö -Zlan -bha -gludëdhe -yö bhɔ -a -bha -ε? 'Iin -më 'a dho -a =zuan' =ε? ¹⁹ -Yö -kë =ne mutaadö 'ö bhɔ =kplɔɔ' ga -bha, 'ö mε do -ya -da 'sɛidhö ö bha pë ta -dhiadhö -a 'dhö; 'yö bhɔ, 'ö =kpea 'ö -ma -nu -wo wo 'kɔ dɔ -a -kɔ -nu -ta, -a -bha kë =va -sü -wun 'gü.»

'Wun =zuan' -yö -gban =bluubhεεpë -bha

(Matiö 13.33)

²⁰ Yesu -ya -pö 'zü =nεε: «-Më 'a dho -Zlan -bha -gludëdhe -wun -zɔn -a 'ka ε? ²¹ A -dho -a -zɔn =bluubhεεpë 'ö dhebo do 'dho -a -da -na 'bluubi 'kilong 'gɔɔ- =plε ö ga 'sɔɔdhu 'piö 'ö =yaa- 'yi bho 'ö -da -na bhë -a 'ka.»

'Kɔdhi 'sɔɔsɔ

(Matiö 7.13-14, 21-23)

²² Yesu -yö -bo pödhe =vava -nu waa- pödhe 'sεεn- -nu -an 'gü mε -nu =daan' -sü 'ka, 'ö dhoë Zeluzalεmë =zian'. ²³ 'Yö mε do -ya =dhεε' kpɔ =nεε: «N -Gɔmε, mε -nu 'wo dho dhasü yö bhë, -wo 'teete -a?» 'ö Yesu -ya -daa -kë -a -gɔ 'ö- pö: ²⁴ «-Ka ka 'gü dɔ ka -de -gɔ 'gbee- 'ka -da kɔɔ 'kɔdhi 'sɔɔsɔ -bha, bhii a- -pö ka -dhë mεdhεvadhe -wo -dho -a kë -dhë =mεε', 'kεε wo 'ka 'dho -mɔ -a -bha.

²⁵ 'Kεε =ya kë =nε 'kɔ dēmε =ya ö bha 'kɔdhi ta =lakele 'ka, ka -zë ka -dho to plaan 'ö 'ka yö 'kwεε -ta -ma -sü 'gü -a pö -sü 'ka =nεε: <Yi Dēmε, -bhö 'kwεε 'po yi -gɔ!> 'Kεε -yö -dhoë pö ka -dhë: <'Maa ka dɔ!> ²⁶ =Ya kë 'dhö ka -dho -a pö -a -dhë: <Kwa pë -bhö 'kwa müpë -nu mü kwa 'ko =bhaa, 'ö 'ü yi =daan -kpinngga -nu 'piö yi -gɔ pödhe -nu -bha!> ²⁷ -Yö -dhoë pö ka -dhë 'zü =nεε: <A- pö ka -dhë 'maa ka dɔ; -ka bhɔ n -dhë =taa! 'Wunyaakēmε -nu -mü ka 'ka!> ²⁸ 'Ö yi 'ka dho Ablaamö 'dhö, Izaakö 'dhö, Zakɔbö 'dhö waa- -Zlan -wodhiölomε -nu 'töüdhö 'wo -Zlan -bha -gludëdhε -pö 'gü -an yö, ka -zë ka -dho =zong plaan, 'ö -dhε bhë -a -bha 'ka 'gbo -nu bɔ 'ka ka 'sɔn -nu -bhö mü. ²⁹ Mε -nu -wo -dho go -dhε 'saadhö 'gü 'kpongtaa, 'ö 'wo -yadhε sü -Zlan 'piö -dhε -bha. ³⁰ -Kaa dɔa =nε mε 'bhaa -nu 'wo =dεε =nε -a 'gü 'wo zlöö bhë 'wo dho kë mε -blεεzë 'ka, 'ö mε 'bhaa -nu 'wo =dεε =nε -a 'gü 'wo mε -blεεzë 'ka bhë, 'wo dho kë -tozlöömε 'ka.»

Yesu -yö Zeluzalēmë -wo -kpɔ

(Matiö 23.37-39)

³¹ 'Töng 'dhö bhë -a 'ka, Falizi -mε 'bhaa -nu -wo =yɔɔn Yesu -bha, 'wo- pö -a -dhë: «-Bhö 'go zö 'ü 'dho -dhε gbε 'gü, bhii 'ö tɔɔ Elɔdö -ya 'piö kö 'yö ü zë!» ³² 'Ö Yesu -ya -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «-Ka 'dho 'ka- pö 'slëkanmε -gɔmε bhë -a -dhë: A -zuu yaa bho -na mε -nu 'gü, a 'wun -yö 'ko 'dhiö -sü -zë kë -na mε -nu -dhε bo -sü 'ka =dεε waa =dhia', 'ö- -dhεkpaɔyi kë -yaaga -naa 'ka bhë 'a dho ma yuö 'dhiö to -a 'ka. ³³ -Yö -kë -kɔ 'oo -kɔ -ta, a -dho -da zian -ta =dεε waa- -dhia' 'ö dho 'ö yöë -dhεkpaɔyi mε 'ö yö -a 'piö -a -bha. Bhii 'yaa -së kö -wo -Zlan -wodhiölomε zë -dhε gbε 'gü -a 'ke yaa kë Zeluzalēmë plöö -dhε -bha.»

³⁴ =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö- pö: «Zeluzalēmë -mε -nu, Zeluzalēmë -mε -nu, ka 'ka -Zlan -wodhiölomε -nu zë, 'ka mε -nu 'ö -Zlan -yö -an bɔ ka -dhë 'ka -an zë -an -zuö

-guö 'ka -sü 'ka =nɛ, -a -gwaa =ya kë =plëözë, 'ö 'ma- kë kö 'aan- ka =kpaakpa 'kuë- =nɛ -kɔ 'ö -tɔ mu 'dhö ö 'në -nu =kpaakpa -na 'ka 'kuë- ö gban =löö bhë -a 'dhö! 'Kɛɛ kaa 'we -a -bha! ³⁵ =Dhɛ 'ö 'dhö, -Zlan -dho ö =kwaa' ka -bha 'kɔ -nu -wun -zü zlöö ö 'plɛ 'ka. 'Kɛɛ -yö kë ka 'yaan =nɛ kaa 'dho n yö gbɔ 'ö dho 'ö yöë yi 'ka -dho -a pö -a 'ka =nɛɛ: <-Zlan -yö 'dhuë- 'kpɔ mɛ 'ö 'dhoë- nu -a 'tɔ 'gü -a -bha!> »

14

Yesu -yö 'yuamɛ do -dhɛ -bo

¹ Zuifö -nu -bha =glooyi 'ka, Yesu -yö -da Falizi -mɛ -nu -gɔmɛ do -gɔ kɔɔ kö -waan pë -bhö. Mɛ -nu 'wo -kë kɔɔ -an 'yan -yö to -a 'piö. ² 'Yö mɛ do 'ö -bhla =yua' -ya -kë, 'yö -kë Yesu 'dhiö mü. ³ 'Ö Yesu -yö tɔnggɔmɛ -nu waa- Falizi -mɛ -nu 'wo -kë mü bhë -an =dhɛɛ' kpɔ 'ö- pö: «Kwa -bha tɔng -ya 'piö kö 'kwa mɛ -dhɛ bo =glooyi 'ka i, 'iin =dhë =ɛ?»

⁴ 'Kɛɛ -an 'dhi -yö -kun 'ö waa 'we -a -bha -waan -a -daa kë -a -gɔ. =Dhɛ =ya kë 'dhö, Yesu -yö 'yuamɛ bhë -a -bha 'yua -bo 'ö- pö -a -dhë -yö 'dho. ⁵ =Dhɛ =ya kë 'dhö, 'yö- pö -an -dhë: «'Ö =ya kë =nɛ ka ziën zö, mɛ do -bha 'në 'iin -a -bha -du =ya -püö -klɔng -glu 'gü =glooyi 'ka, yaa 'dho -a gan mü =a?»

⁶ Mɛ gbɛ -kɔ yaa -mɔ -a -bha kö =dhɛɛ' 'yö- kpɔ bhë -yaan -a -daa kë -a -gɔ.

-Kë 'wlaan- -ta -sü

⁷ =Dhɛ =ya kë 'dhö, mɛ -nu -wo -nu pë -bhö =dhia. Mɛ -nu 'wo -an =dhɔɔ -kë 'wlaan- -ta bhë, -an -bha -yadhɛ -sɛɛbɔ 'sü -kɔ bhë, Yesu 'yan- -to -a 'piö. 'Yö- pö mɛ -nu 'wo -kë mü 'töüdhö bhë -an -dhë 'wun =zuan' 'ka =nɛɛ: ⁸ «Mɛ =ya ü -dhɛ dhe 'sü 'wlaan- -ta, kö =kun 'ü dho 'ü -ya -yadhɛ -së -bha, bhii =ya kë =nɛ mɛ do 'bhaa 'ö- 'tɔ 'dhö

-a -bha 'ö =zië' ü -ta, =waa- =dhɔɔ kē 'pö, =ya nu ⁹kö mε 'ö ka =dhɔɔ -kē bhē -ya pö ü -dhë: <-Bhö =luu'- 'ü 'go mε =nε -a -gɔ -gbloo 'gü, -yö -ya mü, bhi -zē 'dho 'ü =yaannu zlöö -de!> =Ya kē 'dhö kö lē- =ya 'kpɔ ü -ta. ¹⁰=Ya kē =nε =wa ü =dhɔɔ kē 'wlaan- -ta, -bhö 'dho 'ü -ya -yadhε mε 'ö zlöö -a -bha. =Ya kē =nε mε 'ö ü =dhɔɔ -kē bhē =ya nu =yaa- pö ü -dhë: <N 'bha, -bhö nu dhuö 'nö 'ü -ya -yadhε -sē -dhε -bha!> =Ya kē 'dhö -yö -dho kē ü =bhlē 'kpɔ -wun =va 'ka, mε -nu 'wo 'dhoë- kē ü 'piö pē -bhö -a -ta =gba -ta bhē -an -dhë. ¹¹Bhii mε 'oo mε 'ö ö -de =luu', -yö -dho dho sia-; 'ö mε 'yö 'dhoë- ö -de =yɔɔn sia-, 'ö dho =luu'- 'dhuu.»

¹² 'Go mü 'ö Yesu -ya pö mε mε =dhɔɔ -kē bhē -a -dhë: «'Bha mε -nu =dhɔɔ kē kö 'kaan- pē -nu -bhö ka 'ko =bhaa, kö =kun 'ü ü 'bhamε -nu, ü dheglu 'nē gɔɔn- -nu, mε ka -nu 'ka -mεεzē -nu 'iin ü dɔmε =bhɔɔzē -nu gbε =dhɔɔ -kē, bhii wo -de 'pö -wo -dho ü =dhɔɔ kē 'pö; =ya kē 'dhö kö 'wun -sē 'ü- -kē bhē =wa ü -bha -yε 'zü kē. ¹³'Kεε ü 'dhoë- mε =dhɔɔ kē ü bha 'wlaan- -ta, -bhö 'yenamε -nu, 'tɔsiömε -nu, 'yēnngtiimε -nu -an =dhɔɔ kē. ¹⁴Ü =zuö' 'glu -dho dhi, bhii 'ö tɔɔ waa 'dho -mɔ -a -bha kö -waan ü -bha -yε 'zü kē, 'kεε ü -bha -yε 'zü -yö -dho kē yi 'ö mε -nu 'wo kpengdhö 'wo dho goë ga 'gü bhē -a 'ka.»

*'Wun =zuan' 'yö -gban 'wlaan- =va -bha
(Matiö 22.1-10)*

¹⁵ =Dhε 'ö 'wun -nu 'wo =nε =wa bhɔ -a ma -sü -bha, mε -nu 'wo -kē pē -bhö -dhia bhē 'ö- mε do -ya pö Yesu -dhë: «'Gludhi -yö kē mε 'ö 'dhoë- -bhöpē -bhö -Zlan -bha -gludëdhε -pö 'gü bhē -a -gɔ!»

¹⁶ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «Mε do -yö ö bha 'wlaan- =va -yi -da 'dhuu, 'yö mε -nu =dhɔɔ -kē =va 'ka kö -waan nu -a -ta. ¹⁷=Dhε 'ö pē -bhö 'töng =ya -lo, 'yö ö bha yuökēmε bɔ mε -nu 'yö -an =dhɔɔ -kē bhē -an 'piö kö -ya pö -an

-dhë: <N -gɔmɛ -ya -pö 'ka nu, bhii pë 'plɛ 'dhiö =ya -mɔ 'kuë!> ¹⁸ 'Ö mɛ 'ö -dhö 'yö- pö =nɛɛ: <-A -bha 'gɛn -mü, n 'ka nu gbɔ.> 'Ö- mɛ -blɛɛzɛ -ya pö bɔmɛ bhë -a -dhë: <'Ma ma -bhlöödhɛ do 'dhɔ, a -dho dho -wo mü =dhia, =bhɛa'- 'a- wo -a -dhë -yö 'dho ö 'dhiö!> ¹⁹ 'Ö- mɛ do -ya pö 'zü: <'Ma ma -du 'gɔɔ- do 'dhɔ, a 'dho -na yuökë -kɔ -ga =dhia, -yö 'dho ö 'dhiö!> ²⁰ 'Ö mɛ do 'bhaa -ya pö 'zü: <A -go ma dhe 'sü =dhia 'piöklöözɛ =nɛ; =dhɛ -kë 'dhö n 'ka 'dho nu, -yö 'dho ö 'dhiö!> ²¹ 'Ö bɔmɛ -yö -yɛ ö 'zü, 'yö nu -a -yɛ 'zü 'ka ö -gɔmɛ =dhia. 'Ö 'wun -yö na -gɔmɛ -zuë, 'ö- pö ö bha yuökëmɛ bhë -a -dhë: <-Bhö 'dho 'siösiö 'dhɔɔkuëdhɛ -nu, plöö -kpinng 'piö -dhɛ -nu -bha, 'ü nu 'yɛnamɛ -nu, 'tɔsiömɛ -nu, 'yɛnngtiimɛ -nu -an 'ka!>

²² =Dhɛ 'ö 'töng 'bhe 'tee =ya ziö, 'ö- -bha yuökëmɛ -yö nu 'yö- pö -a -dhë: <N -Gɔmɛ, -wo 'ü- pö bhë, -a 'plɛ =ya kë, 'kɛɛ -yadhɛ 'bhaa -yö =tun -dhö.> ²³ 'Ö- -gɔmɛ -ya pö 'zü ö bha yuökëmɛ -dhë: <-Bhö 'yɛ ü 'zü, 'ü 'dho zian -gbloo -nu 'piö, bhlö- -gbaa -nu 'gü; mɛ 'oo mɛ 'ü 'dhoë- -a yö, -bhö -gban -a -bha =naazɛ 'ka -yö nu. -Yö -kë 'dhö kö -yadhɛ mɛ 'wo to bhë -waan pa. ²⁴ A- -pö ka -dhë: Mɛ -nu 'a -an =dhɔɔ -kë 'dhiö bhë, -a mɛ gbɛ yaa 'dho ma -bhöpë 'ö =nɛ -a -bhö gbɔ.> »

*Pë Yesu -ya pö ö bha =guë' -nu -dhë -wa kë
(Matiö 10.37-38)*

²⁵ Mɛ -gbaa =va -wo -kë -ziö Yesu 'piö =dhia. 'Yö Yesu -yö =dhië ö -zü 'yö- pö -an -dhë: ²⁶ «Mɛ 'ö nu n 'piö 'ö =ya ö dë 'dhö, ö dhe 'dhö, ö bɔɔ 'dhö, ö bha 'në -nu 'dhö, ö dheglu 'në gɔɔn- -nu, 'nëdhoo -nu 'dhö, ö -de -wun gia- 'dhö -an -dhɔ kë -yaan ziö n -wun -ta, kö yaa 'dho kë ma =guë' 'ka. ²⁷ Mɛ 'ö yaa ö bha -gaatalü 'sü, -yaan ziö n 'piö, kö yaa 'dho kë ma =guë' 'ka. ²⁸ Bhii =ya kë =nɛ mɛ do -yö -dhö ka ziën, 'yö dho ö bha 'kɔ =va do dɔ, -yö -dho =yaannu

poo =kun 'yö ö -zo -ta -a =sɔnng' -yö 'ko 'dhiö -sü 'ka; 'ö =ya
 kë =nɛ =ya -dhɛ -ga -a 'gü 'sengdhö 'wëü =ya kë -a -gɔ =va
 kö -yaan yuö 'ö bhë -a 'dhiö 'to, 'ö- yuö zü dɔ. ²⁹ 'Yaa 'dhö
 -yö -dho 'kɔ zü =luu'-, 'ö- -kɔ yaa 'dho -mɔ -a -bha kö
 -yaan -a böü- 'kplong =luu'-. =Ya kë 'dhö mɛ -nu -wo -dho
 wo 'dhi -sü -a 'gü 'wo- pö: ³⁰ <=N n, gɔɔn- 'ö =nɛ 'kɔ 'ö- zü
 dɔ bhë -a -kɔ yaa -mɔ -a 'dhiö 'to -sü -bha gbɔ!>

³¹ -Kɔ do bhë -a 'ka, -gludë -yö 'dhoë- dho -glu gɔn
 =dhia ö 'bha -gludë 'ka, -yö =yaannu 'yö ö -zo -ta kö -yö
 -dho -mɔ -a -bha kö waa- ö bha mɛ -lü -vuu 'gɔɔ- do 'wo
 bhë -wo -dho -mɔ -a -bha kö 'waan- 'ko zë ö yaagümɛ 'ö
 nu -na ö -gɔ 'pö mɛ -lü -vuu 'gɔɔ- =plɛ 'ka bhë -an 'ka -a
 -wun 'gü. ³² 'Ö =ya kë =nɛ yaa 'dho -mɔ -a -bha, 'yö mɛ
 -nu bɔ -gludë mɛ 'ö nu -na -a -gɔ bhë -a -dhë kö -yö =tun
 'ma =gbiin; -yö kë 'dhö, kö 'yö dhidhe =mɛɛ' -a 'piö.»

³³ 'Ö Yesu -yö ö -wo -zuö -a -ta dhe -kë, 'ö- pö: «-Yö 'dhö
 -kɔ do bhë -a 'ka 'dhö: Mɛ gbɛ yaa 'dho kë -dhö ka ziën
 -yaan kë ma =guë' 'ka -a 'ke yaa ö =kwaa' pë -nu 'ö- -wun
 'dho -a -gɔ 'gbee- -a -wun -zü.»

*Kweezö 'ö- 'kun -pë gbɛ 'yaa 'dhö gbɔ
 (Matiö 5.13; Maakö 9.50)*

³⁴ 'Ö Yesu -ya pö 'zü: «Kweezö -yö pë do -së 'ka, 'kɛɛ
 =ya kë =nɛ -a din =ya 'go -a -bha kö -a këdhɛ yaa 'dho kë
 -dhö kö -yö kë -së gbɔ. ³⁵ Wo 'ka 'dho -a -pɛn sia- 'püë-
 wo poo kö -yaan kë pëdhipë 'ka, 'kɛɛ -a =zong' 'wo dho -a
 wo 'kpaan 'ka. -Ka ka 'to 'to, 'ö =ya kë =nɛ ka 'wun ma -to
 -yö -dhö kö 'kaan- -a -gɛn dɔ!»

15

*'Wun =zuan' 'ö -gban 'bhla 'yö =dhɔng -a -bha
 (Matiö 18.12-14)*

¹ 'Nii- =sɔnnɔŋ' 'kun -mɛ -nu waa- mɛ -nu 'ö -an 'tɔ =ya =siö'-, -wo -yɔɔn Yesu -bha kö 'waan- wo 'to 'to -a -wo -bha. ² -Dhɛ bhë -a -bha Falizi -mɛ -nu waa- tɔnggɔmɛ -nu -wo 'wun =blɛɛ wo -wo =löö 'wo- pö: «Gɔɔn- 'ö =nɛ -yö 'wunyaakɛmɛ -nu 'yi -kan, 'ö wo -nu 'wo pë -bhö wo 'ko =bhaa.»

³ 'Ö Yesu -yö 'wun =blɛɛ -an -dhë 'wun =zuan' 'ka 'ö- pö: ⁴ «Mɛ do =ya kē -dhö ka ziën 'ö 'bhla -käng' do =ya kē -a -gɔ, 'ö- do =ya =dhɔng -an ziën, yaa 'dho -a 'gɔɔ- 'sɛisië ö ga 'sɛisië 'wo bhë -an to -an kédhɛ -bha -yaan 'dho -a do 'ö =dhɔng bhë -a =mɛɛ' =dhia -yaan 'dho -yaan -a yö =a? ⁵ =Ya kē =nɛ =yaa- yö, =zuögludhi -yö -kē -a -gɔ, =ya kē 'dhö, 'ö 'bhla bhë 'yö -da ö -gban -ta, ⁶ 'yö nuë ö -gɔ kɔɔ, 'yö ö 'bhamɛ -nu, ö dɔmɛ -nu =dhɔɔ -kē 'yö- pö -an -dhë: <Kwa =zuö' 'glu -yö dhi, bhii 'ö tɔɔ ma 'bhla 'ö =dhɔng bhë 'ma- yö!> ⁷ -Kɔ do bhë -a 'ka, a- -pö ka -dhë: =Zuögludhi -yö -dho kē dhang- 'gü mɛ do 'yö 'dhoë- go ö bha =sɔɔn yaa 'gü -a -bha 'ka 'ö -ziö mɛ -lü 'gɔɔ- 'sɛisië ö ga 'sɛisië 'wo wo -de -sü kpengdhö 'ö 'waa wo -bha -kē -a 'gü -sü =dhië' -Zlan 'piö bhë -an -ta!»

'Wëü- 'yö =dhɔng 'go mü 'ö yö

⁸ 'Ö- pö: «'Go mü 'zü =ya kē =nɛ dheboɔ do =ya ö bha 'wëü- 'tama 'gɔɔ- do =waannu, 'ö- do =ya =dhɔng, -yö -dho =labang dɔ 'yö -dhɛ -go 'kɔbhongtodhɛ -nu 'plɛ -bha 'ö- =mɛɛ =naazë 'ka, 'yö dho 'ö- yö. ⁹ =Ya kē =nɛ =yaa- yö, 'yö ö 'bhamɛ -nu, ö dɔmɛ -nu =dhɔɔ -kē 'ö- pö -an -dhë: <Kwa =zuö' 'glu -yö dhi, bhii 'ö tɔɔ ma 'wëü- 'tama ga 'yö =dhɔng bhë, 'ma- yö!> ¹⁰ -Kɔ do bhë -a 'ka, a- -pö ka -dhë: =Zuögludhi -yö -dho kē -Zlan -bha bɔmɛ -nu -gɔ, mɛ do 'kpaan 'yö 'dhoë- go ö bha =sɔɔn yaa -nu 'gü bhë -a -wun 'gü!»

'Në dho 'sɛ 'piö

11 'Ö Yesu -ya pö 'zü -an -dhë: «ME do -yö -kë -dhö, 'ö-
-bha 'në -nu =plε -wo -kë -dhö. 12 'Ö- 'teezë -ya pö ö dë
-dhë: «N dë, pë -nu 'ü dho -a nu n -dhë 'dhiö =zian' bhë,
-bhö -an nu n -dhë =klöödhö!» 'ö -an dë -yö pë 'ö- -bha
pë 'ka bhë 'yö- -glu ö bha 'në -nu -peedë 'wo bhë -an 'ka.
13 =Dhε 'töng pë 'bhle =ya ziö, 'ö- 'teezë -yö ö bha pë -nu
'wo bhë 'yö -an 'plε sü, 'yö dho -a 'ka 'sεgɔ =gbiin gbε 'gü.
'Sε bhë -a 'gü 'yö -ya =naɔ 'ö bhë -a 'gü =siö' -sü -bha 'wun
yaya -nu 'gü. 14 =Dhε pë -nu 'wo- -gɔ =yaa- 'plε 'gü =siö'
'töödhö, 'ö din -yö -da 'sεgɔ 'ö bhë -a 'gü, 'ö pë -wun -saan
-yö yö -a kë -sü -bha. 15 'Ö dho 'ö -da yuö 'gü 'sε bhë -a 'gü
mi do 'piö, 'ö 'wo- bɔ =bhlöö- kö -yaan -bhɔtii -nu -maa
kë. 16 -Ya -dho -kë -a 'ka kö -bhöpë -nu 'wo- nu -na -a 'ka
-bhɔtii -nu -dhia bhë kö -waan ö -bha nu, 'kεε mε gbε
'yaa- nu -a -dhë. 17 =Dhε -kë 'dhö, 'ö -ya ö -zo 'ta -sü -bha
ö -de kë -kɔ -wun 'gü, 'yö- pö ö =zuö' 'piö =nεε: «-Bhöpë
-yö n dë -bha yuökëmε -nu -gɔ =va, 'ö 'waa- 'plε -bhö, 'ö
ma 'pö 'a 'dhoë- ga din -dhë zö 'kpaan =nε! 18 A -dho dho
n dë 'piö kö 'a- pö -a -dhë =nεε: N dë, 'ma =sɔɔn yaa kë
-Zlan 'ka, 'go mü, 'ma- kë ü 'ka, 19 yaa n -ma 'kun gbɔ kö
'üën- n -dhε ü bha 'në, -bhö n 'sü zlöö =nε ü bha yuökëmε
do 'dhö!» 20 =Dhε =ya ö -zo 'ta 'dhö, 'ö =luu 'ö dho ö dë 'piö.

-Yö -to =gbiin, 'ö- dë -ya yö, 'ö- 'yena -yö -da -a 'gü, 'yö
dho -a -gɔ zian- -bla 'ka 'ö wü -a -bha -a 'kpeng mü -sü
'ka.

21 =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö- gbö -ya pö -a -dhë: «N dë, 'ma
=sɔɔn yaa kë -Zlan 'ka, 'go mü 'ma- kë ü 'ka, yaa n -ma
'kun gbɔ kö 'ü n -dhε ü bha 'në!» 22 'Yö- dë -ya -pö ö bha
yuökëmε -nu -dhë: «-Kaa kë 'siösiö 'ka nu sɔ -së do 'ka
kö 'a- -da -a -bha, 'ka -vaaga do yö -a -kɔ -bha, 'ka -sakpa
-nu yö -a -gεn -bha! 23 -Ka nu -du -gbɔng 'ö 'kwa- -to bhë
-a 'ka, 'ka- zë, 'kwa 'wlaan- kë! 24 Bhii ma 'në 'ka- -ga -na
=nε, -yö -kë =nε mε =ya ga -a 'dhö, 'kεε =ya 'go ga 'gü; -yö

-dhong 'kεε 'ma- yö!› 'Ö =zuögludhi 'wlaan- zü -yö do.

²⁵ =Dhε 'wo- kë -na 'dhö kö mε bhë -a -bha 'në -blεεzë -yö -bhlöö-. =Dhε 'yö 'go -na =bhlöö-, 'ö =yɔɔn -na 'kɔ 'sɔɔ, 'ö 'tan bho -wo -nu, =troo' -drinng -nu ma. ²⁶ 'Ö yuökēmε do =dhɔɔ -kë, 'yö- =dhεε' kɔɔ pë 'wo- kë -na bhë -a -gεn 'ka. ²⁷ 'Ö yuökēmε -ya -daa -kë -a -gɔ =nεε: <Ü dheglu 'yö nu bhë, 'yö ü dë -yö -du 'në -gbɔng 'ö 'kwa- to bhë 'yö- zë, 'ö tɔɔ -yö ö gbö -yö -potaasü 'ka.> ²⁸ 'Ö 'wun -yö na -a gbö -blεεzë -zuë, 'yö- pö ö 'ka 'dho -da kɔɔ. 'Ö- dë -yö yö plaan, 'yö =bhεa -a -dhë kö -yö nu kɔɔ. ²⁹ 'Kεε -a gbö -ya -pö -a -dhë: <-Bhö ü 'to 'to, -a -kwε =plëézë 'ö =nε 'ö 'a yuö kë -na ü 'dhiö, 'ö ü -wo -nu 'ü- pö n -dhë 'ö n 'ka- gbε 'to, 'ö ü 'ka -bho 'në do gia- nu n -dhë kö yië- n 'bhamε -nu 'yiën- 'wlaan- kë yi 'ko =bhaa -a 'ka, ³⁰ 'kεε =ya kë ü gbö 'ö nu, 'ö ü bha 'kɔɔpë -nu 'plε =siö =sɔɔnkédhe -nu -bha 'töüdhö bhë -a -bha 'ka, 'ü -du -gbɔng 'ö 'kwa- to bhë 'ü- zë -a -dhë!>

³¹ 'Ö- dë -ya pö -a -dhë: <Ma 'në, bhi 'pö ü n 'piö zö -kplawo, 'ö pë -nu 'wo n -ma 'ka, 'ö- 'plε 'dhö ü bha pë 'ka. ³² 'Kεε kwa =dua' -mü kö 'kwa =zuögludhi 'wlaan- kë, 'go mü kwa =zuö' 'glu -yö dhi, bhii ü dheglu 'ü- -ga -na 'ö -kë =nε mε =ya ga -a 'dhö bhë, =ya 'go ga 'gü, -yö -dhong 'kεε 'ma- yö!› »

16

-Zo -kë =naɔpë 'piö -sü

¹ Yesu -yö 'wun -blεε 'ö -bha =guë' -nu -dhë 'wun =zuan' 'gü 'zü 'ö- pö: «=Bhɔɔmε do -bha -zo -kë =naɔpë 'piö -mε do -yö -kë -dhö. 'Ö mε -nu -wo nu 'wo- -pö =bhɔɔmε -dhë: <Ü -bha -zo -kë ü -bha =naɔpë 'piö -mε 'yö bhë -yö ü -bha pë -nu =siö' -na.> ² 'Yö- =dhɔɔ -kë 'ö- pö -a -dhë: <-Më -wun -nu 'a- ma -na ü 'piö =nεε =ε? -Bhö pë -nu 'a- to ü -gɔ 'töüdhö bhë -kɔ 'ü- -kë -a 'ka -a 'kluën bho n -ma,

bhii ü 'ka 'dho kē 'yan -to ma =naɔpē -bha -mε 'ka gbɔ.›
³ 'Ö -zo -kē =naɔpē 'piö -mε -ya pö ö -de =zuö' 'piö =nεε:
 ‹N 'gü 'yaa 'gbee- =duö kö 'aan- yuö -nu kē =bhlöödhε -nu
 -bha, 'ö pē -gba -dhε mε -nu -gɔ -sü dho kē n -dhē lēzē
 =nεε. ⁴ 'Yö bhē! Pē 'a dho -a kē 'ö -ya kē =nε =wa n bho ma
 -yadhε bhē -a -bha kö mε -nu -waan wo -kɔ 'kpɔ n -gɔ
 'ma- yö!›

⁵ 'Ö mε -nu 'ö- -gɔmε -bha 'pē 'dho -a -bha, 'yö -an
 =dhɔɔ -kē do do; 'yö- pö -a mε -blεεzē -dhē: ‹N -gɔmε
 -bha -mē 'ö 'pē 'dho ü -bha -ε?› ⁶ 'Ö- pö -a -dhē: ‹'Yɔn
 =baligo =kēng' do.› 'Ö -zo -kē =naɔpē 'piö -mε -ya pö -a
 -dhē: ‹'Pē 'yö ü -bha bhē -a 'sēēdhε 'ö =nε, -bhö =yaannu
 'siösiö 'ü 'gɔɔ- 'sɔɔdhu -ya!›

⁷ 'Go mü 'yö- pö -a mε do 'bhaa -dhē =nεε: ‹Bhi -de 'pö,
 ü -bha -yö =dhē =ε?› 'Ö- pö -a -dhē: ‹'Blee- 'kaa =bhɔɔ'
 =kēng' 'sɔɔdhu.› 'Ö -zo -kē =naɔpē 'piö -mε -ya pö -a -dhē
 'pö: ‹'Ü bha 'pē 'ü dho -a bho 'ö bhē -a 'sēēdhε 'ö =nε,
 -bhö =kēng' -yiisiē -ya!› ⁸ 'Ö -zo -kē =naɔpē 'piö -mε 'ö
 =flüübhömε 'ka bhē, -a -gɔmε -yö yö -a 'tɔ dhi -sü -bha
 -a -bha -kē -glengzē -sü -wun 'gü, bhii 'ö tɔɔ mε -nu 'waa
 -Zlan dɔ bhē, -wo wo -bha 'wun -nu -yö 'ko 'dhiö kēdhε
 -dɔ wo 'ko -nu ziēn 'wo =ziē' mε -nu 'wo -Zlan -bha 'ka
 -an -ta.›

⁹ 'Ö Yesu -yö ö -wo -zuö -a -ta dhe -kē =nεε: ‹Ma 'pö, a-
 -pö ka -dhē: -Ka 'bhadhe 'kun =bhɔɔpē -nu 'wo 'kpongtaa
 zö -an 'ka, -yö -kē 'dhö kö yi 'ö dho yēn -a 'ka ka -gɔ, kö
 -Zlan -yö ö -kɔ 'kpɔ ka -gɔ =toöpö -tosiadhe kēdhε -bha.

¹⁰ Mε 'ö -to ö -wo 'gü -mε 'ka 'wun pē 'sεεn- -nu 'gü,
 -yö -to ö -wo 'gü 'pö 'wun =vava -nu 'gü; 'ö mε 'yaa 'to ö
 -wo 'gü 'pö 'wun pē 'sεεn- -nu 'gü bhē, 'ö 'yaa 'to ö -wo
 'gü 'pö 'wun =vava -nu 'gü. ¹¹ 'Ö =ya kē =nε kaa kē 'kpēdhö
 =naɔ -nu 'wo 'kpongtaa zö -a kē -kɔ -wun 'gü, dö 'yö dho
 -Zlan -bha =naɔ -nu giagia 'kluēn bho ka -bha -ε? ¹² 'Ö =ya

kë =nE kaa kë 'kpëdhö mE gbE -bha pë -nu -wun 'gü, -Zlan -yö -dho pë 'ö- -ya ka -bha 'ka -a nu ka -dhë -kɔklë =E?

¹³ Yuökëme yaa 'dho -mɔ -a -bha kö -yö yuö kë -gɔmE =plE 'piö; -yö -dho 'yan =ziö' kë -a mE do 'ka, 'ö- mE do -dhɔ -ya -kë; -yö -dho to ö -wo 'gü mE do -dhë, 'ö- 'yan -yö -ziö -a mE do 'gü. Mɛ gbE yaa 'dho -mɔ -a -bha kö -yö -Zlan waa- =naɔ -an -dhɔ kpa 'kuë- do ö =zuö' 'gü.»

Yesu -bha 'wun -gwaa =plëzë -blEɛ' -sü

(Matiö 11.12-13; 5.31-32; Maakö 10.11-12)

¹⁴ =DhE Yesu -wo bhë 'ö Falizi -mE -nu =waa- ma, 'wo =kaan -a -wo -bha, bhii 'ö tɔɔ -wo -kë mE 'dönggö -dönggö -nu 'ka. ¹⁵ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «Ka mE -nu 'wo wo -de sü 'wun kpengdhö kë -mE 'ka -an 'ka mE -nu wö 'dhiö, 'kEɛ kö -Zlan -yö ka =zuögüdhE -dɔ; bhii pë 'ö mE -nu 'dho -a -ga -na =nE pë -wun 'gbeezë 'dhö bhë, -Zlan -ya -san -zë. ¹⁶ 'Töng 'ö -Zlan -yö tɔng nu -a 'ka Moizö -dhë bhë waa- -Zlan -wodhiölome -nu -bha mE =daan' -wo -yö -glɔɔ 'ö dho 'ö yöë Zan Batisö -bha nu -yi -bha. 'Ö sü 'töng 'ö 'dhö bhë -a -bha, 'wuntaɔsë 'yö -gban -Zlan -bha -gludëdhE -wun -bha -yö =blEɛ' -sü 'gü; -a kë 'dhö -sü 'gü, mE 'ö -dhö -ya këdhE =mEɛ' -na 'gbee- 'ka kö -yö -da -Zlan -bha -gludëdhE -pö 'ö bhë -a 'gü. ¹⁷ 'KEɛ dhang- waa- 'sE -an -bha ziö -sü -yö -dho kë 'pëepë 'ö =zië' tɔng 'bin pë 'tee do -bha ziö -sü -ta. ¹⁸ Gɔɔn- 'oo gɔɔn- 'ö 'dhoë- ö bɔɔ kë, 'go mü -yaan dhe gbE 'sü kö =ya -da dhe 'piö; 'ö gɔɔn- 'ö 'dhoë- dhebo 'ö- =gɔn -ya -kë -a sü ö bɔɔ 'ka kö =ya -da dhe 'piö 'pö.»

'Wun =zuan' 'ö -gban =bhɔɔmE waa- Lazaa -an -bha

¹⁹ 'Ö- pö: «=BhɔɔmE do -yö -kë -dhö, 'yö =ya kë 'ö ö dhu sɔ -sEɛbɔ 'ka. 'Ö yi 'saadhö -a 'ka, 'yö -kë ö bha 'gludhi kë =dhia 'wlaan- kë -sü 'ka -kplawo. ²⁰ Gɔɔn- 'yenazë do 'wo- dhE Lazaa 'ö bhüö -yö -kë -lo -sü 'ka -a kwi -dhE 'saadhö

'gü, -yö -kë wɔ =dhia 'pö -bhɔɔmɛ 'ö bhë -a -gɔ 'kɔ 'dhiö.
²¹ -Bhöpë 'peepee -nu =ya kë 'wo 'go -na =bhɔɔmɛ -gɔ pë
 -bhö -a -ta =gba -ta, 'wo -püö -na sia- bhë =nɛ =ya kë 'yö-
 -bhö. 'Go mü gbɛn- -nu -wo -nu 'wo- -bha bhüögüdhe
 -nu pa. ²² 'Yenamɛ 'ö bhë -dhe 'yö ga, -Zlan -bha bɔmɛ
 -nu -wa sü 'wo dho -a 'ka Ablaamö 'piö dhang- 'gü. 'Ö
 =bhɔɔmɛ -de 'pö, 'yö ga 'wo- -bin. ²³ =Bhɔɔmɛ 'klo -yö -kë
 bhɔ =dhia =glööbɔɔ, 'yö -dhe =ya -ga dhuö =zian', 'yö -dhe
 -ga 'ma =gbiin, 'yö Ablaamö yö kö Lazaa -ya 'piö. ²⁴ 'Yö
 -gbla 'gbee- 'ka =nɛɛ: <N dë Ablaamö, -bhö n 'yena yö, 'ü
 Lazaa bɔ n -dhë kö -yö ö -kɔnëga zë 'yi 'ka -ya 'yɛ n nɛ-
 -bha kö -yaan n =zuötadhɛ pë 'tee kë -saa, bhii n 'klo -yö
 bhɔ -sü 'gü 'siö 'gü zö yaa 'ka.> ²⁵ 'Ö Ablaamö -ya -pö -a
 -dhë: <Ma 'në, ü -zo -yö -büö =nɛ ü -bha -kë -a 'gü -sü 'ka
 'kpongtaa, ü pë -sɛɛbɔ -nu -yö, 'kɛɛ Lazaa -bha 'ka 'yena
 -yö -kpɔ -a -ta =va; 'kɛɛ =dɛɛ -yi 'ö =nɛ 'ö tɔɔ -a 'yënnɔ
 =dhuë' -yi kö bhi 'pö, ü 'klo -yö bhɔ -na. ²⁶ 'Go mü 'zü, 'ö
 -glu 'kpa 'dhi =va 'dho kwa ziën; mɛ 'ö dho go zö -yaan
 nu ka 'piö 'yaa 'dhö, 'iin mɛ gbɛ yaa 'dho kë -dhö -yaan
 'go ka 'piö 'ma -yaan nu -dhe 'yi- -bha 'nö =nɛ -a -bha.>
²⁷ 'Ö =bhɔɔmɛ -ya pö: <=Dhe 'ö 'dhö bhë, =bhɛa'- 'a- wo ü
 -dhë, n dë, -bhö Lazaa bɔ n dë -gɔ kɔɔ ²⁸ -dhe 'ö n dheglu
 'në gɔɔn- 'sɔɔdhu -nu 'wo- -bha bhë -a 'gü, kö -yö -an -zo
 -büö kö =kun 'wo dho nu -dhe 'ö n 'klo 'dho bhɔ -na -a
 -bha =nɛ -a -bha.> ²⁹ 'Ö Ablaamö -ya pö -a -dhë: <Ü dheglu
 'në gɔɔn- -nu 'wo 'ma bhë, -Zlan -bha tɔng 'ö Moizö -ya
 nu waa- -Zlan -wodhiölomɛ -nu -bha 'sëédhe -nu -wo -an
 'piö kö -waan -an -zo -büö; -wo wo 'to 'to -an -wo -bha!>
³⁰ 'Ö =bhɔɔmɛ -ya pö: <Yaa 'dho -mɔ, n dë Ablaamö, 'kɛɛ
 =ya kë =nɛ mɛ do =ya 'go =glööbɔɔ zö =ya 'dho =ya -an yö,
 =ya kë 'dhö -wo -dho wo -bha -kë -a 'gü -sü =dhië' -kwa.>
³¹ 'Kɛɛ Ablaamö -ya -pö -a -dhë: <'Ö =ya kë =nɛ waa wo 'to
 'to Moizö waa- -Zlan -wodhiölomɛ -nu -bha 'sëédhe -wo

-bha, 'ö mε do -yö go =glööbɔɔ 'ö dho -an 'piö 'dhee, waa 'dho we -a -wo -bha.› »

17

-Ziö mε -bha 'wun =zaa' -sü -ta -sü
(Matiö 18.6-7, 21-22; Maakö 9.42)

¹ Yesu -ya -pö ö bha =guë' -nu -dhë: «Pë 'yö dho kë mε 'bhee- -nu -da =sɔɔn yaa 'gü -pë 'ka, -yö -dho kë -kplawo, 'kεε 'yena -wun -yö -dho kë mε 'ö dho bɔ -a -ta -a 'ka!
² =Yö -së -a -bha 'ka kö -wo -guökpö =va do dun -a bhɔ -bha, -wa -zuö 'yoo =bhaa 'yö =zië' ma mε -nu 'wo =nε -a mε do -piö 'wun yaa 'gü -sü -ta. ³ -Ka ka -zo kë ka -de 'piö -së 'ka! =Ya kë =nε ü dheglu =ya 'wun yaa kë ü 'ka, -bhö 'wun =blεε' -a -dhë -së 'ka. 'Ö =ya kë =nε =ya 'gën nu ü -dhë, -bhö ziö -a -bha 'wun yaa -nu bhë -an -ta. ⁴ 'Ö =ya kë =nε =ya 'wun yaa kë ü 'ka -gwaa 'slaplezë -dhekpacyi do 'ka, 'ö go mü -gwaa 'slaplezë =ya nu =yaa- pö ü -dhë: «Ü bha 'gën -mü, -bhö ziö -a -bha 'wun yaa -nu bhë -an -ta!»

-Zo -yö -Zlan -bha -sü

⁵ 'Ö Yesu -bha bɔmε -nu -wa pö -a -dhë: «-Bhö yi -bha -zo -yö -Zlan -bha -sü =taɔ' kë!»

⁶ 'Ö Dëmε -ya -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «'Kö kë =nε -zo -yö -Zlan -bha -sü pë 'tee 'ö -kë =nε mutaadö ga 'dhö =ya kë ka -gɔ, ka -dho -a pö 'lü =va 'ö =nε -a -dhë: «'Lü =va dɔ =nε, -bhö wo 'ü 'dho 'ü -gban 'yoo =bhaa!», -yö -dho kë ka -wo 'ka.»

Pë 'ö yuökëmε dho -a kë

⁷ 'Ö Yesu -ya pö 'zü =nεε: «=Ya kë =nε ka ziën mε do -bha yuökëmε =ya kë -dhö, -yö -kë -dheyamε 'ka o, 'iin -tuëmaakëmε 'ka o, =ya kë =nε =ya 'go =bhlöö- =ya nu, -yö -dho -mɔ -a -bha 'yö- pö -a -dhë: «-Bhö nu 'siösiö 'ü pë -bhö› -a? ⁸ 'Kεε -abi', -yö -dho -a pö -a -dhë =zian' =nεε:

«-Bhö ma -bhöpë -yuö kē 'ü sɔ gbɛ 'sü 'ü- -da 'ü nu ma -bhöpë 'ka! =Ya kē =nɛ 'ma pë -bhö, 'ma 'yi mü 'ma yën 'üën- =tun pë -bhö -na 'pö!» ⁹ Yaa 'dho yuö 'ö- nu ö bha yuökëmɛ -dhë 'ö- kē bhë -a zuö pö -a -wun 'gü, =sua -mü -a? ¹⁰ -Kɔ do bhë 'ö dho kaa ka -bha 'ka. =Ya kē =nɛ pë 'wo- pö 'ka- kē bhë, 'ka yën -a -bha, -kaa pö: «Yuökëmɛ 'kpaan -mü yi 'ka, pë yi -bha kö 'yiën- -a kē 'yi- -kē bhë.» »

Yesu -yö =weemɛ 'gɔɔ- do -dhɛ -bo

¹¹ =Dhɛ Yesu =ya -da zian -ta kö -yö 'dhoë- Zeluzalɛmä, -yö -bɔ Samali -sɛ waa- Galile -sɛ -an ziën. ¹² -Yö -kē -da pödhɛ do 'gü =dhia, 'ö =weemɛ 'gɔɔ- do -wo dɔ =gbiin 'wo- yö, ¹³ 'wo yö 'gbla -sü 'gü =nɛɛ: «Yesu, yi -Gɔmɛ, -bhö yi 'yena yö =eel!»

¹⁴ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «-Ka 'dho 'ka ka -de -zɔn slabhomɛ -nu -dhë!» =Dhɛ 'wo 'dho -na, 'ö -an 'plɛ -dhɛ -yö bo zian-. ¹⁵ =Dhɛ 'ö- mɛ do =yaa- yö =nɛ ö -dhɛ =ya bo, 'yö -yɛ ö 'zü 'ö nu -Zlan zuö pö -sü 'ka ö -wo -ta dhuö 'gbee- 'ka, ¹⁶ 'yö- -püö Yesu =gɛɛndhö 'yö -gblü 'sɛi -a zuö pö -sü 'ka. Mɛ 'ö 'dhö bhë -yö -kē Samali mi 'ka. ¹⁷ 'Ö Yesu -ya pö mɛ -nu 'wo -kē mü -an -dhë: «Mɛ 'gɔɔ- do 'wo bhë -an 'plɛ -dhɛ -yö -bo -kɛ, 'kɛɛ -a mɛ 'sɛisië 'wo to bhë, -wo mē =ɛ? ¹⁸ -A mɛ gbɛ -zo yaa -büö giawo -yaan 'yɛ ö 'zü yaa nu -yaan -Zlan zuö pö -a 'ke yaa kē -niagɔɔn 'ö =nɛ -a 'ka a?»

¹⁹ =Dhɛ =ya kē 'dhö, 'ö Yesu -ya pö -a -dhë: «-Bhö =luu'- 'ü 'dho, ü -bha -zo -yö n -ma -sü =ya ü -dhɛ bo!»

-Zlan -bha -gludëdhɛ -bha nu -sü

(Matiö 24.23-28, 37-41)

²⁰ Falizi -mɛ -nu -wo Yesu =dhɛɛ' -kpɔ 'wo- pö: «-Zlan -bha -gludëdhɛ -yö -dho nu yi -mlë 'ka ɛ?» 'Yö- pö -an -dhë: «-Zlan -bha -gludëdhɛ -bha nu -sü bhë 'yan -dɔ -a -bha -pë 'yaa -mü. ²¹ Waa 'dhoë- pö: «-Ka -dhɛ -ga, -yö

zö!› 'iin <-yö -dhe 'ö -de -a 'gü!›, bhii -kaa =dɔa' =nɛ -Zlan -bha -gludëdhɛ -yö ka ziën.»

²² =Dhe =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -ya pö ö bha =guë' -nu -dhë: «Yi do -yö nu -na 'ö 'ka dho -a -dhɔ kë kö ma 'a Mɛgbö 'ka, 'ka ka 'yan dɔ n -ma 'zü -dëüwo, 'kɛɛ ka 'ka 'dho n yö. ²³ -Wo -dho -a pö ka -dhë: <-Ka -dhe -ga, -yö zö!› 'iin: <-ka -dhe -ga, -yö -de!›, 'kɛɛ kö =kun 'ka 'dho, kö =kun 'ka ziö -an 'piö! ²⁴ -Kɔ 'ö dha 'dhö 'yan bhɔ -na -a 'ka, 'ö- 'bhü 'dho yö -na dhang- -dhe 'saadhö 'gü bhë, -kɔ do bhë 'ö ma 'a Mɛgbö 'ka 'ö n nu -sü dho kaa. ²⁵ 'Kɛɛ 'dhiö =kun -yö n -ma kö n 'yënnɔ -yö bhɔ =va; mɛ -nu 'wo =dɛɛ =nɛ -a 'gü -wo -dho n -zuö wo -kɔ 'yan =taa. ²⁶ Pë 'ö -kë Noe -bha 'töng 'ka bhë, 'ö dho kë ma 'a Mɛgbö 'ka n nu -yi 'ka 'pö. ²⁷ Mɛ -nu -wo -kë pë -bhö =dhia, müpë -nu mü =dhia, dhe -nu 'sü =dhia, 'go mü 'wo -kë wo -bha 'nëdhoo -nu -dɔ gwaan =dhia, 'ö dho 'ö yöë Noe -bha -da 'yitagɔ =va 'gü -yi -bha; 'ö =dhe 'yi pa -sü =ya nu, 'ö -an 'plɛ 'gü -yö =siö. ²⁸ -Yö -dho kë 'zü =nɛ Lɔtö -bha 'töng 'dhö: Mɛ -nu -wo -kë pë -bhö =dhia, 'yi mü =dhia, pë -nu 'dhɔ =dhia, pë -nu 'dhɔɔ dɔ =dhia, pë -nu ta =dhia, 'iin 'kɔ -nu dɔ =dhia. ²⁹ 'Kɛɛ yi 'ö Lɔtö -yö go -a 'ka Sodɔmë, 'siö waa- blɔɔn -wo -go dhang- 'gü 'wo -lo -an -ta =nɛ dha -bha ban -sü 'dhö, 'ö -an 'plɛ 'gü- =siö. ³⁰ -Kɔ do bhë 'yö dho kaa ma 'a Mɛgbö 'ka, ma nu -yi 'ka 'pö.

³¹ -A yi 'dhö bhë -a 'ka, mɛ 'ö 'dhoë- kë ö -gɔ 'kɔ tuö, yaa 'dho =yɔɔ'- -yaan 'dho kɔɔ ö bha pë -nu 'sü =dhia. -Kɔ do bhë -a 'ka 'ö mɛ 'ö 'dhoë- kë ö -gɔ =bhlöö- bhë, yaa 'dho yɛ ö 'zü -yaan nu ö -gɔ kɔɔ. ³² Ka -zo -yö -büö Lɔtö bɔɔ -wun 'ka! ³³ Mɛ- 'piö kö -yö ö -de dha, yö 'ka 'dho -mɔ -a -bha; 'kɛɛ mɛ 'ö dhoë ö =kwaa' ö -bha -tosiadhe -zü, -yö -dho -a yö. ³⁴ 'Ö 'a- =blɛɛ ka -dhë =nɛɛ: -A gbeng 'ö 'dhö bhë -a 'ka, mɛ =plɛ -wo -dho kë =sɛɛ' do -ta, -a mɛ do -yö -dho sü 'ö- mɛ do -yö to. ³⁵ Dheɔ =plɛ -wo -dho kë pë zɔn

-dhiadhö, -a mε do -yö -dho sü 'ö- mε do -yö to. ³⁶[Goon-
-nu =plε -wo -dho kë =bhlö-, -a mε do -yö -dho sü, 'ö- mε
do -yö to.]»

³⁷ 'Ö- -bha =guë' -nu -wa pö -a -dhë: «Yi Dëmε, -dhε
-mlë 'ö pë -nu 'wo =nε 'wo dho kë -a -bha -ε?»

'Ö- -daa -kë -an -gɔ 'ö -pö: «-Dhε 'ö pë =glöo 'dhoë- kë
-a -bha bhë, 'ö 'gblübhāa -nu dho dho wo 'kuë- -a -bha.»

18

'Wun =zuan' 'ö -gban =gεandhe waa- zakanmε -an -bha
¹ =Dhε =ya kë 'dhö, Yesu -yö 'wundankuëdhe do -kë -an
-dhë 'wun =zuan' 'ka, -yö kë 'dhö kö -wo =bhεa' -sü -wun
'kun 'gbee- 'iin kö =kun 'ö -an 'gü -yö ga; 'ö- pö -an -dhë:
² «Pödhε do 'gü, mε do 'ö -kë zakanmε 'ka 'ö 'yaa kë 'suö
=dhia -Zlan -dhë 'iin 'yaa kë mε gbε =bhlë -ya =dhia, -yö
-kë mü. ³ 'Ö pödhε bhë -a 'gü, =gεandhe do -yö -kë mü 'pö.
'Ö =ya kë 'yö nu -a 'piö -kplawo kö -yaan ö bha za 'kan 'ö-
pö -a -dhë: <A- 'piö 'ü za 'kan yië- n yaagümε -nu yi ziën.>
⁴ 'Ö- wo 'dhö -kplawo, 'kεε zakanmε 'ö bhë 'yaa- -daa kë
-a -gɔ 'gbεεdhö; 'yö =dhε 'ö yö mü 'ö zakanmε bhë 'yö-
pö ö =zuö' 'piö =nεε: <'Wun gia- 'ka, 'maa 'suö -Zlan -dhë
'iin 'maa mε gbε =bhlë -ya, ⁵ 'kεε =dhε -kë =nε =gεandhe
'ö =nε -yö n 'piö kë -na -kplawo =nε, a -dho -a -bha za 'ö
=nε -a kan, 'yaa 'dhö -yö -dho nu 'dhö -kplawo 'ö n -kë
'muamua.> »

⁶ 'Ö Dëmε -ya pö 'zü =nεε: «'Wun 'ö zakanmε yaa -ya
=blεε bhë ka- -ma! ⁷ =Dhε =ya kë 'dhö, mε -nu 'ö -Zlan -yö
-an -ya ö -bha 'ka, =wa 'we -a 'piö -kplawo bhë, yaa 'dho -an
-bha pë -nu kë -an -dhë =nε -kɔ 'ö- 'ka kpengdhö -a 'dhö
-a? -Yö -dho -an -wo bho ö 'tou -kplawo =a? ⁸ A- -blεε ka
-dhë =nεε: -Abi', -yö -dho -an -bha 'wun -nu kë kpengdhö
-an -dhë 'zodhö. 'Kεε ma 'a Mεgbö 'ka, n nu -yi 'ka, a -dho
-zo -yö n -ma -sü gia- do yö 'kpongtaa 'gbödhö =a?»

'Wun =zuan' 'yö -gban Falizi -mε -nu waa- 'nii- =sönnng' 'kun -mε -an -bha

⁹ Mε -nu 'wo -kë mü bhë, -an mε 'bhaa -nu 'wo wo -de yö kpengdhö -Zlan wö 'dhiö, 'wo =zië' mε -nu 'wo to -an -ta -wo -kë -an ziën mü 'pö, 'wo yö -an -san zë -sü -bha. 'Ö Yesu -yö 'wun -gban -an -bha, ö- pö: ¹⁰ «Mε =plε -wo -kë -Zlan -gɔ kɔɔ =bhεa' =dhia. -A mε do -yö -kë Falizi -mε 'ka, 'ö- mε do -yö -kë 'nii- =sönnng' 'kun -mε 'ka. ¹¹ Falizi -mε -yö -dɔ -gεan, 'ö =bhεa ö =zuö' 'piö =nεε: <Oo -Zlan, a ü zuö -pö, kë n 'ka- wo =nε mε -nu 'wo to 'wo -kë -kwaanmε -nu, mε këwunyaazë -nu, 'iin -dadhepiömε -nu -an 'dhö bhë -a -wun 'gü. A ü zuö -pö 'zü, kë n 'ka- wo =nε 'nii- =sönnng' 'kun -mε 'ö =nε -a 'dhö bhë -a -wun 'gü. ¹² A n -bεn -to -dhekpacyi =plε 'ka 'dhɔɔgɔ do 'gü, 'go mü pë -nu 'wo n -ma 'ka 'a- kë 'gɔɔ- do -naa -nu ü -dhë.»

¹³ 'Ö 'nii- =sönnng' 'kun -mε -de 'pö 'yö dɔ zian gbε 'ka, 'yaa ö wö =luu'- -dewo dhang- 'gü, 'yö ö -tong -ta -ma 'ö -pö: <Oo -Zlan, ma 'pö a 'wunyaakëmε 'ka, -bhö n 'yena yö!> » ¹⁴ 'Ö Yesu -yö ö -wo -zuöatadhe -kë =nεε: «A- -pö ka -dhë: Mε 'ö bhë -Zlan -yö -ziö -a -bha këwun yaa -nu -ta -yaan =tun 'dho -na ö -gɔ kɔɔ, 'kεε Falizi -mε -bha 'ka, -a -bha këwun -yö -to -a -bha. Bhii 'ö tɔɔ mε 'yö ö -de =luu'-, -a -gɔ -yö -dho dho sia-, 'ö mε 'yö ö -de 'dho sia-, 'ö- -gɔ dho =luu'-.»

Yesu -yö 'dhuë- -kpɔ 'në 'sεεn- -nu -bha

(Matiö 19.13-15; Maakö 10.13-16)

¹⁵ Mε -nu -wo -nu 'në 'sεεn- -nu 'ka Yesu -dhia kö -yaan 'dhuë- 'kpɔ -an -bha. =Dhε Yesu -bha -guë' -nu =wa -an yö, 'wo yö 'wun -blεε -an 'ka -sü 'gü. ¹⁶ 'Ö Yesu -ya -pö ö bha =guë' -nu -dhë: «-Ka ka =kwaa' -an -zü, -wo nu n 'piö! Kö =kun 'ka -an -kë! Bhii 'ö tɔɔ mε -nu 'wo wo -de -kë 'tee =nε 'në 'sεεn- -nu 'wo =nε -an 'dhö, -wo -dho -da -Zlan -bha -gludëdhε 'gü. ¹⁷ A- -blεε ka -dhë 'wun gia- 'ka: Mε 'ö yaa

'we -Zlan -wun -bha ö -de -kë 'tee -sü 'ka =nE 'në 'sEEn-
-nu 'wo =nE -an 'dhö, yaa 'dho -da -Zlan -bha -gludëdhe
'gü.»

'Wun 'ö -gban gɔɔn- =bhɔɔzë -bha -a =blEɛ'- 'ö Yesu -ya
wo

(Matiö 19.16-30; Maakö 10.17-31)

¹⁸ Zuifö -nu =kɔɔnmE do -yö Yesu =dhEɛ' -kpɔ 'ö- pö:
«N -GɔmE këwunsëezë, a -dho -a kë =dhë kö 'a =toëpö -kë
-a 'gü -sü yö =e?»

¹⁹ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «-Më 'yö -kë 'ü n -dhe këwun
-së -mE -ɛ? ME gbE këwun 'yaa -së -a 'ke yaa kë -Zlan
dosEɛn 'ka. ²⁰ Tɔng -nu 'wo =bEɛn' -sü 'ka 'wo =nE: Kö =kun
'ü -da dhe 'piö; kö =kun 'ü mE gbE -bha gɔɔn- =mEɛ; kö =kun
'ü mE zë; kö =kun 'ü =kwaan; kö =kun 'ü =sua -kë mE gbE
-gɔ; -bhö ü dë waa- ü dhe -an =bhlë 'kpɔ, ü -an -dɔ -a?»

²¹ 'Ö gɔɔn- bhë 'ö- -daa -kë 'ö- pö: «Tɔng -nu 'wo bhë
'ö sü n 'tee 'gü -bha a -an 'plE -kun.»

²² 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë =nEɛ: «Pë do 'bhaa -wun -yö
=tun ü -bha: -Bhö ü -gɔ pë -nu 'plE 'dhɔɔ do 'ü- 'wëü-
-nu bhë 'ü- -glu 'fEEmE -nu 'ka; 'go mü 'ü nu 'ü ziö n 'piö!
=Ya kë 'dhö ü -dho =bhɔɔpë -nu yö dhang- 'gü.»

²³ 'KEɛ gɔɔn- 'ö bhë, =dhe -wo 'ö =nE =yaa- ma, 'ö- wö
-yö =siö, bhii 'ö tɔɔ -yö -kë =bhɔɔmE =va 'ka. ²⁴ =Dhe 'ö
Yesu =yaa- yö =nE gɔɔn- 'ö bhë -a wöödhe =ya =siö'-, 'yö-
pö: «-Yö 'gbee- =bhɔɔmE -nu -bha 'ka kö -waan -da -Zlan
-bha -gludëdhe -pö 'gü. ²⁵ -Yö 'pëëpë -yɔɔnmia -bha 'ka
kö -yaan bɔ miiga 'dhi 'gü 'ö =zië' =bhɔɔmE -bha -da -Zlan
-bha -gludëdhe 'gü -sü -ta.»

²⁶ 'Yö mE -nu 'wo -kë wo 'to 'to =dhia bhë 'wo- pö: «=Ya
kë 'dhö kö dö 'yö dho dha -a 'gü 'sa?»

²⁷ Yesu -ya -daa -kë 'ö- pö: «Pë 'ö mE -kɔ yaa -mɔ -a
-bha bhë, -Zlan -kɔ -yö -mɔa.»

²⁸ 'Ö Piεε -ya pö =nεε: «-Dhε -ga, yi yi -bha pë -nu 'plε -to 'yi ziö ü 'piö!»

²⁹ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë =nεε: «A- -blεε ka -dhë 'wun gia- 'ka: Mε =ya ö bha 'kɔ 'dhö 'iin ö bha dhebo, ö 'zlaa- -nu, ö -mε -nu, ö bha 'nä -nu 'to -Zlan -bha -gludëdhε -wun 'gü, ³⁰ -yö -dho -a =truën =va yö 'töng 'ö =nε -a 'gü, 'go mü 'yö dho =toëpö -kë -a 'gü -sü yö -dhε =kpaɔ =dhia' -bha.»

Yesu -yö ö -bha ga -sü waa- ö -go ga 'gü -sü -wun =blεε -gwaa kë -yaaga -naa wo

(Matiö 20.17-19; Maakö 10.32-34)

³¹ Yesu -yö ö bha =guë' -nu 'gɔɔ- do ö ga =plε 'wo bhë -an -sü ö 'piö 'ö- pö -an -dhë: «Kwa -da -sü -mü Zeluzalemë kö pë 'ö -Zlan -wodhiölomε -nu -wa =bεεn ma 'a Mεgbö 'ka n -wun 'gü bhë, -a 'dhiö -yaan -mɔ 'kuë. ³² -Wo -dho n dɔ mε -nu 'waa -Zlan dɔ -an kwεε, 'wo 'yee to n -ma, 'wo 'si bho n -gɔ, 'wo wo 'dhee -nu bho n -ma, ³³ -wo -dho n -ma -klaa 'ka, 'go mü 'wo n zë; 'ö- -dhεkpaɔyi kë -yaaga -naa bhë 'a go -a 'ka ga 'gü.»

³⁴ 'Kεε -a -bha =guë' -nu waa- -gεn gia- dɔ; bhii -yö -kë -bin -sü 'ka -an -gɔ, 'go mü 'ö 'wun 'ö Yesu -ya =blεε bhë waa- -gεn 'zü dɔ.

Yesu -yö 'yënnngtiimε do -dhε -bo

(Matiö 20.29-34; Maakö 10.46-52)

³⁵ -Wo -kë =yɔɔn =dhia Zeliko -dhε 'sɔɔ. 'Yënnngtiimε do 'ö -kë -gba -dhε mε -nu -gɔ =dhia, -yö -kë =yaannu =dhia zian 'sɔɔ. ³⁶ =Dhε 'ö mε -gbaa -nu 'dho ziö -na, 'yö -an =dhεε' kpɔ -an ziö -gεn 'ka. ³⁷ 'Wo- pö -a -dhë: «Yesu 'go Nazalεtë =nε 'ö nu -na bhë.» ³⁸ 'Yö -gbla 'gbee- 'ka =nεε: «Yesu Davidö gbö, -bhö n 'yena yö =e!»

³⁹ 'Ö mε -nu 'wo -kë 'ta =dhia Yesu 'dhiö bhë 'wo 'wun =blεε -a 'ka -a pö -sü 'ka- -dhë -yö ö 'dhi yö 'kuë-, 'kεε

-yö -gbla 'zü 'gbee- 'ka =nεε: «Davidö gbö, -bhö n 'yena yö =eel!»

⁴⁰ 'Ö Yesu -yö =gbaannu 'ö- -pö -an -dhë -wo nu -a 'ka ö =dhia. =Dhε 'ö 'yënnngtiimε 'ö bhë =ya nu -a 'sɔɔ, 'ö Yesu -ya =dhεε' kɔɔ 'ö- pö: ⁴¹ «-Më 'ü- 'piö kö 'a- kē ü -dhë -ε?»

'Ö 'yënnngtiimε -ya pö -a -dhë: «N Dëmε, a- 'piö kö n 'yan -yö -dhε yö 'zü -dëüwo.»

⁴² 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «Ü 'yan 'dhi -yö 'po! Ü -bha -zo -yö n -ma -sü =ya ü -dhε bo!»

⁴³ -Dhε do bhë -a 'gü, 'ö- 'yan -yö -po, 'ö -dhε yö, 'yö -ziö Yesu 'piö -Zlan 'tɔ kē =va -sü 'ka. =Dhε 'ö mε -gbaa -nu -de 'pö 'wun 'ö =nε =waa- yö, 'wo yö -Zlan zuö pö -sü 'gü.

19

Zase -yö -kpën Yesu -bha

¹ =Dhε 'ö Yesu =ya -da Zeliko plöö, -yö -kē ziö -sü 'gü, ² gɔɔn- =bhɔɔzë do 'wo- -dhε Zase 'yö -kē 'nii- =sɔnnng' 'kun -mε -nu -gɔmε 'ka bhë 'yö -kē mü. ³ 'Yö- kēdhε =mεε kö mε 'ö Yesu 'ka 'yaan- -a dɔ. 'Kεε =dhε 'ö kē =nε -yö -kē =klöö', yaa 'dho Yesu yö mε -gbaa -nu 'wo bhë -an -dhë bhë, ⁴ 'Ö -bla sü 'ö dho -an 'dhiö 'ö -da 'lü do tuö, kö =ya kē =nε Yesu -yö ziö -na -dhε bhë -a -bha kö 'yaan- -a yö. ⁵ =Dhε Yesu =ya -lo -dhε bhë -a =tɛi' 'ka, 'yö ö 'yan =luu 'ö- pö Zase -dhë: «-Bhö =yɔɔ'- 'siösiö, Zase, =dεε tɔɔ =dεε, a -dho dho ü -gɔ kɔɔ!»

⁶ 'Ö Zase -yö =yɔɔ -bla 'ka, 'yö- -nia kun =zuögludhi 'ka ö -gɔ kɔɔ. ⁷ Mε -nu 'wo -kē mü -wo 'wun -blεε wo -wo =löö 'wo- pö: «Gɔɔn- 'ö =nε =ya 'dho =ya wɔ 'wunyaakëmε -gɔ kɔɔ!»

⁸ 'Ö Zase -yö =luu 'ö- pö Dëmε -dhë: «N -Gɔmε, -bhö ü 'to 'to 'dhε! A -dho ma pë -nu 'wo n -gɔ, -a -kɔ 'pian do nu

'fεεmε -nu -dhë, 'go mü 'ö =ya kë =nε mε -yö -dhö 'a pë kun -a -gɔ =flüü 'ka, 'a dho -a -bha -yε 'zü kë -gwaa -yiisië -zë.»

⁹ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «Dha -sü =ya -da ü -gɔ kɔɔ =dεε bhii 'ö tɔɔ ü Ablaamö =suu' -ta -mε do 'ka 'pö. ¹⁰ Bhii ma 'a Mεgbö 'ka, a -nu mε -nu 'ö -an nii =ya dɔ 'gü =siö' -zian -ta -an =mεε' =dhia kö 'a -an dha.»

*'Wun =zuan' 'yö -gban 'sënnng 'tama -nu -bha
(Matiö 25.14-30)*

¹¹ Yesu -yö 'wun -blεε 'wun =zuan' 'ka mε -nu 'wo go 'wun 'ö- =blεε bhë -a ma =dhia bhë -an -dhë. =Dhε 'ö -kë =nε kö =ya =yɔɔn Zeluzalemë -dhε 'sɔɔ bhë, -yö -kë -an -zo 'piö =nε -Zlan -bha -gludëdhε -dhö to mü 'ö -lo wo -ta =klöödhö.

¹² 'Kεε pë 'yö- pö =ga =nε: «-Gludë =suu' -ta do 'gü -mε -yö -dho 'sε do =gbiin 'gü kö -waan -a kë -gludë 'ka. =Ya kë 'dhö kö -yaan 'yε ö -zü -yaan nu ö -gɔ 'sε 'gü. ¹³ -A kë -sü 'ka kö -yaan 'dho, -yö ö bha yuökëmε -nu 'gɔɔ- do =dhɔɔ -kë, 'yö mε 'ö -dhö 'ö 'sënnng 'wëü- 'tama ga do do nu -a -dhë -a -pö -an -dhë -sü 'ka =nεε: <-Ka pë -nu 'dhɔ 'ka -an 'dhɔɔ dɔ 'wëü- 'a- nu ka -dhë bhë -a 'ka -yö 'dho -yö yöë n nu -yi -bha!> ¹⁴ 'Kεε -a -bha 'sεgümε -nu -wa -san -zë, 'ö 'wo wo -bha bɔmε -nu bɔ -a 'piö kö -waan -a pö -a -dhë =nεε 'waa- 'piö kö -yö kë -gludë 'ka wo -gɔ 'dhiö.

¹⁵ =Dhε 'ö =ya 'yε ö 'zü =ya nu kö =waa- -ya -gludë 'ka ö -gɔ 'sε 'gü, 'yö ö bha yuökëmε -nu 'ö 'wëü- nu -an -dhë bhë -an =dhɔɔ -kë kö mε 'ö -dhö pë 'yö- yö -yaan -a -zɔn.

¹⁶ 'Ö mε -blεεzë -yö nu 'ö- pö: <N -Gɔmε, 'sënnng 'tama 'gɔɔ- do 'a- yö, -a mε 'ü- nu n -dhë bhë -a -yö -a 'piö 'ka.> ¹⁷ 'Ö -gludë -ya pö -a -dhë: <=Yö -së, ma yuökëmε këwunsëzë. =Dhε -kë =nε -wa -mɔa 'wo wo -zo tən ü -dhë pë -nu 'ö -an 'tɔ 'gian 'yaa -an -bha -an 'gü bhë, a -dho ü -ya pödhε 'gɔɔ- do =kɔɔnmε 'ka.>

¹⁸ 'Ö yuökëmε kë =plε -naa -yö nu 'ö- pö: <N -GOMε, 'sënnng 'tama 'sɔɔdhu 'a- yö -a mε 'ü- nu n -dhë bhë -a -yö -a 'piö 'ka.> ¹⁹ 'Ö -gludë -ya pö -a -dhë: <Bhi -de 'pö, a -dho ü -ya pödhe 'sɔɔdhu =kɔɔnmε 'ka.>

²⁰ 'Ö- -bha yuökëmε do 'bhaa -yö nu 'ö- pö: <N -GOMε, ü bha 'sënnng 'wëüga bhë 'ö =nε; a- -bin -ta wöödhö -sɔ 'gü, ²¹ bhii a -suö ü -dhë, 'ö tɔɔ ü gɔɔn- 'dhiözë 'ka, pë 'ö ü 'ka- =waannu ü -de =kwaä' 'ü- -sü, 'ö pë 'ö ü 'ka- ta ü -de =kwaä' 'ü- kan.> ²² 'Ö -gludë -ya pö -a -dhë: <Yuökëmε yaa, ü -de -wo 'ü- pö bhë 'a dho ü -bha za kan -a -bha; bhi gia- ü -tɛi' dɔ =nε a mε 'dhiözë 'ka, 'ö pë 'yaa n -ma 'ka, 'a- sü, 'iin pë 'ö n 'ka- ta n -de =kwaä', 'a- -kan! ²³ =Dhε 'ö 'dhö =nε, -më -kë ü 'ka dho ma 'wëüga bhë -a 'ka ü 'ka- -da 'wëükɔ 'gü kö n nu -yi 'ka ma gia- 'aan- -a bho mü n -de =kwaä' kö n =truën -yaan kë -dhö -e?>

²⁴ =Dhε -kë 'dhö 'ö -gludë -ya pö mε -nu 'wo -kë mü -an -dhë: <'Sënnng 'wëüga do 'yö- -gɔ bhë, -kaa 'kun -a -gɔ 'ka- nu mε 'ö 'sënnng ga 'gɔɔ- do 'dhö -a -gɔ bhë -a -dhë!> ²⁵ 'Wo- pö: <Yi -GOMε, mε 'ö bhë -a 'gɔɔ- do =ya nu -a -dhë 'saadhö!> ²⁶ 'Ö -gludë -ya pö: <A- -pö ka -dhë mε 'ö pë 'dhoë- -gɔ, -a -taɔ -dho kë; 'kεε mε 'ö pë 'yaa- -gɔ =va, -a 'bhe 'tee -de 'ö bhë -yö -dho kun -a -gɔ. ²⁷ 'Ö go mü, -ka mε -nu 'wo n yaagümε 'ka 'ö waa 'we -a -bha kö a -kë wo -bha -gludë 'ka bhë, -ka nu -an 'ka 'ka -an zë n 'dhiö zö!> »

Yesu -yö -da Zeluzalεmë

(Matiö 21.1-11; Maakö 11.1-11; Zan 12.12-19)

²⁸ =Dhε Yesu =ya yën 'wun =blεε' -sü -bha 'dhö, 'ö zian 'ö dho Zeluzalεmë 'yö -da -a -ta. ²⁹ =Dhε 'ö =yɔɔn -na Betefaze -dhε waa- Betani -dhε, 'ö -tɔn 'ö mü 'wo- -dhε Olivie -tɔn bhë -a 'sɔɔ, 'yö ö bha =guë' =plε bɔ ö 'dhiö, ³⁰ 'Ö- pö -an -dhë: <«-Ka 'dho pödhe 'ö kwa 'sian 'piö zö =nε -a 'gü. 'Ka -lo =sia, ka -dho =soofang 'në do 'ö mε gbε

yaa -ya -a =taa do =kun -a yö kö -yö -klu -sü 'ka, -kaa 'po 'ka nu -a 'ka! ³¹ 'Ö =ya kë =nε mε 'bhaa =ya ka =dhεε' 'kpɔ =sia =nεε: <-Më -kë 'ka- po =e?>, -kaa pö -a -dhë: <Yi Dëmε -bha -wun -ya -bha>.»

³² 'Yö bɔmε -nu -wo -dho; 'ö pë -nu 'wo bhë 'wo- yö =nε -kɔ -de gia- 'ö Yesu -ya =blεε -a 'ka -an -dhë bhë -a 'dhö. ³³ -Wo -to =soofang 'në bhë -a 'po =dhia, 'ö- dëmε -nu -wa pö: «-Më -kë 'ka =soofang 'në bhë 'ka- po =e?»

³⁴ 'Wo- pö -an -dhë: «Yi Dëmε -bha -wun -ya -bha.»

³⁵ 'Ö 'wo nu =soofang 'në bhë -a 'ka Yesu =dhia, 'ö 'wo wo -bha gblang -nu -po -a =taa, 'ö 'wo Yesu sü 'wo- -yaa =taa. ³⁶ -Yö -kë 'dho =dhia, 'ö mε -nu -wo wo -bha gblang -kpɔ zian -gblooga -ta -a 'dhiö. ³⁷ =Dhε 'ö =guë' -nu -gbaa bhë 'wo =yɔɔn -na Zeluzalεmë plöödhε 'sɔɔ, zian 'yö =yɔɔ Olivie -tɔn 'piö =zian' -a 'ka bhë, 'yö =zuögludhi -yö -an pa; 'yö 'wo yö 'gεi kë -sü 'gü -Zlan 'tɔ 'saa -blü -sü 'ka 'gbee- 'ka -dhidhaapë -nu 'yö -an -kë 'wo- yö bhë -an -wun 'gü, ³⁸ 'wo- pö: «Kwaa- 'yoo -mü! Kwaa- 'yoo -mü! 'Dhuë- -yö 'kpɔ -gludë 'ö nu Dëmε 'tɔ 'gü -a -bha, =zuöyagluu -yö kë dhang- 'gü, 'go mü -Zlan 'tɔ- kë =va!»

³⁹ 'Ö Falizi -mε 'bhaa -nu 'wo -kë mε -gbaa -nu 'wo -kë mü -an ziën bhë, 'wo- pö Yesu -dhë: «Yi -Gɔmε, -bhöë pö ü bha =guë' -nu -dhë -wo wo 'dhi yö 'kuë- -ε!»

⁴⁰ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «A- -pö ka -dhë: =Wa wo 'dhi -yö 'kuë- =sia, -guö -nu -wo -dho gbla!»

Yesu -yö 'gbo -bɔ Zeluzalεmë -dhε -wun 'gü

⁴¹ =Dhε 'ö Yesu =ya =yɔɔn pödhe 'sɔɔ, 'ö =ya ö 'yan -da pö- -ta 'ö yö 'gbo bɔ -sü 'gü Zeluzalεmë -wun 'gü, ⁴² 'Ö- pö: «'Ö =ya kë =nε dɔ 'ö 'kwa- wo =dεε =nε, pë 'yö dho ü gbaa =zuöyagluu 'ka ü -dɔ -bezë, kö =yö -së =dhεε, 'kεε yö =ga =ya -bin ü -gɔ bhë, ⁴³ bhii yi -nu -wo -dho nu ü -bha 'ka, ü yaagümε -nu -wo -dho =nië' ü -zü, 'wo pë -nu dɔ

'kuëdhö -waan bö böü- 'kplong -zü; -wo -dho so ü -ta 'ö 'wo ü -nëng zian 'saadhö 'ka. ⁴⁴ Bhi 'dhö, ü 'gü -mE -nu 'dhö, -wo -dho ka 'gü =siö'- 'fëfëdhö, -guö gbE yaa 'dho to ö 'bha -guö -ta zö. Bhii 'töng 'ö -Zlan -yö nuë ü -dhë bhë ü 'ka- dö!»

Yesu -yö 'dhöödöme -nu -kë -Zlan -gö köö
(*Matiö 21.12-17; Maakö 11.15-19; Zan 2.13-22*)

⁴⁵ Yesu -yö -da -Zlan -gö köö, 'ö yö 'dhöödöme -nu 'wo -kë mü -an kë -sü 'gü ⁴⁶ -a pö -sü 'ka =nE: «Pë 'ö =bEEn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëëdhE 'gü -ya pö: Ma 'kö -yö -dho kë -bhEa -a 'gü -kö 'ka, 'kEEn ka 'pö, 'ka- -kë ka -bha =kwaanpë -bin -a 'gü -guö =duudhE 'ka!»

⁴⁷ =DhE =ya kë 'dhö, Yesu -yö -ya mE -nu =daan' -sü -bha -dhëkpaoyi 'saadhö 'ka -Zlan -gö köö. Slabhome -göme -nu, Zuifö -nu -bha tönggöme -nu waa- mEtozë -nu =ya kë, -wa këdhE -mEEn kö 'waan- Yesu zë, ⁴⁸ 'kEEn -a kë -kö 'wo dho -a kaa waa- dö, bhii 'ö töö mE -nu 'saadhö -wo wo 'to -to Yesu -wo -bha kpinngdhö wo -zo -kë -a 'piö -sü 'ka.

20

Yesu -bha -wogbiindhE 'godhE
(*Matiö 21.23-27; Maakö 11.27-33*)

¹ -Dhëkpaoyi do 'ka Yesu -yö -kë mE -nu =daan' =dhia -Zlan -gö köö 'wuntaosë =blEEn' -sü 'gü. 'Yö slabhome -nu -göme -nu, Zuifö -nu -bha tönggöme -nu waa- mE ziizii -nu -wo -nu, ² 'wo- pö -a -dhë: «Pë -nu 'ü- kë -na =nE, dö 'ö- pö ü -dhë 'ü- kë =E?»

³ 'Ö Yesu -ya -daa -kë -an -gö 'ö- pö: «Ma -de 'pö, a -dho =dhEEn' do kpö ka -gö: ⁴ Dö 'ö Zan bö kö -yaan mE bö yiö =e? -Zlan -mü -i, 'iin mE -nu -mü -i?»

⁵ 'KEn -wo -yö 'wun =blEEn' -sü 'gü wo 'ko -dhë 'wo- pö: «'Kwa- -daa kë =sia =nE -Zlan 'yö- bö, -yö -dhoë pö kwa

-dhë -mä -kë kwaa- -wo -dhε 'wun gia- -ε? ⁶ 'Iin 'kwa- pö =sia 'zü =nε mε -nu 'wo- bɔ, mε -nu 'töüdhö -wo -dho kwa -zuö -guö 'ka 'wo kwa zaa, bhii 'ö tɔɔ mε 'plε -wo Zan -ya 'ti -kë -Zlan -wodhiöloomε 'ka.»

⁷ =Dhε =ya kë 'dhö, 'wo- pö: «Mε 'ö- bɔ kö -yaan mε bɔ yiö bhë 'yië- dɔ.» ⁸ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «=Dhε 'ö 'dhö bhë kö ma -de 'pö, mε 'ö- pö n -dhë 'a pë -nu 'wo =nε -an kë bhë, n 'ka 'dho -a 'tɔ pö ka -dhë 'pö.»

'Wun =zuan' 'ö -gban lεZEN =dhεεdhε yuökëmε 'gluyaazë -nu -bha

(Matiö 21.33-46; Maakö 12.1-12)

⁹ =Dhε =ya kë 'dhö, Yesu -yö 'wun -blεε mε -nu -dhë 'wun =zuan' 'ka 'ö -pö: «Gɔɔndë do -yö ö bha lεZEN =dhεεdhε -kë, 'ö- -lo lεZEN =dhεεdhε yuökëmε -nu kwεε, 'ö- to 'ö dho 'ta 'gü -glɔɔ 'ma -dhiadhö.

¹⁰ =Dhε 'ö lεZEN bho -yi =ya -lo, 'yö ö bha yuökëmε do bɔ lεZEN =dhεεdhε yuökëmε -nu -dhë kö -waan ö -bha -kpa bɔ ö -dhë. 'Kεε lεZEN =dhεεdhε -yuökëmε -nu -wa -kun 'wo- -ma 'wo- -yε 'zü ö -kɔ 'kpaan 'ka.

¹¹ 'Ö lεZEN =dhεεdhε dëmε -yö ö bha yuökëmε do bɔ 'zü, 'ö lεZEN =dhεεdhε -yuökëmε -nu -wa kun, 'wo- -ma, 'wo 'si -nu bho -a -gɔ, 'wo- -yε 'zü ö -kɔ 'kpaan 'ka 'pö.

¹² 'Yö ö -bha yuökëmε -gwaa kë -yaaga -naa bɔ; -a mε bhë -wa -gi 'wo- bho lεZEN =dhεεdhö, 'wo- -zuö zian gbε 'ka.

¹³ 'Ö lεZEN =dhεεdhε dëmε -ya pö: «-Më 'a dho -a kë =o? Dɔ, 'a n gbö -dhɔkaasüzë =duö =nε -a bɔ, -yö -kë yö -zë -wo -dho lë- -kë -a -gɔ.»

¹⁴ 'Kεε =dhε 'ö yuö -kë lεZEN =dhεεdhö -mε -nu =waa- yö, 'wo- pö wo 'ko -nu -dhë: «Mε 'ö pë -nu 'wo =nε 'wo dho to -a -gɔ 'dhiö =zian' ö =ga 'ö =nε! -Kwaa zë kö lεZEN =dhεεdhε 'ö =nε -yaan 'to kwa -gɔ!» ¹⁵ 'Ö 'wo- kun, 'wo- bho lεZEN =dhεεdhö 'wo- zë.»

'Ö Yesu -yö -an -dhεε' kpɔ 'ö- pö: «Ya kë 'dhö, lεZEN =dhεEdhe dεme =ya nu, -më 'yö dho -a kë =ε? ¹⁶ A- -pö ka -dhë: Pë 'ö dho -a kë 'ö tɔɔ -yö -dho nu 'ö lεZEN =dhεEdhe -yuökεmε -nu 'wo bhë 'yö -an zë, 'yö lεZEN =dhεEdhe bhë 'yö- nu mε 'waa gbε -nu -dhë.»

=Dhe 'ö mε -nu =waa- -wo 'ö bhë -a ma 'wo- pö: «'Wun mε 'ö =suu'- 'dhö bhë kö =kun 'ö- -kë!»

¹⁷ 'Kεε Yesu -yö -an -ga -piindhö 'ö- pö -an -dhë: «=Dhe 'ö -kë 'dhö, -më -kë 'ö -Zlan -bha 'sëedhe =bεεn' -wo -ya pö: -Guö 'ö 'kɔdɔmε -nu -wa =zong 'dhiö -be bhë, yö gia- bhë 'ö -kë 'kɔ kuennu -guö 'ka zlöö bhë =ε?» ¹⁸ 'Ö Yesu -yö =yɔɔn ö -wo -ta 'ö- pö: «Mε 'oo mε 'ö 'dhoë- -püö -guö 'ö bhë -a -ta, -yö -dho ö -de ye, 'ö mε 'oo mε 'ö -guö bhë =ya -püö -a -ta, -yö -dho -a =wüü'-.»

'Nii- =sɔnng' -bho 'sεgɔ =kɔɔnmε -dhë -sü

(Matiö 22.15-22; Maakö 12.13-17)

¹⁹ Zuifö -nu -bha tɔnggɔmε -nu waa- slabhomε -gɔmε -nu -wa këdhe -mεε kö 'waan- Yesu 'kundhe gia- bhë -a 'gü, bhii 'ö tɔɔ wo gia- -wa =dɔa' =nε 'wun =zuan' 'ö Yesu -ya -kë bhë -ö -gban lεZEN =dhεEdhe waa- ö dεmε -nu -an -bha bhë, -yö -gban wo gia- wo -bha, 'kεε 'suö -yö -an -kë 'sεgümε -nu -dhë. ²⁰ 'Yö 'wo yö naɔ -kë Yesu -bha -sü 'gü; 'wo mε -nu bɔ kö -waan naɔ kë -a -bha. Mε -nu 'wo bhë -wo wo -de -kë mε -nu këwunsëézë 'ka kö 'waan- 'slë 'kan -a -gɔ =dhεε' -nu -kpɔ -a -gɔ -sü 'ka. Bhii pë 'yö dho kë -a -bɔ -a -ta 'ka kö 'waan- -a dɔ 'sε =kɔɔnmε kwεε bhë =nε 'wo- =mεε'. ²¹ 'Ö 'wo =dhεε' kpɔ Yesu -gɔ 'wo- pö: «Yi -Gɔmε, yi- =dɔa' =nε 'wun -nu 'ü- =blεε' -na bhë o, 'iin ü -bha mε =daan' -wo bhë o, -an 'plε -wo kpengdhö; 'ö 'bhaa mε -nu zë 'gü kë, 'kεε ü mε -daan 'ko 'trüün 'piö 'wun giagia 'ö -Zlan -bha zian -ta -a 'ka. ²² Kwa -bha tɔng -ya -pö 'kwa 'nii- =sɔnng' bho -gludë Sezaa -dhë e, 'iin kö =kun 'kwa- bho -a -dhë e?»

²³ 'Kεε Yesu -yö -an -bha 'slëkanwo bhë -a =tεi' -dɔ; 'yö-pö -an -dhë: ²⁴ «-Ka dönïe ga do -zɔn n -dhë! Dö 'ö- 'tɔ waa- -a -gɔ 'bin 'dho -ya -sü 'ka -a -ta =nεε?» 'Ö 'wo- pö: «Sezaa -mü.»

²⁵ =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -ya pö -an -dhë: «=Dhε 'ö 'dhö, pë 'ö Sezaa -bha 'ka, -kaa bho -a -dhë; 'ka pë 'ö -Zlan -bha 'ka, 'ka- bho -Zlan -dhë 'pö!»

²⁶ Waa- 'kundhε yö gbɔ ö -wo -ta 'wun 'yö- =blεε mε -nu wö 'dhiö bhë -a -wun 'gü, 'kεε pë 'ö -kë =zian' 'ö tɔɔ -an 'te 'yö tun 'wun -daa kë -kɔ -suu' -'ö Yesu -ya -kë bhë -a -wun 'gü; 'ö -dhε -yö ga -an -ta diindhö.

=Dhεε' do 'ö -gban -go ga 'gü -sü -bha

(Matiö 22.23-33; Maakö 12.18-27)

²⁷ Saduse -mε 'bhaa -nu -wo -nu Yesu 'piö; wo =nε 'wo-pö mε =ya ga ö 'ka 'dho go ga 'gü gbɔ bhë, 'ö 'wo yö -a =dhεε' 'kpɔ -sü -bha ²⁸ 'wo- pö: «Yi -Gɔmε, tɔng 'ö Moizö -ya nu yi -dhë 'ö =bεεn' -sü 'ka 'ö =nεε: =Ya kë =nε gɔɔn-do 'ö- dhe 'dho -a -gɔ =ya kë -dhö, -a dheglu 'në gɔɔn- =ya kë -dhö; waa- ö bɔɔ waa 'në 'kpɔ gbɔ, =ya 'to 'dhö =ya ga kö -a bɔɔ =gεandhe bhë -yö -dho to -a dheglu 'piö, 'ö 'wo 'në kpɔ -a pin =taa. ²⁹ 'Kεε kö 'töng do 'ka bhë, dhegluzë 'slaplε -wo -kë -dhö; 'ö- mε -blεεzë -yö dhe sü, 'ö waa 'në gbε 'kpɔ 'ö ga. ³⁰ 'Ö- bɔɔ =gεandhe -yö to -a mε kë =plε -naa bhë -a 'piö, ³¹ 'ö to -a mε kë -yaaga -naa 'piö 'pö. -Kɔ do bhë -a 'ka 'ö -dhε 'wo- -bha 'slaplε 'wo- -kë -a 'ka, 'ö waa 'në gbε 'kpɔ, 'ö -an 'plε -wo ga. ³² 'Ö dhebɔ -de 'pö 'yö ga.

³³ =Ya kë 'dhö, yi 'ö game -nu dho go -a 'ka ga 'gü, -a dö 'yö dho kë -a =gɔn 'ka kpïngdhö =e? Bhii 'ö tɔɔ -dhε 'ö 'wo- -bha 'slaplε -wo -kë -a =gɔn 'ka!»

³⁴ 'Ö Yesu -ya -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «Gɔɔn- -nu, dhoo -nu -wo 'kpongtaa zö -wo wo 'ko -sü, ³⁵ 'kεε gɔɔn- -nu, dhoo -nu, mε 'ö -an -ma =kun kö -waan 'go ga 'gü kö -waan

-kë -a 'gü -sü mE 'ö zlöö =toëpö 'ka -a yö bhë, waa 'dho wo 'ko sü, ³⁶ wo 'ka 'dho ga gbö, bhii kö waa- -Zlan -bha bömE -nu -an =suu'- =ya kë do; kö =wa kë -Zlan -bha 'në -nu 'ka, bhii 'ö tōō =wa 'go ga 'gü. ³⁷ 'Go mü 'zü Moizö -ya -zōn 'wun gia- 'ka =nE gamE -nu -wo -dho go ga 'gü, bhii pë 'ö =bEEn' -sü 'ka -a -bha 'sëedhE 'gü, 'wun 'ö -gban 'gingngkpōō -bha, 'ö tōō -yö kwa DēmE -dhE Ablaamö -bha -Zlan, Izaakö -bha -Zlan waa- Zakōbō -bha -Zlan. ³⁸ Kö -kaa dōa =nE -Zlan -yö mE 'bhee- -nu -bha -Zlan 'ka, 'yaa gamE -nu -bha -Zlan 'ka, bhii mE 'wo 'bhee- bhë -wo 'bhee- 'dhö -a -bha 'ka.»

³⁹ 'Yö Zuifö -nu -bha tōnggōmE -nu mE 'bhaa -nu -wa pō: «Ü- -blEε -së, yi -GōmE!»

⁴⁰ Bhii 'ö tōō =dhEε' gbE 'kpō -dho yaa -an kë -a -gō zlöö gbö.

=DhEεkpōdhe -nu 'wo -gban -Zlan -bha -YamE -bha (Matiö 22.41-46; Maakö 12.35-37)

⁴¹ 'Ö Yesu -ya pō -an -dhë: «-Yö -kōklë 'wo- pō -Zlan -bha -YamE 'pō -yö -go Davidö =suu'- -ta 'gü i? ⁴² 'KεE kö Davidö gia- -ya -pō 'Tan 'sëedhE 'gü =nEε: N DēmE (-Zlan) -ya -pō n DēmE -dhë: -Bhö -ya -yadhE =bhlëzë 'gü =zian' ⁴³ -yö 'dho -ö yöë yi 'a dho ü yaagümE -nu kaa ü -gEn -ta -a -ta dhuö -pë 'ka -a -bha. ⁴⁴ =DhE Davidö gia- -ya -dhE ö DēmE, -yö -kōklë 'ö -Zlan -bha -YamE -yö -go -a =suu'- -ta 'gü 'zü i?»

-Kë 'slë 'ka -sü 'ö Zuifö -nu -bha tōnggōmE -nu 'piö (Matiö 23.1-36; Maakö 12.38-40)

⁴⁵ ME gbung 'wo -kë mü bhë -an 'plE 'to -ya -wo -bha. 'Yö Yesu -ya pō ö bha =guë' -nu -dhë: ⁴⁶ «-Ka ka -zo kë ka -de 'piö Zuifö -nu -bha tōnggōmE -nu 'wo- -dho kë -na =nië gblang =gbiin -nu 'ka -sü 'ka, 'ö 'wo- 'piö kö -wo -mEε -nu kë wo 'ka =bhlë 'gü 'dhëedhE =vava -nu -bha, 'ö 'wo -ya

-gbloo -sεεbɔ -ta -an -gɔ -bhɔkuëkɔ -nu 'gü, 'wo -yadhε
 -sεεbɔ sü 'wlaan- -nu -ta; ⁴⁷ wo bhë -wo =gεandhoo -nu
 -bha pë -nu 'ö -an -gɔ -a kun -an -gɔ, 'ö =wa 'go mü 'wo
 =bhεa =gbiin kö 'waan- kë mε -nu këwunsëëzë 'ka mε -nu
 wö 'dhiö. Bhii -wo -dho 'klobhɔdhe =va -ziögɔüsüzë yö.»

21

*=Gbaapë 'yö go =gεandhe 'fεεzë kwεε
 (Maakö 12.41-44)*

¹ Yesu -yö -dhε -ga ö -zü 'to, 'ö- 'yan -yö -da =bhɔɔmε
 -nu 'wo wo -bha =gbaapë -da -na -Zlan -gba -a 'gü -pë 'gü,
 -Zlan -gɔ kɔɔ bhë -an -ta. ² 'Ö- 'yan -yö -da 'zü =gεandhe
 'fεεzë do 'bhaa -ta kö -yö 'wëü- 'sεεn- ga =plε -da -na
 -Zlan -gba -a 'gü -pë 'ö bhë -a 'gü 'pö.

³ =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -ya pö mε -nu 'wo -kë mü
 bhë -an -dhë: «A- -pö ka -dhë 'wun gia- 'ka: Dhebo 'fεεzë
 'ö =nε 'wëü- 'ö- -da mü bhë, =yö =va 'ö =zië' mε -nu 'wo to
 'saadhö -an -bha -ta. ⁴ Bhii mε -nu 'wo bhë 'wëü- 'ö- nu
 -sü 'yaa 'më -an 'ka bhë =nε 'wo- -kë gbaɔ 'ka; 'kεε yö 'pö,
 -a -bha 'fεεdhε 'gü pë 'ö to -a -gɔ -tosiadhe këpë 'ka bhë
 'ö- 'plε -nu bhë.»

*Yesu -yö -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'wü -wun -blεε
 (Matiö 24.1-2; Maakö 13.1-2)*

⁵ Mε 'bhaa -nu -wo 'wun -blεε -Zlan -bha 'kɔ bhë -a
 -bha 'wo- pö: «-Guö -nu 'wo 'kɔ dɔa =nε =wo -së =dhεε!
 'Ö pë -nu 'wo- nu =gbaapë 'ka 'wo- 'gü bhë, -wo -së 'pö
 =dhεε!» ⁶ 'Ö Yesu -ya pö: «Pë -nu 'ka -an -ga -na bhë, yi
 do -yö nu -na, -guö gbε yaa 'dho to ö 'ko -ta dhuö mü, -an
 'plε -wo -dho -lo.»

*'Yena -wun -nu -dho kë 'kpongtaa yën -yi 'dhiö
 (Matiö 24.3-14; Maakö 13.3-13)*

⁷ 'Wo- pö -a -dhë: «Pë -nu 'wo 'dhö bhë -wo -dho kë yi -mlë 'ka ε? =Duakëpë -mlë 'yö dho pë -nu 'wo bhë -an yi -zɔn -ε?»

⁸ 'Ö Yesu -ya pö: «-Ka ka -zo kë ka -de 'piö! Kö =kun 'ka ka =kwaa' ka -de -zü 'wo ka -püö! Bhii mεdhεvadhe -wo -dho nu n 'tɔ 'gü, 'wo- pö: «Ma 'pö, -Zlan -bha -Yamε -mü n 'ka! Ma nu 'töng =ya -lo!», 'kεε kö =kun 'ka -ziö -an 'piö! ⁹ 'Ka -glu gɔn -wun -nu 'iin -dɔ 'ko -gɔ 'yënnε -wun -nu ma, kö =kun 'ö 'siö -yö -kan ka 'gluu! Pë -nu 'wo 'dhö -wo -dho kë 'dhiö -blεεzë, 'kεε yaa 'dho kë 'kpongtaadhe 'dhiö 'to -sü 'ka.»

¹⁰ 'Go mü 'yö- pö 'zü =nεε: «'Sεgɔgümε -nu -wo -dho 'ko zë wo 'bha 'sεgɔgümε -nu 'ka, ö -gludë dho -glu -da ö 'bha -gludë -ta; ¹¹ 'sε -bha =zluun -sü 'gbee- -dho kë -dhö, 'ö din -nu, -sü 'kuë- =yua' -nu dho nu 'sεgɔ 'bhaa -nu 'gü, 'siö -kan mε 'gluu -pë waa- =duakëpë -wo -dho kë dhang- 'gü. ¹² 'Kεε -a kë =yië' kö pë -nu 'wo 'dhö bhë -waan kë, mε -nu -wo -dho ka kun, 'wo pë 'dhiö- -nu kë ka 'ka, 'wo ka dɔ mε -nu kwεε Zuifö -nu -bha -bhɔkuëkɔ -nu 'gü, 'wo dho ka -zuö -kanso 'gü -waan za dɔ ka -bha -gludë -nu waa- 'sε =kɔɔnmε -nu -an 'dhiö n -wun 'gü. ¹³ -Yö -dho kë ka -bha bɔdhε 'ka kö 'kaan- kë n =goo- -nu 'ka. ¹⁴ -Ka ka -zo -gban kö =kun 'ka dɔ ka -de -wun =zɔnnε' -ta za 'ö dɔ ka -bha bhë, ka -bha =blεε' -sü -wun 'gü, ¹⁵ bhii =ya kë -nε mε -nu =wa 'dho ka 'ka zakanmε -nu 'dhiö, ma gia-, a -dho -wo 'ö 'kpaakpadhe 'ö ka yaagümε gbe 'ka 'dho -mɔ -a -bha 'iin -yaan dɔ -a -gɔ -a dɔ ka 'dhii. ¹⁶ Ka dë -nu, ka dhe -nu, ka dheglu -nu, ka mε -nu, ka 'bhamε -nu -de gia-, -wo -dho ka dɔ mε -nu kwεε, 'wo mε 'bhaa -nu zë ka 'gü. ¹⁷ Mε 'saadhö -wo -dho ka -san zë n -wun 'gü, ¹⁸ 'kεε ka tuö -wun ga do 'ka 'dho =dhɔng. ¹⁹ -Ka ka 'gü dɔ 'gbee-, 'ka- kë 'dhö, 'ka dho ka -bha =toëpö -kë -a 'gü -sü yö.»

Yesu -yö Zeluzalɛmë -siö' -wun -blɛɛ
(Matiö 24.15-21; Maakö 13.14-19)

²⁰ 'Ö- pö: «Yi 'ka dho Zeluzalɛmë -dhɛ yöë kö -glugɔnmɛ -nu =wa =nië' -a -zü bhë, -kaa dɔa =nɛ -a 'gü =siö' -yi =ya yö =klöö'. ²¹ =Ya kë 'dhö mɛ -nu 'wo Zude -wo -dho =duë, -wo 'dho -tɔn -nu 'piö =zian'; mɛ -nu 'wo dho kë Zeluzalɛmë plöodhɛ -bha, -wo -dho go wo pin -bha; mɛ -nu 'wo dho kë zian -gbloo -nu 'piö, kö =kun 'wo -da plöö, ²² bhii -yö -dho kë 'klobhɔdhe -yi 'ka. -Yö kë 'dhö, kö pë -nu 'wo =bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhɛ 'gü -an 'dhiö -nu -waan -mɔ 'kuë. ²³ -Më 'yena -wun 'ö dho kë yi 'ö 'dhö bhë -a 'ka, dhoo -nu 'wo 'guzë waa- dhoo -nu 'wo 'bëë- 'ka -an -bha 'ka -oo! Bhii =zuö' -da 'yenagüdhe =va -yö -dho kë 'sɛ 'ö =nɛ -a 'gü, 'ö 'wun -yö na -Zlan -züë -a 'gü -mɛ -nu buëndhö. ²⁴ -Wo -dho -an zë -blaan 'ka, 'wo -an kun 'gan 'ka, 'wo dho -an 'ka 'sɛgɔ 'gü -dhɛ 'saadhö -bha, 'ö mɛ -nu 'waa -Zlan -bha mɛ -nu 'ka 'wo dho Zeluzalɛmë -pö =siö' -yaan 'dho -yaan yöë 'töng 'ö -Zlan -ya nu -an -dhë bhë -a yën -yi -bha.»

Mɛgbö -dho nu
(Matiö 24.29-31; Maakö 13.24-27)

²⁵ 'Ö- pö: «=Duakëpë -nu -dho kë lan- 'gü, 'yö -kë 'su 'gü, 'yö -kë 'susongga -nu 'gü; 'ö sia- zö, 'kpongtaamɛ -nu =zuö' dho -da =wabhödhe 'gü, 'ö 'suö =va dho -da mɛ -nu 'gü, 'yoo -drinng 'gbee- -bha dɔ -sü waa- 'yoo kpö -bha -ma -sü -wun 'gü. ²⁶ Mɛ -nu -dho ga 'suö -dhë, -zo -ta -a 'gü -pë 'ö dho kë 'kpongtaa zö bhë -a -wun 'gü, bhii 'piigbeedhɛ -nu 'wo dhang- 'gü -wo -dho =zluun. ²⁷ =Ya kë 'dhö -wo -dho ma 'a Mɛgbö 'ka n yö kö a nu -na dha kpö -ta 'piigbeedhɛ waa- 'töbhɔdhe =va 'ka. ²⁸ 'Töng 'ö pë -nu 'wo bhë 'wo dho kaa, -ka ka -zo -gban 'ka ka -gɔ -nu =luu' -, bhii kö ka -bha -go 'gan 'gü -sü =ya yö =klöö'.»

ME =daan' -wo 'ö -gban figö -lü -bha

(Matiö 24.32-35; Maakö 13.28-31)

²⁹ Yesu -yö 'wun =zuan' do -zɔn -an -dhë 'ö- pö: «-Ka figö -lü waa- 'lü mɛ -nu 'wo to -an -ga! ³⁰ 'Ka -an 'dhɛ -dëü -nu yö, kö -ya kë ka 'yaan =nɛ =kpɔɔ -ya yö =klöö'. ³¹ -kɔ do bhë -a 'ka pë -nu 'wo bhë 'ka -an yö, -kaa dɔa =nɛ -Zlan -bha -gludëdhɛ -bha nu -sü =ya yö =klöö'. ³² A -blɛɛ ka -dhë 'wun gia- 'ka: Pë -nu 'wo 'dhö -wo -dho kë kö mɛ -nu 'wo 'töng =nɛ -a 'gü =nɛ -an 'plɛ waa ga =kun. ³³ Dhang- waa- 'sɛ -wo -dho ziö, 'kɛɛ n -wo 'ka 'dho ziö 'gbɛɛdhö.»

-Ya 'yaan -gɛn

³⁴ 'Ö- pö: «-Ka ka -zo kë ka -de 'piö! Kö =kun 'ö 'ka ka -de 'bɔn -kan -bhöpë =vava -bhö -sü -nu, yö 'yi =vava mü -sü -nu waa- -zo -ta 'kpongtaapë -wun 'gü -sü -an =kwa', 'yaa 'dhö n nu -yi -dho -wo ka tii 'ka. ³⁵ Bhii -yö -dho -lo ka -ta =nɛ 'kplö 'dhö 'kpongtaamɛ 'plɛ -ta. ³⁶ -Ka -ya ka 'yaan, -ka =bhɛa' - 'töng 'saadhö -a 'ka, kö ka 'gü -yaan kë 'gbee- 'kaan- dha pë -nu 'wo 'dhoë- nu 'töüdhö bhë -an -gɔ, 'iin 'kaan- dɔ ka -gɛan ma 'a Mɛgbö 'ka n 'dhiö.»

³⁷ =Dhɛ =ya kë 'dhö yi 'saadhö 'ka, Yesu -yö mɛ -nu -daan -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü; 'yö 'bin =ya 'më, 'yö dho Olivie -tɔn tuö -wɔ 'ma =dhia. ³⁸ 'Ö -dhiadhiö 'ö mɛ -nu -wo -so 'wo nu -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü -waan wo 'to 'to -a -wo -bha.

22

Slabhomɛ -nu -gɔmɛ -nu waa- tɔnggɔmɛ -nu -wo -dho wo 'kuë- Yesu -gɔ

(Matiö 26.1-5; Maakö 14.1-2; Zan 11.45-53)

¹ 'Bluu- 'ö- =bhɛɛpë 'yaa- 'piö bhë -a 'wlaan- kë -yi 'wo- dhɛ Paakö bhë, =dhɛ 'ö- yi =ya yö =klöö', ² 'Ö slabhomeɛ -gɔmɛ -nu waa- Zuifö -nu -bha tɔnggɔmɛ -nu -wa këdhɛ

=mεε kö 'waan- Yesu zë, 'kεε 'suö -yö -an -kë 'sεgüme -nu -dhë.

Zuda-mɔ -a 'gü-sü-mü kö -yaan Yesu dɔ mε -nu kwεε (Matiö 26.14-16; Maakö 14.10-11)

³ 'Ö Zuda 'wo- -dhe Ikalioṭö, 'yö -kë Yesu -bha =guë' -nu 'gɔɔ- do ö ga =plε 'wo bhë -a mε do 'ka bhë, 'ö Satan -yö -da -a =zuö' 'gü. ⁴ 'Yö Zuda -yö -luu 'yö dho 'yan -to -Zlan -bha 'kɔ -bha -mε -nu -gɔmε 'piö 'ö -kɔ 'ö dhoë kaa kö 'yaan- Yesu dɔ -an kwεε bhë, 'yö- =blεε -an -dhë. ⁵ 'Ö -an =zuö' 'glu -yö -dhi giagiawo, 'wo 'wëüga 'tɔ go -a -dhë. ⁶ Zuda -yö -we -a -bha; 'yö yö -a 'slë =mεε' -sü 'gü kö -yaan Yesu dɔ -an kwεε -ziö -a 'piö -mε -nu tii.

Yesu -yö mε -bɔ kö pë 'ö dho -bhö Paakö -ta -waan -a -yuö kë

(Matiö 26.17-25; Maakö 14.12-21; Zan 13.21-30)

⁷ Paakö 'ö 'wlaan- -yi do 'ö =ya kë 'wo 'bhlanë -gbɔng zë 'wo- -bhö =bluu' - 'ö- =bhεεpë 'yaa- 'piö -a yi 'ka bhë, =dhe =ya -lo, ⁸ 'Ö Yesu -yö Piεε waa- Zan -an bɔ 'ö- pö: «-Ka 'dho 'ka kwa -bha pë 'kwa dho -a -bhö Paakö -ta, -a -yuö kë!»

⁹ 'Ö 'wo- pö -a -dhë: «=Dhe -mlë 'ü- 'piö kö 'yi- -yuö kë -a -bha -ε?»

¹⁰ 'Yö- pö -an -dhë: «-Ka ka 'to 'to! Ka -bha -da Zeluzalemë plöo -sü 'ka, ka -dho -kpen gɔɔn- do 'ö 'yi -gbɔ 'dho -a -gɔ -a -bha. -Ka 'to -a 'piö, 'ka 'dho 'kɔ 'ö 'dhoë- -sɔ -a 'gü bhë, 'ka -sɔ -a 'gü ¹¹ 'ka- pö 'kɔ dëmε -dhë: <Yi -gɔmε -yö =dhεεkɔdhe do -dɔ yi -gɔ kö 'yiën- -a 'kɔɔ ü -gɔ; -ya -pö 'kɔdhi -mlë 'ö waa- ö -bha =guë' -nu 'wo dho Paakö -pë -bhö -a 'gü i?> ¹² -Yö -dho 'kɔdhi do =va 'ö -dɔ kɔɔpë 'plε =ya -mɔ -a 'gü -a -zɔn ka -dhë 'kɔ -ta dhuö -kɔ 'gü. -Dhe bhë 'ka dho -bhöpë -nu -yuö kë -a -bha.»

¹³ 'Ö 'wo dho 'wo pë -nu 'wo bhë 'wo -an yö =nε -kɔ 'ö Yesu -ya =blεε -a 'ka -an -dhë bhë -a 'dhö; 'ö 'wo -bhöpë 'ö dho kë Paakö -ta bhë 'wo- -yuö -kë.

-Bhöpë 'slööslo

(Matiö 26.26-30; Maakö 14.22-26; 1 Kolεntö 11.23-25)

¹⁴ =Dhε 'ö 'töng =ya -lo, 'ö Yesu waa- ö bha bɔmε -nu -wo dho pë -bhö =dhia, ¹⁵ 'yö- pö -an -dhë: «-Yö -kë n -dhë -së =duö kö 'kwa Paakö -bhöpë 'ö =nε 'kwa- -bhö kwa 'ko =bhaa n 'klo yaa =tun bhɔ -na. ¹⁶ Bhii a- -pö ka -dhë: N 'ka 'dho -a gbε -bhö gbɔ 'ö dho 'ö yöë Paakö sla- bho -sü 'ö bhë -a -gεn -yö 'ko 'dhiö -yi -bha -Zlan -bha -gludëdhε -pö 'gü.»

¹⁷ =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö -drɔɔn -kɔɔ -yaan do sü 'ö -Zlan zuö pö -a -ta 'ö- nu -an -dhë 'ö- pö: «Pë =nε, -kaa -a 'sü 'ka- -glu ka 'kuë 'ka- mü, ¹⁸ bhii a- -pö ka -dhë 'ö sü =dεε -bha n 'ka 'dho -drɔɔn mü gbɔ 'ö dho 'ö yöë -Zlan -bha -gludëdhε nu -yi -bha.»

¹⁹ =Dhε =yaa- pö 'dhö, 'yö 'bluu- sü; =dhε =ya -Zlan zuö pö -a -ta, 'yö- 'klu -kan 'yö- nu -an -dhë 'ö- pö: «Pë =nε tɔɔ n bun, 'a- nu ka -wun 'gü. Ka- -bhö -na, ka -zo -yö -büö n -wun 'ka!»

²⁰ -Kɔ do bhë -a 'ka; 'ö -drɔɔn -kɔɔ -yaan do nuë -an -dhë kö =wa yën pë -bhö -sü -bha, 'ö- pö -an -dhë: «-Drɔɔn -kɔɔ -yaan 'ö =nε 'ö tɔɔ -Zlan -bha -dhikuëdhε -dëü 'ö bɔ n fεi -ta 'ö -lo ka -wun 'gü. ²¹ 'Kεε -ka -dhε -ga, mε 'ö dho n 'dhɔɔ dɔ, -yö n 'piö pë -bhö =dhia zö! ²² Ma 'a Mεgbö 'ka, a -dho ga =nε -kɔ 'ö -Zlan -ya yö -a 'ka 'ko 'dhiö kö -yaan kaa -a 'dhö; 'kεε gɔɔn- 'ö 'dhoë- n 'dhɔɔ dɔ bhë 'yena -wun =ya kaa =dhεε!»

²³ 'Ö- -bha =guë' -nu -wo yö wo 'ko -nu =dhεε' 'kpɔ -sü -bha, mε 'ö dho 'wun =suu'- 'ö 'dhö bhë -a kë -a -wun 'gü.

Dö 'yö tɔɔ mε =va =ε?

²⁴ -A -bha =guë' -nu -wo za -ya wo 'ko -bha, mE dho kë mE =va 'ka wo ziën -a -wun =blEε' -sü 'ka. ²⁵ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «'Kpongtaa zö, -gludë -nu -wo mE -nu -kɔɔn, mE -nu =nuadhE -kë wo -sü 'ka, 'ö mE -nu 'ö -wogbiindhE 'dho -an -gɔ, 'wo -an -dhE mE këpësëëzë -nu, ²⁶ 'kEε ka -bha 'ka, yaa 'dho kë 'dhö. Pë 'ö dho kë =zian' 'ö tɔɔ mE 'ö mE =va 'ka ka ziën, kë 'ö dho -a wo =nE 'në 'tee 'dhö; 'ö mE 'ö mE =kɔɔnmE 'ka, 'yö dho kë =nE yuö -kë mE 'dhiö -mE 'dhö. ²⁷ =DhE -kë 'dhö =nE dö 'ö tɔɔ mE =va =ε? Mε 'ö pë -bhö =dhia =i, 'iin mE 'ö -an gbaa -na -bhöpë 'ka i? Mε 'ö pë -bhö =dhia 'yaa -mü -a? 'Kεε ma 'pö, a ka ziën =nE mE 'dhi gbame 'dhö. ²⁸ 'Ka =glɔɔ n 'piö piindhö 'wun 'gbee- -nu 'wo nu n -ta -a 'gü. ²⁹ -Kɔ do 'ö n Dë -yö ö -bha -gludëdhE -wun -lo -a 'ka n kwEε bhë, 'ö 'a dho ka -da -a 'ka n 'piö, ³⁰ kö 'kwa pë -nu -bhö, 'kwa müpë -nu mü kwa 'ko -bhaa -Zlan 'piö; 'go mü 'ka dho -ya 'gɔ -gbloo 'gü 'ö 'ka Izlaëlö 'gunng -gɔ 'gɔɔ- do ö ga =plE 'wo bhë -an -bha za kan.»

Yesu -yö =kploo 'ö PiEε dho -a wo ö -wun 'ka bhë -a -wun -blEε

(Matiö 26.31-35; Maakö 14.27-31; Zan 13.36-38)

³¹ 'Ö Yesu -ya pö PiEε -dhë: «Simɔ, Simɔ, -bhö ü 'to 'to! Satan =yaa- -dhE kö -yaan ka =zaan 'zan =nE mE -mlü -piö, ³² 'kEε 'ma =bhEa'- ü -wun 'gü, -yö kë 'dhö kö =kun 'ö ü -bha -zo -yö n -ma -sü dho go ü -gɔ. =Ya kë =nE 'bha 'yε ü 'zü 'bha nu n 'piö, -bhö ü dheglu -nu =faan' 'më!»

³³ 'Ö PiEε -ya pö -a -dhë: «N DëmE, n -mɔ -a 'gü -sü -mü kö mE 'plE -waan ko -da -kanso 'gü kö 'koën- ga ko 'kuë.»

³⁴ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «A- -pö ü -dhë, PiEε, -a kë -sü 'ka gbeng do 'ö =nE -a 'gü kö -tɔgɔn -yaan 'we, ü -dho -a pö -gwaa -yaagazë =nE 'bhaa n dɔ.»

Yesu -bha 'wun 'ö -gban 'wëü- -da -a 'gü -pë 'dhö, =bhɔɔ'
 'dhö, -blaan 'dhö -an -bha -a =blɛɛ' -sü

³⁵ 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «Ka bɔ 'a- wo 'dhiö -be, 'a- pö kö =kun 'ka 'wëü- -da -a 'gü -pë -nu, =bhɔɔ' -nu, -sakpa -nu gbɛ sü bhë, =dhɛ 'ka 'dho, -më 'ö- -wun -yö ka -kë -ɛ?»
 'Wo- pö -a -dhë: «-Daa 'dee-!»

³⁶ =Dhɛ =ya kë 'dhö, 'yö- pö -an -dhë: «'Kɛɛ zlöö =nɛ bhë, mɛ 'ö- -bha 'wëü- -da -a 'gü -pë 'dhö -dhö -ya 'sü. -Kɔ do bhë 'ö mɛ 'ö- -bha =bhɔɔ' 'dhö -dhö -ya 'sü, mɛ 'ö -blaan 'yaa- -gɔ, -yö ö bha gblang 'dhɔɔ dɔ, -yö -blaan do 'dhɔ! ³⁷ Bhii a- -blɛɛ ka -dhë -yö =bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëédhɛ 'gü =nɛɛ: -Wa -kpa kërëyaamɛ -nu -bha. 'Wun -nu 'wo bhë -an 'plɛ 'dhiö -dho -mɔ 'kuë; pë 'ö =bɛɛn' -sü 'ka n -wun 'gü, -a 'plɛ 'dhoë- kë.»

³⁸ 'Ö- -bha =guë' -nu -wa pö -a -dhë: «Yi Dëmɛ, -blaan =plɛ 'wo =nɛ!» 'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «-Yö 'to 'pö.»

Yesu -yö -bhɛa Olivie -tɔn tuö

(Matiö 26.36-46; Maakö 14.32-42)

³⁹ Yesu -yö -yö plaan, 'yö dho Olivie -tɔn tuö =nɛ -kɔ 'yö- =kaa' -kplawo bhë -a 'dhö. -A -bha =guë' -nu -wo -ziö -a 'piö. ⁴⁰ =Dhɛ =wa 'dho =wa -lo -dhɛ bhë -a -bha, 'yö- pö -an -dhë: «-Ka =bhɛa'-, -yö -kë 'dhö kö =kun 'ö Satan dho ka -püö!»

⁴¹ =Dhɛ =ya kë 'dhö, 'yö bhɔ -an -dhë =taa' 'dɛdɛ 'ka, 'yö -lo ö kpɔn 'gü 'yö =bhɛa ⁴² -wo 'ö =nɛ -a 'ka 'ö- pö: «N Dë, 'ö =ya kë =nɛ 'bha 'we -a -bha, -bhö 'yi 'güüzë 'ö =nɛ -a bhɔ n -dhë =taa', 'kɛɛ n 'ka- pö ma 'pö n =dhɔɔbhaa -yö kë, bhi -zë, ü -zo 'kun -wun -yö kë =zian'!»

⁴³ ['Ö -Zlan -bha bɔmɛ do -yö go dhang- 'gü 'yö nu kö -yaan =faan' nu -a -dhë.] ⁴⁴ 'Ö- =zuö' -yö -da ga 'siö -bha mɛ 'sü -sü 'gü, 'yö -bhɛa ö =faan' 'plɛ 'ka, =dhɛ 'to -na zlöö kö föyi 'yö go -na -a -bha, 'yö ban -na sia- bhë, =ya kë fɛi 'ka.

⁴⁵ =DhE 'ö =ya yën =bhεa' -sü -bha, 'ö =luu 'ö nu 'zü ö bha =guë' -nu 'piö, 'yö -an yö kö =wa yi zë -an =zuö' 'yö -kaan 'kuë bhë -a -wun 'gü, ⁴⁶ 'yö- pö -an -dhë: «-Më -kë 'ka yi zë =ε? -Ka =luu' - 'ka =bhεa' -, -yö kë 'dhö kö =kun 'ö Satan dho ka -püö!»

Yesu 'kun -sü

(Matiö 26.47-56; Maakö 14.43-50; Zan 18.3-11)

⁴⁷ Yesu -yö -to 'wun =blεε' =dhia, 'ö mE -gbaa =va -wo nu. -A -bha =guë' -nu 'gɔɔ- do ö ga =plE 'wo bhë -a mE do 'wo- dhE Zuda =nE 'ö yö mE -gbaa 'wo bhë -an -dhë 'dhiö, 'ö =yɔɔn Yesu -bha 'ö- 'kpeng mü (-a -zɔn -an -dhë -sü 'ka). ⁴⁸ 'Ö Yesu -ya pö -a -dhë: «Zuda, ma 'a Mεgbö 'ka n -püö -kɔ 'ö tɔɔ n 'kpeng mü -sü -a?»

⁴⁹ =DhE mE -nu 'wo -kë Yesu 'piö =waa- dɔa =nE -wo -nu -a 'kun =dhia, 'wo- =dhεE' kpɔ =nεE: «Yi DëmE, 'yi -an -zë yi -bha -blaan -nu 'ka a?»

⁵⁰ 'Ö to mü -a mE do -yö slabhome -nu -gɔmE =va -bha yuökëmE zë -blaan 'ka, 'ö- =kwεE- 'gü 'tonëga -kan. ⁵¹ 'Ö Yesu -ya pö: «Ü =kwaa' -a -zü, 'wun mE bhë -yö 'to 'dhö!»

'Ö Yesu -yö pa gɔɔn- bhë -a 'to 'ka 'yö- bo.

⁵² =DhE =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -ya pö slabhome -nu -gɔmE -nu, -Zlan -bha 'kɔ -maakëmE -gɔmE -nu, waa- mE ziizii -nu, 'wo nu -a 'kun =dhia bhë -an -dhë: «-Më 'ö -kë 'ka nu n -gɔ -blaan waa- 'lü 'klu -nu 'ka =nE =dhE 'wo- pö -a -bha 'kpa 'wunyaakëmE -mü n 'ka -a 'dhö e? ⁵³ -Dhεkpaoyi 'saadhö a -kë ka 'piö -Zlan -gɔ kɔɔ, 'ö kaa n =mεE' 'iin kaa n 'kun; 'kεE yi 'ö =nE 'ö tɔɔ yi 'ö -Zlan -ya -ya kö 'kaan- n kuën, -yö -dhεtiidhE -bha 'piigbeedhE -zɔn -yi 'ka 'pö.»

PiεE -yö -kploo Yesu -wun 'ka

(Matiö 26.57-58, 69-75; Maakö 14.53-54, 66-72; Zan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ -Wo Yesu -kun 'wo dhoë slabhome -gome =va -gö koo. PiEE -yö -ziö -an 'piö -gentozlöödhe 'ka. ⁵⁵ -Wo 'siö 'gba -ya 'kweandhe bhë -a ziëndhe gia- -bha. PiEE -yö -kë me -nu 'wo -kë -ya 'siö -blü =dhia mü bhë -an 'piö.

⁵⁶ Yuökédhe do -ya -yö kö -yö -ya -sü 'ka 'siö 'piö. =Dhe 'ö- 'yan =ya -da PiEE -ta, 'ö- pö: «Goon- 'ö =ne -yö -kë -a 'piö 'pö!»

⁵⁷ 'Ö PiEE -yö =kploo 'ö- pö: «Dhebo, me 'ü 'we -na -a 'ka bhë 'maa- dö!»

⁵⁸ =Dhe 'ö- -dhe pë 'tee =ya =glöö, 'ö me do 'bhaa 'yan -yö -da PiEE -ta, 'yö- pö: «Bhi -de 'pö, -a -bha me do -mü ü 'ka!»

'Ö PiEE -ya pö goon- bhë -a -dhë: «-Abi', 'maa -mü!»

⁵⁹ =Dhe 'ö pë 'yö -mo 'lele do -bha =ya ziö, 'ö me do 'bhaa -yö pë do bhë 'ö- pö -wo 'gbee- 'ka =neE: «'Wun gia- 'ka, goon- 'ö =ne -yö -kë -a 'piö 'pö, bhii Galile mi -mü -a 'ka!»

⁶⁰ 'Ö PiEE -ya -daa -kë 'ö- pö: «Goon- =ne, pë 'ü- =bleE' -na bhë 'wun gia- 'yaa -mü!» -Yö -to 'wun =bleE' =dhia 'ö -tögon -yö -we. ⁶¹ 'Ö Dëme -yö =dhië ö -zü 'ö PiEE -ga piindhö. 'Ö PiEE -zo -yö -büö Dëme -wo 'ö- pö -a -dhë 'dhiö bhë -a 'ka =neE «-a kë -yi 'ka gbeng do 'ö =ne -a 'gü kö -tögon -yaan 'we, ü -dho -a pö -gwaa -yaagazë =ne 'bhaa n dö» 'ka. ⁶² 'Ö PiEE -yö yö plaan 'gbo 'yenazë bö -sü 'ka.

'Si 'wo- bho Yesu -gö waa- -a -ma 'wo- wo

(Matiö 26.67-68; Maakö 14.65)

⁶³ Me -nu 'wo wo 'yan -kë Yesu -bha bhë, -wo 'yee -nu -to -a -bha 'wo- -ma -nu wo, ⁶⁴ 'Ö 'wo so -klu -a 'yan -bha 'wo- =dheE' kpö 'wo- pö: «Me 'ö ü ma bhë, -bhöë 'tö pö!»

⁶⁵ 'Go mü 'wo 'si -nu bho -a -gö =plëzë 'ka.

Yesu -yö zakanme =vava 'dhiö

(Matiö 26.59-66; Maakö 14.55-64; Zan 18.19-24)

⁶⁶ =DhE 'ö -dhE =ya 'po, Zuifö -nu -bha mE ziizii -nu 'wo 'sEgɔ bhë 'wo- 'gü, slabhome -gɔmE -nu waa- tɔnggɔmE -nu -wo -dho wo 'kuë- do 'wo- pö -wo 'dho Yesu 'ka zakanmE =vava 'dhiö. ⁶⁷ 'Ö 'wo yö Yesu =dhEε' 'kpɔ -sü -bha 'wo- pö: «=Ya kë =nE -Zlan -bha -YamE -mü ü 'ka, -bhö -a =blEε'- yi -dhël!»

'Ö Yesu -ya pö -an -dhë: «'Ö =ya kë =nE 'ma- pö ka -dhë =ii-, ka 'ka 'dhoë- -dhE 'wun gia-, ⁶⁸ 'iin 'ma =dhEε' do 'kpɔ ka -gɔ 'wun 'ö =nE -a -wun 'gü, ka 'ka 'dho -a -daa kë n -gɔ. ⁶⁹ 'Ö sü =dEε -bha, ma 'a Mεgbö 'ka, n -ya -sü -mü -Zlan 'piigbeezë -bha -yadhE =bhlëzë -bha.»

⁷⁰ =DhE -kë 'dhö 'yö -an 'plE -wa pö -a -dhë: «=Ya kë 'dhö kö -Zlan Gbö -mü ü 'ka a?»

'Ö- -daa -kë -an -gɔ 'ö- pö: «=Ii-, -a Gbö -mü n 'ka.»

⁷¹ =DhE =ya kë 'dhö, 'wo- pö: «=Aa! Kwa gia- 'kwa- -de -wo ma; kwa 'ka 'dho =goo- gbE =mEε' gbɔ!»

23

-Wo -dho Yesu 'ka Pilatö 'dhiö

(Matiö 27.1-2, 11-14; Maakö 15.1-5; Zan 18.28-38)

¹ =DhE -kë 'dhö mE -nu 'wo dho wo 'ko =bhaa bhë -wo -luu 'wo dho Yesu 'ka Pilatö 'dhiö. ² =DhE 'wo -lo, 'wo yö 'wun -dɔ -a -bha -sü -bha -a pö -sü 'ka =nEε: «Gɔɔn- 'ö =nE, yi- -yö kö =ya kwaa- wɔ -kɔ 'plE bho zian; -ya -pö mE -nu -dhë kö =kun 'wo 'nii- =sɔnng' bho -gludë Sezaa -dhë 'iin 'go mü -ya -pö yö gia- 'ö tɔɔ -Zlan -bha -YamE 'ö -gludë 'ka.»

³ 'Ö Pilatö -ya =dhEε' kpɔ 'ö- pö: «Zuifö -nu -bha -gludë -mü ü 'ka a?»

'Ö Yesu -ya -daa -kë 'ö- pö: «=Ii-.»

⁴ =DhE =ya kë 'dhö, Pilatö -ya -pö slabhome -nu -gɔmE -nu waa- mE gbung 'wo bhë -an -dhë: «Mεa-, 'wun yaa 'ö

mε 'ö =nε dho -a kē kö -yaan kē -a 'klo bho -gεn 'ka 'yaa 'dhö!»

⁵ 'Kεε -wo -yö 'wun =blεε' -sü 'gü -wo =faan' 'ka 'wo- pö: «=Ya 'sεgümε -nu -bli dō 'yēnng -sü 'ka ö bha mε =daan' -wo bhē -a 'ka, -ya zü -dō Galile 'ö bō -a 'ka Zude 'sεgō 'saadhö 'gü, ö =ga 'ö =ya nu =ya =loë' zö bhē.»

Yesu -bha -dho Elödö 'dhiö -sü

⁶ =Dhε 'ö Pilatö =ya -an -wo ma, 'yö -an =dhεε' kpō 'ö-pö: «Gōōn- =nε Galile mi -mü -a?»

⁷ 'ö =dhε 'ö =yaa- ma =nε -yö go 'pian 'ö Elödö -ya =kōōn bhē -a 'ka, 'ö- bō Elödö 'yö -kē Zeluzalemē 'tōng 'ö 'dhö bhē -a 'ka bhē -a -dhē. ⁸ Elödö =zuö' 'glu -yö -dhi kö waa-Yesu -waan -kpēn wo 'kuë-, bhii 'ö tōō -yö Yesu 'tō -ma 'ö- -dhε =ya =glōō. -Ya -ya =zuö' 'piö kö -yaan -kpēn -a -bha, -yö kē 'dhö kö -yaan -dhidhaapē do kē ö 'yaan 'ka. ⁹ 'ö =dhεε' =plēzēz kpō -a -gō, 'kεε Yesu yaa- gbε -daa kē. ¹⁰ Slabhomeε -gōmε -nu waa- Zuifö -nu -bha tōnggōmε -nu 'wo -kē mü, -wo -kē 'wun dō =dhia Yesu -bha 'gbee- 'ka. ¹¹ Elödö waa- ö bha 'dhasi -nu -wo 'yan =ziö' =kaa', 'wo lē- kpō -a -ta. =Dhε 'ö =wa sō do 'gianzē -sē -da -a -bha, 'yö 'wo- bō Pilatö -dhē 'zü. ¹² Yi gia- 'ö bhē -a 'ka, 'ö Elödö waa- Pilatö 'wo kaa 'bhazē 'ka, 'kεε 'dhiö -bezē, -siödhe -kē -an ziēn.

=Wa 'wun -lo Yesu tuö kö -waan -a zē

(Matiö 27.15-26; Maakö 15.6-15; Zan 18.39-19.16)

¹³ Pilatö -yö slabhomeε -gōmε -nu, 'dhiö -sü mε 'ka -mε -nu, waa- 'sεgümε -nu -an 'plε =dhōō -kē wo 'ko =bhaa, ¹⁴ 'yö- pö -an -dhē: «Gōōn- 'ö =nε ka- -kun 'ka nuē n =dhia, 'ö 'ka- pö =nεε =ya 'sεgümε -nu bho zian -ta, 'kεε n dē, -a =dhεε' 'a- kpō ka 'plε ka wö 'dhiö =nε pē yaa 'yö dho -a kē kö -a -wun -yaan -lo -a tuö 'maa- yö -na. ¹⁵ Elödö -de 'pö yaa 'wun yaa gbε yö -a -bha. Pē -kē 'yö- bō kwa -dhē bhē. Kö gōōn- 'ö =nε 'wun yaa gbε 'ö dho kē -a 'kun -gεn

-waan zë 'yaa 'dhö. ¹⁶ =DhE 'ö 'dhö kö -yö -dho -ma -klaa 'ka kö 'aan- n =kwaal'- -a -zü.»

¹⁷ ['Töng bhë -a 'ka, Paakö -yi 'saadhö 'ka, Pilatö =dua' -mü kö -yö mE do bho -an -dhë -kanso 'gü.]

¹⁸ 'Yö -an 'plE -wo -gbla wo 'kuë =nEε: «ME 'ö =nE, -bhö -a zë 'ü Balaba -zë bho mü =zian' yi -dhë!»

¹⁹ Balaba 'ö bhë -yö -dho -kanso 'gü do 'yö- wo mE -nu -gɔ 'yënnɔ pö- do 'gü waa- mE zë 'yö- wo bhë -an -wun 'gü. ²⁰ =DhE kë =nE Pilatö -ya -kë kö 'yö ö =kwaal' Yesu -zü bhë, 'yö 'wun =blEε 'zü -dëüwo mE gbung 'wo bhë -an -dhë. ²¹ 'KEE -an 'plE -wo -we -a 'piö 'gbla -sü 'ka 'wo- pö: «-Bhö -a do -gaatalü -bha! -Bhö -a do -gaatalü -bha!»

²² 'Ö Pilatö -ya pö -an -dhë -gwaa kë -yaagazë =nEε: «Pë yaa -mlë 'ö- -kë -ε? 'Wun yaa gbE 'ö dho kë -a zë -gEɔ 'ka, 'maa- yö -na. A -dho -a kë 'wo- -ma -klaa 'ka kö 'aan- n =kwaal'- -zü.»

²³ 'KEE -wa -pö -kplawo wo -wo 'gbee- 'ka =nE Yesu -yö do -gaatalü -bha. 'Ö -an -wo -yö dho 'ö to -a -bha. ²⁴ 'Ö Pilatö -yö -we -a -bha -an -gɔ kö pë 'wo- dhE 'yaan- -a nu -an -dhë. ²⁵ 'Ö gɔɔn- 'ö do 'yënnɔ 'go mü 'yö mE zë 'wo- 'tɔ pö bhë 'yö ö =kwaal- -zü, 'yö Yesu do -an kwEε kö pë 'yö -dhi -an -dhë -waan kaa.

Yesu -dɔ -gaatalü -bha -sü

(Matiö 27.32-44; Maakö 15.21-32; Zan 19.17-27)

²⁶ =DhE 'wo 'dho -na Yesu 'ka, -wo -kpën mE do 'wo- dhE Simɔ 'ö go Silenë -a -bha kö -yö 'go -na =bhlöö-; 'wo- kun 'gbeetadhE 'ka 'ö Yesu -dɔ -a -ta -lü bhë 'wo- nu -a -dhë kö -ya bun -a 'piö.

²⁷ ME -gbaa =va -wo -ziö -a 'piö, 'ö dhoo -nu 'wo -kë -an 'piö 'wo 'gbo bɔ wo -de =maa 'ma -sü 'ka Yesu -wun 'gü.

²⁸ Yesu -yö =dhië dhoo -nu bhë -an 'piö, 'yö- pö -an -dhë: «ZeluzalEmë dhoo -nu, kö =kun 'ka 'gbo bɔ n -wun 'gü!

-Ka 'gbo bɔ =zian' ka gia- waa- kaa- 'në -nu ka -wun 'gü,
²⁹ bhii yi -nu -wo -dho nu, 'ö 'töng 'dhö bhë -a 'ka mɛ -nu
 -dhoë pö: «Dhoo -nu 'wo 'bhüödhe 'ka 'ö waa 'në 'kpɔ 'ö
 waa 'yɔn -da 'në 'dhii -an 'glu -yö dhi!» ³⁰ -A yi 'ö 'dhö bhë
 -a 'ka, mɛ -nu -wo -dho -a pö -tɔn -nu -dhë: «-Ka -püö yi
 -ta zö!» 'Wo- pö 'zü goo -nu -dhë: «-Ka yi -ta -kpa!» ³¹ Bhii
 'wun =suu'- =nɛ -a kē 'wo- wo -na 'lü -saa 'ka =nɛ kö 'lü
 'kpɛazë, -më wo 'ka 'dho kē -a 'ka ɛ?»

³² -Wo -kē 'dho =dhia gɔɔn- -nu =plɛ kēpëyaazë 'ka, 'wo
 -an kpa Yesu -bha kö -waan -an zë 'pö. ³³ =Dhɛ 'ö =wa
 -lo -dhɛ 'wo- -dhɛ «mɛ -gɔ -klëë» -a -bha, 'wo Yesu dɔ
 -gaatalü -bha, 'wo =taan -gban -a -kɔ -nu waa- -a -gɛn -nu
 -ta. -Wo kēpëyaamɛ =plɛ 'wo bhë -wo -an -dɔ -gaatalü
 -bha 'pö, -a mɛ do -yö -kē -a =kwɛɛ- 'gü, 'ö- mɛ do -yö dɔ
 -a =kwa- 'gü. ³⁴ 'Ö Yesu -ya pö: «N Dë, -bhö ü -zo bho -an
 -bha =sɔɔn yaa -nu 'piö, bhii pë -nu 'wo- kē -na bhë 'waa-
 dɔ wo -de -gɔ.»

'Wo- -bha sɔ -glu wo 'kuë 'töü- -bhö -sü 'ka. ³⁵ Mɛ -nu
 -wo -kē mü -a -ga -sü 'gü, 'ö Zuifö -nu -gɔmɛ -nu -wo yö
 duö 'luu -sü -a -bha -sü 'gü, 'wo- pö: «Yö 'ö mɛ 'waa -nu
 dha =nɛ, =ya kē =nɛ -Zlan -bha -Yamɛ 'ö- sü yö -mü -a 'ka
 kö -yö ö -de dha 'pö ee!»

³⁶ 'Dhasi -nu -de 'pö -wo duö 'luu -sü -a -bha, 'wo -drɔɔn
 =gliisü 'yi sü 'wo =yɔɔn -a 'ka, -a 'dhi 'sɔɔ, ³⁷ 'wo- pö -a
 -dhë: «'Ö =ya kē =nɛ Zuifö -nu -bha -gludë -mü ü 'ka, -bhö
 ü -de dha 'kwa- -ga!»

³⁸ -A -gɔ -ta dhuö -gaatalü -bha, pë 'wo- =bɛɛn 'ö tɔɔ:
 «Mɛ =nɛ 'ö tɔɔ Zuifö -nu -bha -gludë.»

³⁹ Kēpëyaamɛ -nu 'wo -an dɔ -gaatalü -bha bhë 'yö-
 mɛ do -yö ö 'dhi sü Yesu 'gü 'ö- pö: «Ü 'ka- pö -Zlan -bha
 -Yamɛ -mü ü 'ka a? -Bhö ü -de dha 'ü yi dha 'pö ee!»

⁴⁰ 'Yö- mɛ do -yö 'wun -blɛɛ ö 'bhamɛ bhë -a 'ka 'yö- pö
 -a -dhë: «Bhi 'ö 'klobhɔdhe do bhë 'ü- 'gü =nɛ -a 'dhö, 'suö

'yaa ü kë -Zlan -dhë -a? ⁴¹Ko -bha 'ka, koë- 'klobhɔdhe -yö ko -ma -kun, bhii 'ö tɔɔ pë -nu 'ko- -kë bhë 'ko- =truën yö -na bhë; 'kɛɛ yö -zë, yaa pë yaa gbɛ kë.»

⁴²=Dhɛ =ya kë 'dhö, 'yö- pö Yesu -dhë: «Yesu, ü -zo -yö -büö n 'ka 'töng 'ü 'dhoë- nuë ü bha 'tɔbhɔdhe 'gü bhë -a 'ka!»

⁴³'Ö Yesu -ya -daa -kë -a -gɔ 'ö- pö: «A- -pö ü -dhë 'wun gia- 'ka: -Dhɛkpaɔyi gia- 'ö -dɛɛ =nɛ -a 'ka, 'ü dho kaa n 'piö 'tɛɛpadhɛ 'ö -Zlan 'piö -a -bha.»

Yesu -bha ga -sü

(Matiö 27.45-56; Maakö 15.33-41; Zan 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵=Dhɛ 'ö lan- =ya dɔ 'dhëë ziën, 'ö- -bha 'bhü -sü -yö =gbaannu, 'ö -dhɛ -yö -trö 'sɛ -ta 'ö dho 'ö yöë 'wɔ 'yɛ -lan -bha; 'yö -dun 'kɔdhi -bha -sɔ 'ö -kë -Zlan -gɔ kɔɔ bhë 'yö -pɛ ziën. ⁴⁶'Ö Yesu -yö -gbla -wo 'gbee- 'ka 'ö- pö: «N Dë, 'ma n nii -lo ü kwɛɛ!»

=Dhɛ 'ö =ya ö bo -wo 'ö bhë -a pö -sü 'ka, 'ö- -bha 'të -sü -yö =gbaannu. ⁴⁷=Dhɛ 'wun bhë 'dhasi -gɔmɛ =yaa- yö, 'ö yö -Zlan 'tɔ 'saa -blü -sü -bha 'ö- pö: «'Wun gia- 'ka, gɔɔn- 'ö =nɛ 'wun 'kpaan 'wo- dɔ -a -bha!»

⁴⁸'Ö mɛ -gbaa 'wo kë mü bhë 'ö 'wun -nu bhë 'ö -kë -an 'yaan. =Dhɛ 'go mü, -wo -yɛ wo 'zü 'wo dho wo -gɔ kɔɔ wo -tong -ta -ma -sü 'ka. ⁴⁹Yesu 'bhamɛ -nu waa- dhoo -nu 'wo -kë -a 'piö kö -yö Galile bhë, -wo -dɔ =gbiin 'ö pë -nu 'wo -kë bhë 'wo -an yö.

Yesu -da =gluudhö -sü

(Matiö 27.57-61; Maakö 15.42-47; Zan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹Mɛ do -yö -kë mü, 'wo- -dhɛ Zozɛfu 'yö go Zuifö -pö do 'wo- -dhɛ Alimate -a 'gü. Mɛ 'ö bhë -yö -kë mɛ këwunsëzë 'ö kpengdhö -a 'ka 'ö dɔ mɛ 'ö -Zlan -ya -ya Mɛdhamɛ 'ka, -a -bha nu -sü -gɔ. -Yö -kë zakanmɛ -nu =vava bhë -an mɛ do 'ka, 'kɛɛ -a -wo yaa kë zakanmɛ -nu

'wo 'dhö -an -wo 'yö kpɔ 'wun 'ö bhë -a kë -sü -bha bhë -an 'piö. ⁵² 'Ö -ziö 'ö dho Pilatö 'piö, 'ö Yesu =glöö -dhε -a -gɔ. ⁵³ =Dhε =ya kë 'dhö, 'ö Yesu =glöö bho -gaatalü -bha, 'ö so do =ploö -a 'ka 'ö- sü 'yö- -da -guö -du do 'ö 'pɔn -sü 'ka, 'ö waa mε =glöö gbε -da mü do -kun -a 'gü. ⁵⁴ -Yö -kë Zuifö -nu -bha =glooyi -waamayi 'ö -an -bha =glooyi züdüyi 'ka bhë -a 'ka.

⁵⁵ Dhoo -nu mε 'wo go Galile -sε 'gü 'wo -ziö Yesu 'piö bhë, -wo -ziö Zozefu 'piö, 'wo -dhε -ga -glu 'ö bhë -a 'gü, 'ö -kɔ 'ö Yesu =glöö -yö =wɔa' bhë 'wo- yö. ⁵⁶ =Dhε =ya kë 'dhö, 'wo nu wo =plöö 'wo 'yɔn -nu, pë 'yi 'tëë -sëëzë -nu -pë -kë kö 'waan- -lo Yesu =glöö -ta. 'Ö =glooyi 'ka 'wo wo 'tεε pa =nε -kɔ 'ö -an -bha tɔng 'dhö -a 'ka -a 'dhö.

24

Yesu -bha -go ga 'gü -sü

(Matiö 28.1-10; Maakö 16.1-8; Zan 20.1-10)

¹ =Dhε Zuifö -nu -bha =glooyi =ya ziö, -dhεkpaɔyi mε 'ö yö -a 'piö bhë -a -dhiadhiö tii 'gü, dhoo -nu 'wo bhë -wo -dho -a blɔɔn- =taa; -wo -dho 'yɔn -nu, pë 'yi 'tëë -sëëzë -nu, 'wo- -yuö -kë bhë -a 'ka; ² 'yö =dhε =wa -lo 'ma, 'wo -guö 'fa 'yö yö -glu bhë -a 'dhiö bhë 'wo- yö kö =ya 'go -glu 'dhi 'dhiö. ³ 'Ö 'wo -da =gluudhö mü, 'kεε waa Dëmε Yesu =glöö yö.

⁴ =Dhε 'ö =wa -dhε -ga 'wun bhë -a 'gü 'sengdhö 'ö 'waa- 'slë gbε yö -na wo -de -gɔ, 'ö gɔɔn- -nu =plε 'ö so 'bhü -sü 'dhö -an -bha bhë, 'wo -wo -an 'dhiö mü. ⁵ 'Ö 'suö -yö -da -an 'gü, 'ö 'wo wo -gɔ -gblü 'sεi. 'Ö gɔɔn- -nu 'wo bhë 'wo- pö -an -dhë: «-Më -kë 'ö mε 'ö 'bhee- 'ka- =mεε gamε ziën =ε? ⁶ 'Yaa zö gbɔ =ya 'go ga 'gü, ka -zo -yö -büö 'wun 'ö- -blεε ka -dhë kö -yö =tun Galile bhë -a 'ka. Kë- wo bhë -ya pö: ⁷ Mεgbö -dho dɔ 'wunyaakëmε -nu kwεε kö -wa dɔ

-gaatalü -bha. 'Go mü kö -yaan 'go ga 'gü -dhεkpaoyi kē -yaaga -naa 'ka!»

⁸ =Dhε -ya kē 'dhö, 'yö -an -zo -yö -büö Yesu -wo 'ö bhē -a 'ka. ⁹ 'Ö 'wo go -glu bhē -a 'gü, 'wo dho 'wo- =blεε =guē' -nu 'gɔɔ- do ö ga do 'wo bhē waa- mε 'bhaa -nu 'wo to -an -dhē. ¹⁰ Dhoo -nu 'wo bhē 'wo tɔɔ Mali 'ö go Madala 'dhö, Zanē 'dhö waa- Mali Zakö dhe 'dhö, 'iin dhoo -nu 'bhaa -nu 'wo -kē ziö =dhia -an 'piö bhē, wo 'plε 'wo 'wun 'ö =nε 'wo- =blεε Yesu -bha bɔmε -nu -dhē. ¹¹ 'Kεε 'yö -kē -a -bha bɔmε -nu =zuö' 'piö =nε pē 'kpaandhö, waa -an -wo -dhε 'wun gia-. ¹² 'Ö Piεε -yö =luu 'ö dho -bla 'ka blɔɔn- =taa 'ma, 'yö =kloo ö -dhε -ga kö sɔpεn 'wo- =ploö Yesu 'ka bhē -a 'flēε =nε 'ö mü. 'Yö -yε ö 'zü 'yö nu ö -gɔ kɔɔ 'tetundhe =va 'ka, pē 'yö -kē bhē -a -wun 'gü.

Yesu -yö ö -de -zɔn ö bha =guē' -nu =plε -dhē -kɔ 'ö =kaa' Emaisö -zian 'piö

(Maakö 16.12-13)

¹³ Yi gia- bhē -a 'ka 'ö Yesu -bha =guē' =plε -wo -da zian 'ö dho Emaisö plöö -dhε 'ö 'go mü 'dho Zeluzalεmē 'yö dho -mɔ 'kilong 'gɔɔ- do ö ga do -bha bhē -a -ta. ¹⁴ -An -bha 'dho -sü 'ka, 'wun -nu 'wo -kē 'saadhö bhē, -wo kē -a -ta 'dɔɔ dɔ =dhia. ¹⁵ -Wo -to 'wun =blεε' =dhia, 'ö Yesu gia- -yö -yɔɔn -an -bha 'ö 'wo 'ta -da -bhüö 'gü. ¹⁶ -Wa -yö, 'kεε pē do 'bhaa -ya -kē 'ö waa- dɔ -a -bha -kē Yesu 'ka -sü 'ka. ¹⁷ 'Ö Yesu -yö -an =dhεε' kpɔ 'ö- pö: «-Mē -wun 'ö 'ka- =blεε' -na ka 'ko -dhē 'ka 'ta 'sü -sü 'ka =nεε?» 'Ö mε =plε 'wo bhē, -an =zuö' -yö -da 'yena 'gü, 'yö 'wo =gbaannu.

¹⁸ 'Ö- mε do 'wo- -dhε Kleopa bhē 'yö- pö -a -dhē: «Ü -dho kē do 'ö Zeluzalεmē plöö, 'ö pē -nu 'wo kē yiē =plε =nε 'ö 'bhaa- =tεi' dɔ =a?» ¹⁹ 'Yö- pö -a -dhē: «-Mē -wun -nu 'wo -kē -ε?»

'Ö 'wo- pö -a -dhē: «Pē 'ö -kē Yesu 'go Nazalεtē 'yö -kē -Zlan -wodhiölmε 'piigbeezē 'ka ö bha yuö -nu waa-

'wun =blɛɛ' -wo -nu 'gü -Zlan waa- 'sɛgümɛ -nu -an 'dhiö bhë 'bhaa- dɔ =a? ²⁰Yi -bha slabhomɛ -nu -gɔmɛ -nu waa- 'dhiö -sü yi 'ka -mɛ -nu -wa -kun 'wo- dɔ 'sɛ =kɔɔnmɛ -nu kwɛɛ 'wo- zë -a -dɔ -gaatalü -bha -sü 'ka. ²¹Yi yi -zo -gɔn -be =nɛ, mɛ 'ö dho Izlaɛlö bho 'gan 'gü 'yö -mü -bezë; 'kɛɛ =dhɛ pë -nu 'wo bhë 'wo -kë =nɛ -a -dhɛkpaɔyi -yaaga 'ö =nɛ. ²²Ö dhoo -nu 'bhaa -nu 'wo yi 'piö 'wo yi dɔ -gbɔudhö 'zü =nɛɛ, 'ö bhii =dhɛ =wa -so -dhiadhiö tii 'gü =wa 'dho -a blɔɔn- =taa, ²³waa- =glöö yö; 'yö 'wo nu 'wo- pö yi -dhë wo -Zlan -bha bɔmɛ -nu -yö, 'ö 'wo- pö wo -dhë =nɛ =ya 'go ga 'gü. ²⁴Yö do bhë 'zü, gɔɔn- 'bhaa -nu 'wo yi kpö 'gü -wo dho 'wo -lo -a blɔɔn- =taa 'ma 'ö pë -nu 'wo bhë 'wo- yö =nɛ -kɔ 'ö dhoo -nu -wa =blɛɛ -a 'ka bhë -a 'dhö, 'kɛɛ Yesu 'pö waa- yö.»

²⁵=Dhɛ =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -ya pö -an -dhë: «'Oo gɔɔn- -nu 'ö 'wunbhokoudɔdhe gbɛ 'yaa -an -gɔ, 'ö pë -nu 'ö -Zlan -wodhiölmɛ -nu 'dho -a =blɛɛ' -na, 'ö 'kaa- -dhɛ 'wun gia- 'siö-! ²⁶'Yaa 'dhö =nɛ -Zlan -bha -Yamɛ 'yënnng -dho bhɔ -yaan =tun -da -na ö -bha 'tɔbhɔdhe 'gü a?»

²⁷=Dhɛ =ya kë 'dhö, 'ö 'wun 'ö -gban ö -bha 'ö =bɛɛn' -sü 'ka 'ö- zü -yö dɔ Moizö -bha 'sëédhɛ 'gü 'ö dho 'ö yöë -Zlan -wodhiölmɛ -nu 'saadhö -an -bha 'sëédhɛ -be -bha, 'yö- gɛn pö -an -dhë.

²⁸=Dhɛ 'ö 'wo =yɔɔn -na pödhe 'wo 'dho -na -a 'gü bhë -a 'sɔɔ, 'ö Yesu -ya kë =nɛ mɛ 'ö 'dhoë- pödhe gbɛ 'gü -a 'dhö. ²⁹'Yö 'wo- -gban -a -bha 'wo- pö -a -dhë: «-Bhö 'to yi 'piö, lan- =ya -püö 'saadhö, 'bin =ya bhɔ 'më -sü -bha!» 'Ö to -an 'piö 'wo dho -an -gɔ kɔɔ. ³⁰=Dhɛ =wa 'dho pë -bhö =dhia, 'ö =bluu'- sü, 'yö -Zlan zuö pö -a -ta, 'yö- 'klu kan 'ö- nu -an -dhë. ³¹=Dhɛ =ya kë 'dhö, 'ö -an 'yan 'dhi -yö -po, 'ö 'wo- dɔa Yesu 'ka. 'Yö to mü 'yö =dhɔng -an wö 'dhiö mü. ³²'Wo yö -a -pö wo 'ko -dhë -sü -bha =nɛɛ: «Pë -nu 'wo =bɛɛn' -sü 'ka, =dhɛ 'ö -an -gɛn pö -na ko -dhë

zian -gbloo 'piö =sia bhë, pë 'ö -kë =nE =zuögludhi 'dhö -a 'siö -yö -ya n =zuö' 'gü, (=yaa- kë ü -gö 'dhö 'pö a)?»

³³ =DhE =ya kë 'dhö, 'wo =luu 'wo dho ZeluzalEmë plöo, 'ö- bha =guë' -nu 'göo- do ö ga do 'wo bhë waa- wo 'bhamE -nu 'wo -an yö wo 'ko =bhaa mü, ³⁴ 'wo- pö mE =plE 'wo bhë -an -dhë: «DëmE =ya 'go ga 'gü giagiawo, -yö ö -de -zön Simö -dhë!»

³⁵ 'Ö wo -de 'pö pë -nu 'wo -kë zian -gbloo 'piö waa- -kö 'wo Yesu dö -a 'ka kö =ya =bluu'- 'klu 'kan bhë, 'wo- =blE -an -dhë 'pö.

Yesu -yö ö -de -zön ö bha =guë' -nu -dhë

(Matiö 28.16-20; Maakö 16.14-18; Zan 20.19-23; Këyuö -nu 1.6-8)

³⁶ -Wo -to 'wun =blE -dhia, 'ö Yesu gia- -yö -wo -an ziën mü, 'yö- pö -an -dhë: «=Zuöyagluu -yö kë ka -gö!»

³⁷ 'Yö 'siö -yö -kan -an 'plE 'gluu, 'ö 'suö -yö -da -an 'gü, bhii pë 'ö -kë -an =zuö' 'gü -bezë 'ö töö 'wa mE -zii yö. ³⁸ 'Ö Yesu -ya -pö -an -dhë: «-Më -kë 'ö 'siö -yö -kan ka 'gluu i? -Më -kë 'ka dö 'dudhö =e? ³⁹ -Ka n -kö -nu waa- n -gEn -nu -an -ga 'dhE! =Taanga pin -nu 'waa -mü -a? Ma gia- -mü! -Ka 'pa n 'ka, 'ka n -ga, bhii mE -zii kwi waa- -a ga 'waa -dhö =nE -kö 'a- 'ka =nE -a 'dhö!»

⁴⁰ 'Wun bhë -ya -blE -an -dhë ö -kö -nu, ö -gEn -nu -a -zön -an -dhë -sü 'ka. ⁴¹ =DhE 'ö- tEi' dö =nE ö -wun -dhE 'wun gia- -sü yaa kë -an -gö -së 'ka -kun bhë, =zuögludhi =va waa- 'tetundhe 'yö -kë -an 'gü bhë -a -wun 'gü, 'yö- pö -an -dhë: «-Bhöpë 'bhaa -yö ka -gö zö =a?»

⁴² 'Ö 'wo 'yuö- -pla -sü 'klu do nu -a -dhë. ⁴³ 'Yö- sü 'ö- bhö -an wö 'dhiö mü. ⁴⁴ =DhE =ya kë 'dhö, 'yö- pö -an -dhë: «Pë 'a- pö ka -dhë kö a =tun ka 'piö yö =ga 'ö =nE: Pë 'yö -bEEn' -sü 'ka n -wun 'gü töng 'ö Moizö -ya nu -a 'gü, -a mE 'ö -Zlan -wodhiölomE -nu -bha 'sëedhE 'gü, -a mE 'ö 'Tan 'sëedhE 'gü, -an 'plE 'dhiö -dho -mö 'kuë.»

⁴⁵ 'Ö -an =zuö' 'dhi -po 'wunbhokoudɔdhe -gɔ kö -waan pë -nu 'wo =bɛɛn' -sü 'ka bhë -an -gɛn dɔ. ⁴⁶ 'Ö- pö -an -dhë: «Pë 'yö =bɛɛn' -sü 'ka -Zlan -bha 'sëédhɛ 'gü, yö kun tɔɔ: -Zlan -bha -Yamɛ 'yënnɔg -dho bhɔ, 'ö ga, 'ö -dhekpaoɣi kë -yaaga -naa bhë 'yö goë ga 'gü. ⁴⁷ Pë 'ö dho kë 'ö tɔɔ mɛ -nu -dho 'wuntaɔsë =blɛɛ' -a 'tɔ 'gü 'sɛgümɛ 'saadhö -an -dhë; -a zü -dho dɔ Zeluzalɛmë plöö -waan mɛ -nu =dhɔɔ kë kö -waan wo -bha -kë -a 'gü -sü =dhië' -Zlan 'piö kö -yaan ziö -an -bha -wun yaa -nu -ta. ⁴⁸ Ka 'ka tɔɔ pë -nu 'wo =nɛ -an =goo-. ⁴⁹ 'Ö ma gia- 'a dho pë 'ö -Zlan -ya 'tɔ go ka -dhë bhë -a bɔ ka -dhë. 'Kɛɛ -ka 'tɔ plöö zö -yö 'dho -yö yöë 'piigbeedhɛ 'ö go -Zlan 'piö -a -bha -yɔɔ ka -ta -yi -bha.»

Yesu -dho dhang- 'gü

(Maakö 16.19-20; Këyuö -nu 1.9-11)

⁵⁰ =Dhɛ =ya kë 'dhö, 'ö Yesu -yö -an sü 'ö go -an 'ka plöö 'ö dho -an 'ka 'pian 'ö bɔ Betani =zian' -a 'ka. -Dhɛ bhë -a -bha 'yö ö -kɔ =luu 'ö 'dhuë- kpɔ -an -bha. ⁵¹ -Yö -to 'dhuë- kpɔ -an -bha =dhia, 'ö go -an 'piö mü 'ö dho dhang- 'gü. ⁵² Wo 'pö -wa 'tɔ 'saa -blü, 'wo -yɛ wo 'zü, 'wo nu Zeluzalɛmë =zuögludhi =va 'ka; ⁵³ -wo -to zlöö -Zlan -gba -a 'gü -kɔ 'gü -a 'tɔ 'saa -blü -sü 'ka.

'WUN SĚ -NAŌ 'SĚĚDHĚ

Dan: 'WUN SĚ -NAŌ 'SĚĚDHĚ New Testament

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dan

Dialect: Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 1 Jun 2022

74f67de7-5f93-5988-92e9-b1a45247636e